

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 1 - Febr.
56. aarg. - 1969

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

Gratis – 237 østrigske frimærker!

I fire uger får hver læser gratis 237 af de køneste østrigske frimærker, Sondermærker og bedre efterkrigsmærker, ved køb af den store luxuspakke med 3150 forskellige skønne samlemærker og billedmærker. (Katalogværdi mere end 450 michelmark); sælges nu til spotpris, til nu 73 danske kr. Opgiv postadresse, da fuld ombytningsret, ingen risiko. Mange har været begejstret. Hvis De hurtigt vil have luxuspakke nr. 203, skriv da til: **Markenkönig**, Braendströmgasse 4, Mozartstadt Salzburg, Österreich.

Jesper Christensen & Co.
Vin en gros
Nørregade 28 - København K.

A/S Em. Z. Svitzers
Bjergnings-Entreprise

Otto Suenson & Co.
Dronningens Tværgade 7 Tlf. (01) 14 04 82
Grundlagt 1880
Vinförretning
Lager af cigarer
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Hede Niensens Fabriker A/S
Horsens - Tlf. (066) 2 47 11

Højgaard & Schultz A/S
Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N.

J. Chr. Andersen
OST

Vimmelkaffet 41 - 1161 København K.
Telf. (01) *12 13 45

Fra Hovedbestyrelsen

TILGANG AF NYE MEDLEMMER I OKTOBER
KVARTAL 1968

Ålborg 24, Århus 3, Birkerød 1, Bogense 1, Bornholm 6, Ebeltoft 7, Esbjerg 18, Fakse 1, Frederiksberg 1, Gilleleje 3, Glostrup 1, Hadsund 5, Helsingør 3, Horsens 2, Hundested 1, Kalundborg 1, Kerteminde 5, Kolding 5, Kgs. Lyngby 1, København 3, Nykøbing F. 1, Nykøbing S. 3, Odense 1, Randers 1, Roskilde 3, Slagelse 4, Svendborg 8, Sønderborg 1, Thyborøn 2, Tønder 1, Viborg 1, Vordingborg 2.

Tilgang ialt: 120 medlemmer. Afgang ialt: 375 medlemmer.

MEDLEMSTALLET STIGER

Ganske vist har der i oktober kvartal været en nedgang i det samlede medlemstal på 255. Det er dog kun, hvad man er vant til. Ved årsskiftet sker erfaringsmæssigt altid et større fralfald i tilknytning til a'jourføring af medlemskartoteker og ekstra rykkere til kontingentrestanter.

Ser man imidlertid på året 1968 som helhed, kan det med tilfredshed konstateres, at der er sket en fremgang. 1. januar 1968 var medlemstallet 9.061. 1. januar 1969 var tallet 9.204. Fremgang i 1968: 143 medlemmer.

INDBYDELSE TIL SAMMENKOMST I KARLSKRONA

Fra den samarbejdskomité, som er nedsat i repræsentantskabet for de svenske militære kammeratforeninger foreligger en indbydelse til medlemmer af Marineforeningen i Danmark til kammeratligt samvær i Karlskrona fra 29. maj til 1. juni 1969.

Foruden de officielle repræsentanter kan deltage et antal „paying guests“ for en afgift på sv. kr. 125,00, svarende til ca. d. kr. 200,00 pr. deltager.

Deltagerafgiften dækker hotelophold, fuld forplejning, lokal transport til Karlskrona samt deltagelse i alle udflugter og andre arrangementer gennem tre fulde døgn.

Programmet omfatter bl. a. besøg på Gamla Varvet og Karlskrona Varvet, sejltur i Karlskrona skærgård og forevisning af Kungholmsfortet, køretur gennem Blekinge, forevisning af Marinemuseet, andagt i Admiralitetskirken, kammeratligt samvær dels i grupper og dels fælles for alle våbenarterne samt små og store fester.

Det haster med tilmelding. Interesserede, som ønsker at deltage, må snarest henvende sig til hovedkontoret.

Marineforeningen gratulerer

Den 7. marts fylder Marineforeningens tidligere landsformand, kommandør G. de Lichtenberg, 75 år.

Ved en sådan lejlighed går tankerne uvægerligt tilbage, og mange erindringer dukker frem. Minderne har nær tilknytning til kommandørens vitalitet og energiske arbejde for foreningen – den drengekåde latter og humøret ved kammeratlige sammenkomster, der ikke kunne undgå at smitte af på omgivelserne. Der kom vind i sejlene, når kommandøren var til stede, og heldigvis har årene i et otium ikke ført kommandøren ind i det vindstille bælte. Han lever stadig med i foreningens virke og kan få sejlene til at fyldes i kammeratligt lag.

En frugt af kommandørens indsats er det fond, der er skabt i Grønland og som bærer hans navn. Næsten som smittet af hans vitalitet og idealisme virker det ihærdigt for at bringe unge grønlandere en uddannelse på søen.

Marineforeningen deltager hjerteligt i hyldesten på fødselsdagen med de bedste ønsker for kommandøren og kommandørinden.

Til vor æresformand

Den 11. marts vil Dannebrog gå til tops over alt. Det danske folk, der ofte kan være uenigt i små ting, vil manifestere enighed i en lykønskning til Hans Majestæt Kongen på 70 års fødselsdagen.

Marineforeningens æresformand vil blive fejret med særlig festlighed rundt i afdelingerne, og mange gode ønsker vil af hjertet blive fremsat for nutid og fremtid.

Marineforeningen, der samler tusinder af gamle orlogsgaster og andre søens folk i fælles interesse for bevarelse af gode maritime traditioner og for at fremme søværnets og søfartens sag, hilser med særlig varme den konge, som er gået i spidsen for disse interesser og som selv har saltvand i årener.

Tak for den specielle hilsen og det venlige smil, der altid tilfalder Marineforeningens medlemmer på højre fløj ved modtagelserne i danske havne. Tak for den bevågenhed, hvormed vor høje æresformand benåder foreningen og dens virke.

På Marineforeningens vegne bringes vor allerunderdanigste hyldest og lykønskning.

GUD BEVARE KONGEN

Kai Hertz

Velkommen 10.-11. maj til Søren Kannes by

Fra kongressalen på det nye hotel du Nord i Grenå kan man både se og høre bølgebruset fra det sted, hvor husmanden Søren Mikkelsen Kanne hin kolde novemberdag i 1836 – takket være egen indsats og digteren St. St. Blicher – gjorde sit navn udødeligt ved at drive sine heste ud i bølgerne og redde en nødstedt skipper. I skovbrynet ved Kystvejen står den mindesten, som Marineforeningens afdeling for Grenå i 1926 lod rejse til minde om redningsdåden. På stenen står verset:

Så skulle da alle I danske Mænd
Af Hjertet elske hinanden.
I Faren og Døden sig giye hen
Den ene med Lyst for den anden.

Det er en smuk velkomst fra den by og fra den afdeling, som i dagene 10.-11. maj i år skal være vært for marineforeningens sendemandsmøde i Grenå. – Smukt er også synet, der møder den søværts kommende, når færgen fra Hundested nærmer sig Djurslands kyst. I

nord møder øjet det slanke Fornæs Fyr på Jyllands østligste punkt, og i syd ses røgfanen fra kalkværket ved Glatved Strand. Mellem de to punkter strækker sig den hvide sandstrand – en af Østjyllands dejligste. – Tag svømmebukserne med!

Grenå er en moderne by. For øjeblikket puster den lidt ud ovenpå 10 års udviklings-anstrengelser, som gav flere store virksomheder med Dansk-Norsk Kvælstoffabrik som den største. I vandkorpen lurer nye projekter af betydelig størrelsesorden, hovedsageligt i forbindelse med havnen, der hidtil har haft færgeforbindelserne til Sjælland og Sverige som største indtægtskilde. Nylig er fyr- og vagervæsenets inspektionsskib J. S. FLEISCHER blevet stationeret i Grenå.

Bliver der tid til en rundtur i byen, skal man af gamle bygninger nyde synet af Djurslands Museum, en 200-årig købmandsgård på Torvet, som i øvrigt kranses af moderne forretningsbygninger. Den gotiske kirke på

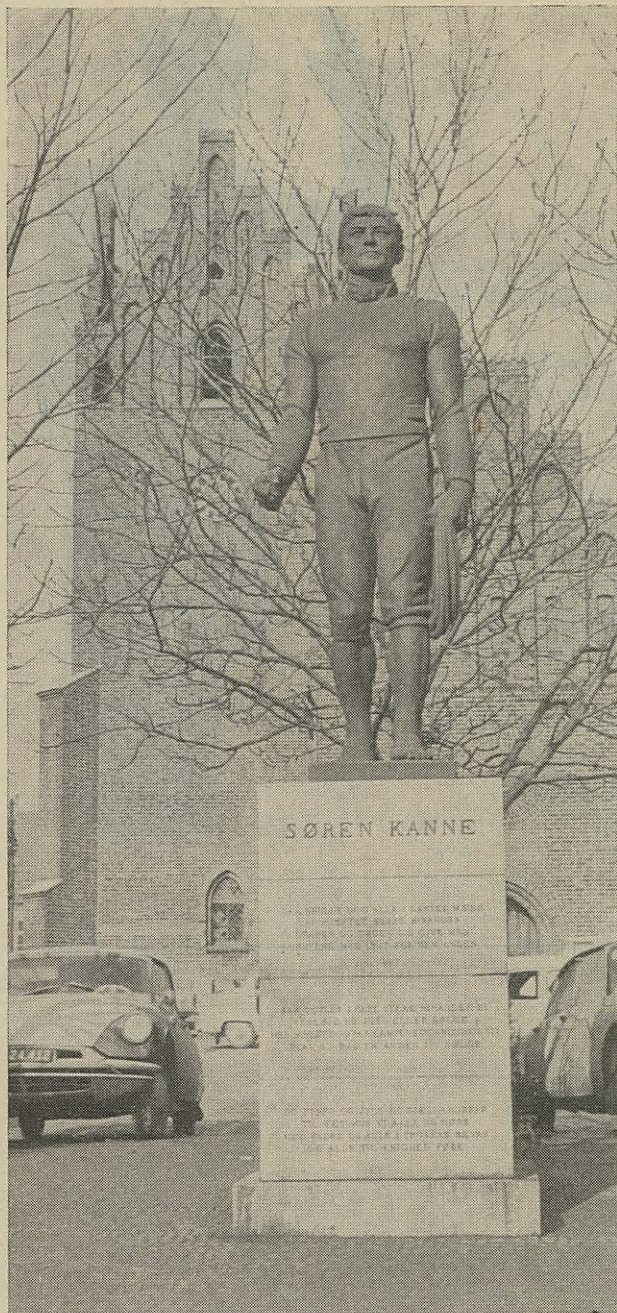

Foto Knud V. Johansen.

Torvet har stået siden ca. 1300. Men ellers præges byen af sit vokseværk. Meget gammelt har måttet vige for nyt, og i centrum har man ryddet en tømmerplads for at skaffe plads til 374 biler.

Når sendemandsmødet er overstået, vil deltagerne vide, hvorfor Grenå i de senere år i særlig grad har levet op til sit motto »Byen ved vandet – centrum i landet«. Det skyldes ikke mindst hotel du Nord, som samler kongresdeltagere fra hele landet året igennem, både takket være den centrale beliggenhed og den komfort, det moderne hotel byder på.

Det er det andet hotel du Nord i Grenå. Det første opførtes i 1961, men solgtes i 1967 til Den kommunale Højskole i Danmark, hvorefter et nyt hotel du Nord opførtes nogle få hundrede meter sydligere i Søren Kannes Plantage for den nette sum af syv millioner kroner.

Hotellet har et samlet etageareal på 4700 kvadratmeter. Det er indrettet med 70 værelser og en samlet kapacitet på 120 senge. Kongressalen kan normalt rumme 500 gæster, men har allerede været proppet med over 700. Restaurations- og mødefløjnen ligger for sig i to etager med facade mod stranden, hvorfra Grenå kommune i det kommende år formedelst halvanden million kroner flytter campingpladsen, så der bliver fri adgang til kysten. Værelsesfløjnen ligger mere tilbagetrukket og omkranser en smuk gårdhave med både pavillon og opvarmet svømmebassin.

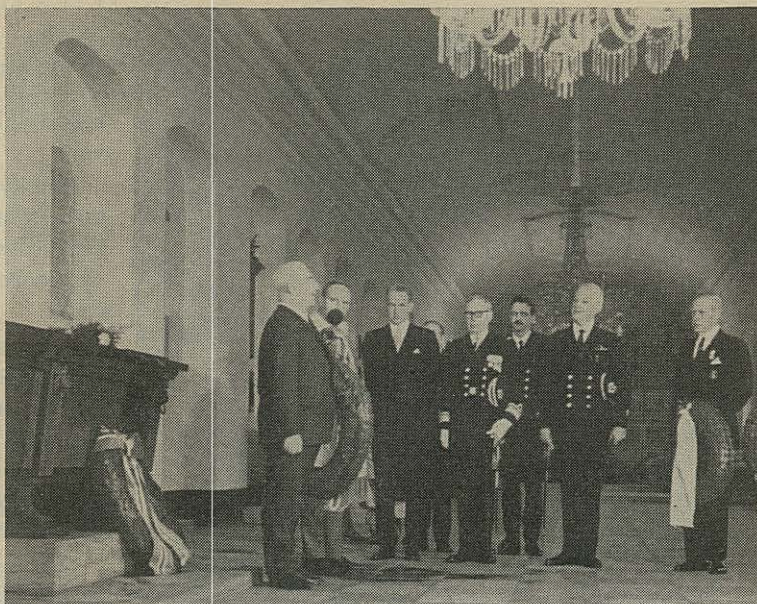
Ifølge en aftale med de kommunale organisationer kan hotellet også råde over højskolen, når denne ikke er optaget af kurser. Da højskolen har projekt klar til en udvidelse, som fordobler værelseskapaciteten, vil der i løbet af indeværende år i Grenå være skabt et kongrescenter på 8000 kvadratmeter etageareal med en kapacitet på 220 senge.

Et par ord om værtsfolkene: Marineforeningens afdeling i Grenå stiftedes den 14. februar 1914 under indtryk af krigen, der rasede omkring Danmark. Som enhver anden forening har den været kastet både op og ned på foreningslivets mere eller mindre vilde vover, men den er dog immervæk kommet sikkert i havn og er netop for tiden inde i en rig udvikling takket være bestyrelsens initiativ til en række storslåede havnefester hvert år i juli. Festerne har kastet glans over Grenås navn i turistkredse og bidraget til en styrket økonomi. Afdelingen har i dag 145 medlemmer, der fylkes om formand Nelle, vognmand Niels Jakobsen. jo.

Fra Grenå havn. Foto Knud V. Johansen.

Traditionen tro var Marineforeningen repræsenteret den 12. november ved mindehøjtideligheden for Tordenskjold i Holmens Kirke, hvor der blev nedlagt kranse ved søheltens mindesten og sarkofag. På billedet ses fra venstre kommandør Berg fra den norske marine, ambassaderåd Bjørn Augdal, kontreadmiral E. Såbye, adjutant, søløjtnant Folkmar Andersen, provst Sandbæk og Marineforeningens næstformand, inspektør Otto Mægaard.

„Gott Nytt År ønskes Marineforeningen i Danmark gennem Fredrik Taube“.

Ovenstående var teksten på et nytårskort, der er gengivet hosstående. Det viser formanden for „Flottans Män“, kommandør Fredrik Taube (i midten) sammen med sine fire sønner under militærmanøvrerne i efteråret: Fra venstre Gustaf (kaptajn), Johan (værnepligtig furér), Carl (værnepligtig kadet) og Diedrik (reserveløjtnant). Alle sønnerne er naturligvis medlemmer af „Flottans Män“.

For den skønne kobberkedel, der blev skænket mig på min 60-årsdag, beder jeg alle modtage min – og min kones! – allerbedste tak.

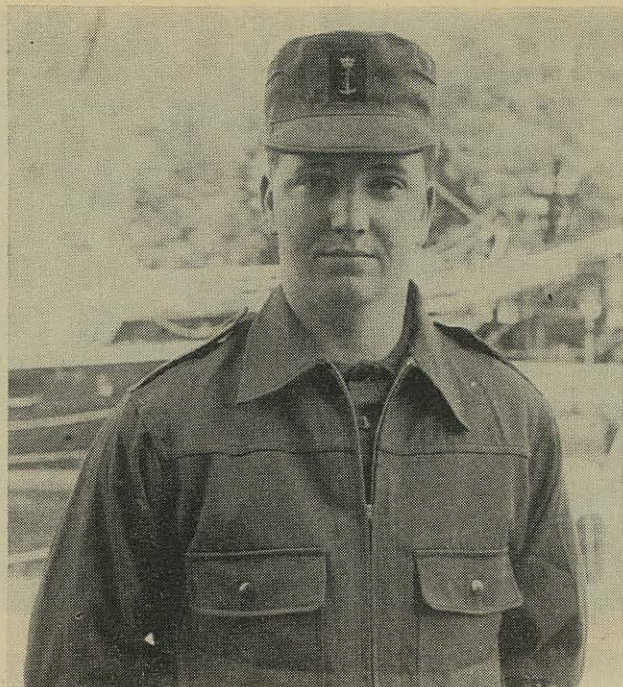
Jeg har erfaret, at den er tilvejebragt ved et fælles „spyt i kassen“. Det har rørt mig dybt, og det giver den for mig en særlig værdi. På den baggrund vil den bestandigt, når jeg ser den stå med sit birkebrænde foran pejsen, være mig et symbol på det kammeratskab og sammenhold, som er grundelementet i vor forening.

Vær forvisset om, at den vil mane mig til ikke at slække af på et virke for udbygningen af disse grundelementer og dermed på et arbejde for Marineforeningens liv og fremtid.

Med hjertelig hilsen.

K. Hertz.

Model A/67

SØVÆRNETS NYE ARBEJDSUNIFORM

Nedenfor ses fra venstre den gamle arbejdsuniform, den nye model uden jakke, den nye model med jakke og sweater samt kampuniformen. Øverst nærbillede af jakke og kasket.

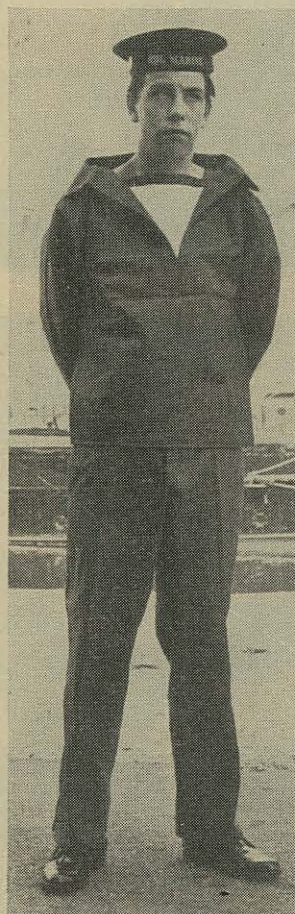
I 1965 blev der i søværnet indført en ny kampuniform, i hvilken man havde tilgodeset kravene om et minimum af beskyttelse mod ABC-krigsførelsens virkninger. Denne kampuniform kunne samtidig gøre det ud for søtøj, idet den yder en fremragende beskyttelse mod regn og vind.

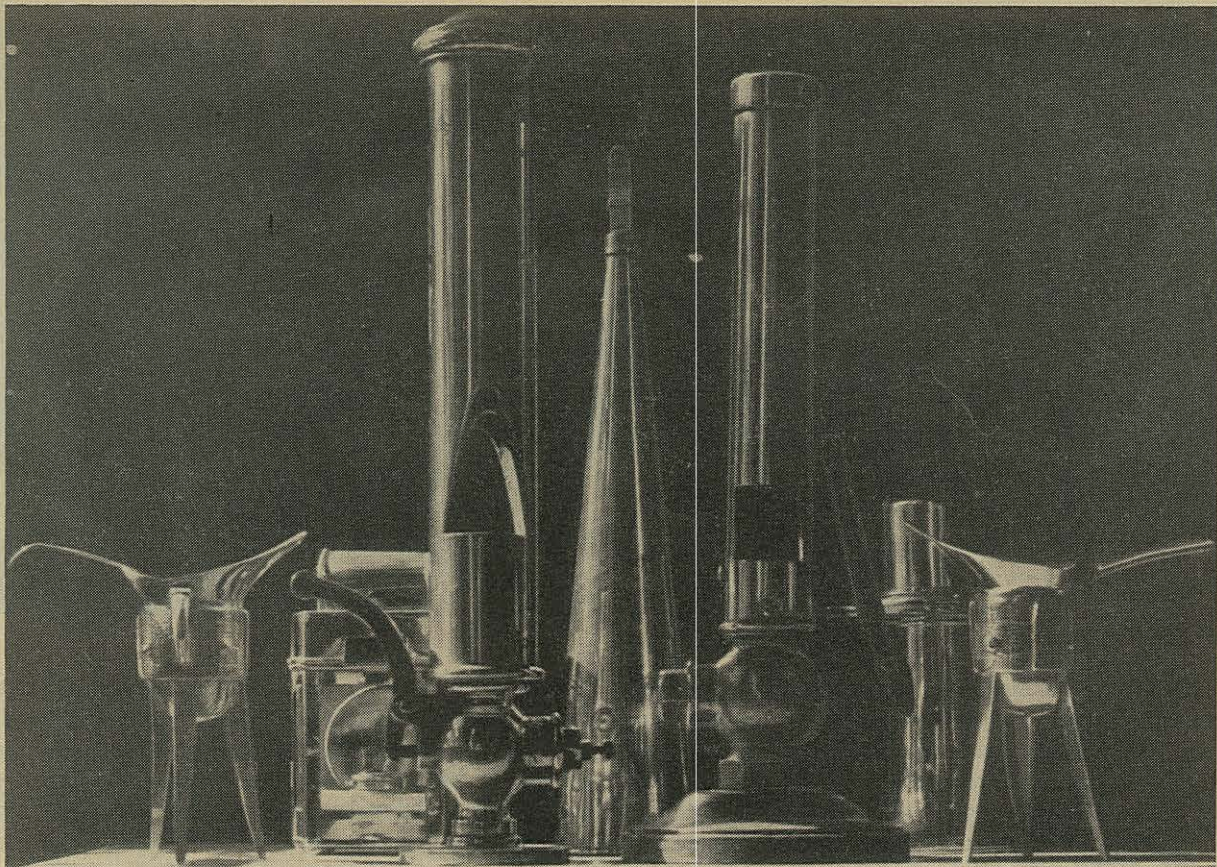
Den nye kampuniform er en modifikation af det svenske »stormställ« og består af en busseronne med hætte, benklæder og gummistøvler. Dragten er fremstillet af hypalonbelagt nylonvæv med meget stor riv- og slidstyrke.

I de følgende år eksperimenterede Søværnets Intendantur med en ny inderbeklædning, som egnede sig til praktisk anvendelse i forbindelse med kampuniformen. Samtidig tilstræbte man en standardisering og havde ligeledes øje for, at det var tiltrængt at give søværnets arbejdsdag en »ansigtsløftning«. Resultatet blev arbejdsuniform model A/67.

Den nye arbejdsuniform, som består af kasket, jakke, skjorte og benklæder, alt i blåt, blev af Søværnskommandoen foreløbigt godkendt til brug for tidligere bluseklædt personel. Senere er anvendelsesområdet udvidet, og for første gang i søværnets historie har man nu en arbejdsuniform, der er fælles for alt militært personel i søværnet.

Efterhånden vil al anden eksisterende arbejdsbeklædning udgå. Som en undtagelse gælder dog, at der fremdeles vil blive tale om udlån af hvidt arbejdstøj til den bluseklædte del af besætningen i kongeskibet DANNEBROG og i skibe i oversøisk fart.

Messingtøj fra marinestuen i Svendborg. Yderst på fløjene to maalebægre, som har været benyttet i et engelsk orlogsskib, når man „splejsede storebrasen“ med udskænkning af rom.

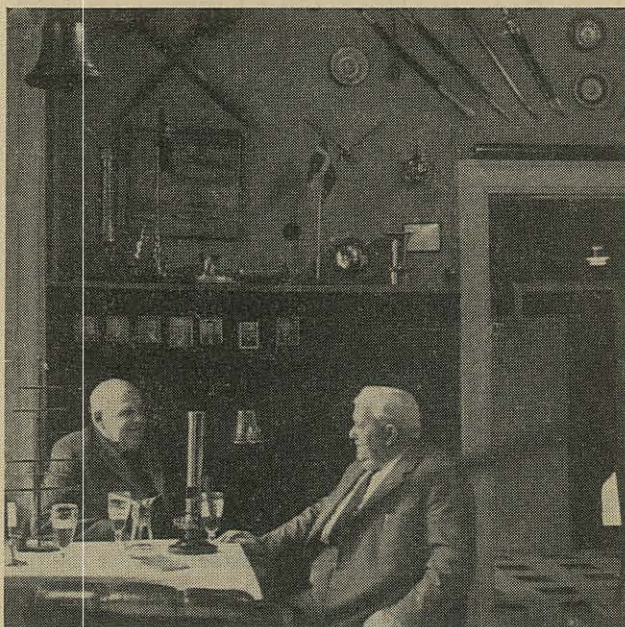
Marinestuerne

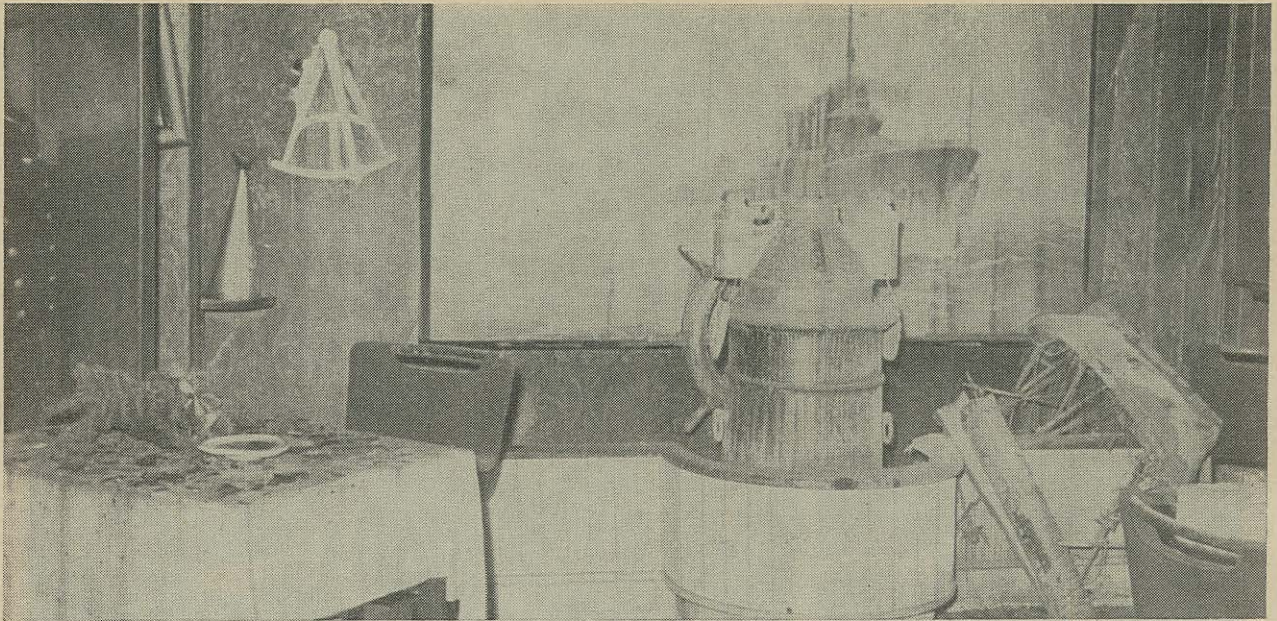
Der pudses messing i marinestuen i Svendborg.

Svendborg.

I 1936 – i kaptajn Christian Schovs formandsperiode – blev den første marinestue indviet på hotel Ærø. Senere blev stuen flyttet til »Borgen« ved færgestedet til Vindeby, men efter en brand i 1951 måtte man indrette sig med et nyt lokale i Borgerforeningen. Her nød afdelingen gæstfrihed indtil 1954, da man fik nyt hovedkvarter på hotel Phønix i slutningen af 1958. Efter et par år flyttede stuen til et mere velegnet lokale på samme adresse. Reynolds Hansen var selv med til at flytte stuen straks efter sin tiltrædelse som formand i 1961.

Marinestuen i Svendborg er præget af messingtøj, og det er messingtøj, som skinner. Gennem mange år har det været tradition, at en trofast kerne af medlemmer samles en gang ugentlig til »pudseaften«. Når minder og anekdoter skal udveksles, giver det en beroligelse for nerverne, en opfriskning af hukommelsen og en opvikning af mundlæderet, dersom hænderne samtidigt håndterer pudsekluden og et glat, hårdt granathylster.

Marinestuen i Vordingborg efter branden 12. januar.

Afdelingens samling har imidlertid andet at vise frem end granathylstre af messing. Her er lamper, lanterner, flagspil, tågehorn, sirener og meget andet. Adskillige museer har været ude efter sådanne klenodier som de gamle dampfløjter, af hvilke en har tilhørt FRITZ JUEL. – Og hvor i Danmark finder man mægen til de to trebenede rom-mål, som sandsynligvis stammer fra den engelske marine.

Et skibsrat over en af dørene påstås at stamme fra den gamle GEORG STAGE. Det er måske rigtigt. – Kan nogen bekræfte, at rattet blev udskiftet på GEORG STAGE, før skibet solgtes til Alan Villiers?

Vordingborg.

Om den gamle og den nye marinestue i Vordingborg fortæller sekretær Poul Hansen:

Som mange sikkert vil huske, havde Vordingborg afdeling sin marinestue i et lokale på gamle Hotel Valdemar. Denne stue blev indrettet i 1942 og var indtil branden på hotellet den 12. januar 1961 afdelingens hyggelige samlingssted. Morgenen efter branden stod kun det nøgne murværk tilbage. Formanden, Arne Hansen, fik af brandvæsenet lov til på eget ansvar at gå ind i brandtomten for om muligt at redde nogle af afdelingens klenodier.

Takket være bl. a. denne indsats har det nu været muligt igen at skabe en marinestue. Bestyrelsen har siden foråret 1968 arbejdet med tanken om at få indrettet et nyt samlingslokale. Det gamle Hotel Valdemar blev aldrig genopbygget, men byen fik i stedet et helt nyt hotel, hvor det gamle hotel Borggården havde ligget. Det nye er Hotel Kong Valdemar.

Da bestyrelsen havde set de smukke rammer, som man her kunne frembyde, var der enighed om at rette henvendelse til hotellet angående muligheden for at placere en ny marinestue på dette sted. Ved imødekommenhed fra hotellets bestyrelse og direktør blev det muligt for afdelingen at indvie en ny marinestue i smukke, lyse lokaler 1. december 1968.

I de sidste måneder før indvielsen havde hele bestyrelsen og andre medlemmer travlt med istandsættelse af det inventar og de klenodier, som efter branden på det gamle hotel Valdemar havde været opbevaret på formandens, blikkenslagermester Arne Hansens værkstedsloft. Selve istandsættelsen af effekterne var et hestearbejde. En del af tingene havde lidt betydelig skade under den voldsomme brand. Alt er nu bragt i orden, og marinestuen fremtræder som et smukt og hyggeligt lokale, hvor Vordingborg afdeling i fremtiden vil samles om sine arrangementer.

Til orientering for alle interesserede, specielt for medlemmer fra andre afdelinger, kan det oplyses, at skibsuret i marinestuen bliver trukket hver søndag formiddag i vinterhalvåret mellem kl. 10 og 12. Med dette skal forstås, at der søndag formiddag altid vil være kammerater til stede i marinestuen, så man kan kikke indenfor og få en hyggelig sludder.

Hadsund, Hundested, København og Skagen.
Læs under Foreningsmeddelelser.

MARINESTUER I DISTRIKT IV

Fakse/Fakse-Ladeplads: Hotel „Fakse-Ladeplads“, Stationsvej 2, 4654 Fakse-Ladeplads. Tlf. (03) 716-20-192 og 512.

Haslev: Jernbanehotellet, 4690 Haslev. Tlf. (03) 695-325.

Køge: „Skipperkroen“, Havnen 25, 4600 Køge. Tlf. (03) 65 02 64.

Møn: Ingen marinestue for tiden.

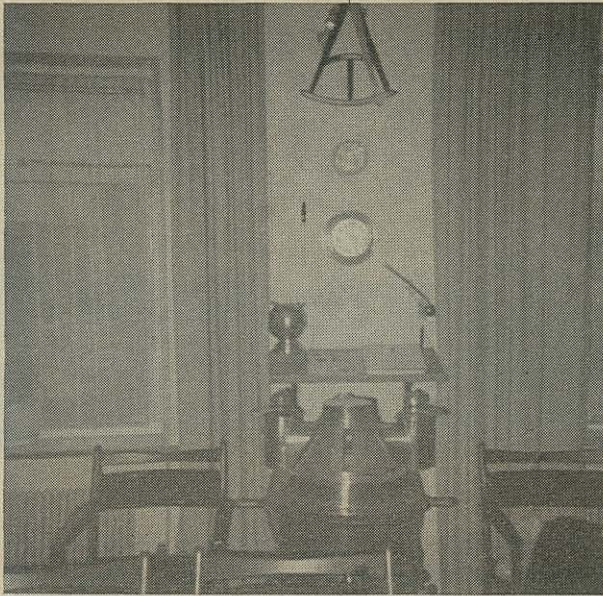
Næstved: Eksportmarkedets restaurant, Farimagsvvej 8, 4700 Næstved. Tlf. (03) 72 10 93.

Præsto: Hotel „Svend Gønges Kro“, Adelgade 82, 4720 Præsto. Tlf. (03) 795-27. (Åbent hus første mandag i hver måned).

Skælskør: Skælskør Lystskov, 4230 Skælskør. Tlf. (03) 59 40 34 og 50 42 94.

Stevns: Hotel „Stevns“, 4660 Store Heddinge. Tlf. (03) 705-41.

Vordingborg: Hotel Kong Valdemar. (Åbent hus hver søndag formiddag).

Den nye marinestue på Hotel Kong Valdemar i Vordingborg.

MARINESTUER I DISTRIKT VIII

Horsens: Ingen.

Vejle: Håndværkerforeningen, Dæmningen, Vejle.

Fredericia: Ingen.

Kolding: Staldgården, militært område. Formanden har nøglen.

Haderslev: Café „Hjørnet“, Jomfrusti, Haderslev.

Åbenrå: Restaurant „Svendstrup“, Nørreport, Åbenrå.

Sønderborg: Ingen.

Gråsten: „Den gamle Kro“, Slotsgade 6, Gråsten.

Padborg: Hotel „Padborghus“, Padborg.

Ildkamp mellem CHILEAN REEFER og GNEISENAU

En trediedel af besætningen var danske om bord i CHILEAN REEFER, som med sin firetommers ærtebøsse udkæmpede en håbløs kamp mod det tyske lommeskib GNEISENAU øst for Cape Race 16. marts 1941.

Den danske matros Henry Jensen blev (if. H. C. Røder: »De sejlede bare«) dræbt ved kanonen og fik post mortem tildelt »Brave Conduct Commendation«. Ungmand Peter Ryberg Hjorth druknede, da en redningsbåd kæntrade ved affiringen (jfr. Dansk søulykke-statistik 1941).

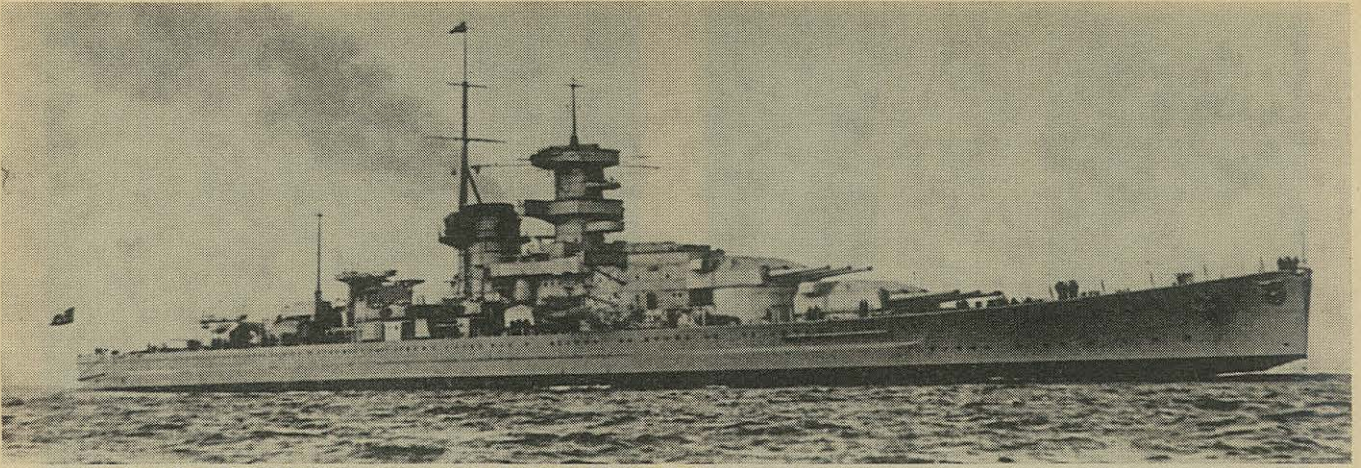
CHILEAN REEFER var efter Danmarks besættelse stillet til rådighed for de allierede og sejlede under engelsk flag. Den førtes i begyndelsen af 1941 af kaptajn Thomas Bell, hvis beretning om bataljen gengives i uddrag og oversættelse med velvillig tilladelse fra rederiet J. Lauritzens »Frivagten«, der også har stillet klicheer til rådighed. Kaptajn Bell fortæller:

– Søndag den 15. marts 1941 var CHILEAN REEFER på vej til Canada i ballast for at indtage en last ba-

con til London. På det tidspunkt havde slaget om herredømmet på Atlanterhavet nået et kritisk punkt, og tabene var store som følge af undervandsbådenes aktivitet.

M/S CHILEAN REEFER.

Lommeslagskibet GNEISENAU, der sænkede CHILEAN REEFER.

Vort lille skib sejlede alene, fordi det kunne løbe 14 knob.

Vi var på udkig efter den første landkending af Canadas kyst, da vi mærkede tegn på, at et fjendtligt skib opererede et stykke forude. Søndag den 15. marts kl. ca. 16.00 opfangede vi nødsignal fra et skib, der blev angrebet ca. 50 sømil forude om bagbord. Jeg ændrede omgående kurs for at komme væk derfra, og stolede på, at vi med den fart, vi sejlede, kunne være uden for fjendens rækkevidde ved mørkets frembrud omkring kl. 18.00.

Alle blev informeret om, hvad der stod på spil. Der blev udsat ekstra udkigsmand, og folkene i maskinrummet og telegrafisterne holdt sig klar. To nødantennen var blevet monteret på skorstenen, og jeg instruerede telegrafisterne om at fortsætte med at sende enhver meddelelse uden hensyn til interferens og andre forstyrrelser. – Dette viste sig senere at blive vor redning, idet hovedantennen blev ødelagt ved fjendens første salve.

Klokken 17.00 syntes vor flugt at være lykkedes, og det var en overraskelse og en bitter skuffelse, da vor udkigsmand i masten klokken 17.10 rapporterede et skib forude om bagbord. Jeg drejede CHILEAN REEFER rundt for at slippe bort og bemærkede i det samme tre røde glimt. Resultatet lod ikke vente på sig: Tre enorme vandsejler nær ved vor styrbords side. Alle på broen blev gennemblødt. Så fulgte et overvældende angreb, der tilføjede vort skib mange direkte træffere med alvorlige skader og brande til følge.

Jeg følte det stadig som min pligt at forsøge at undslippe, og da krigsskibet kom tilstrækkeligt nær, åbnede vi ild med vor lille firetommers kanon. Men odds var for store imod os.

Det blev snart indlysende, at vort skib var dødsdømt, og jeg gav ordre til at forlade det. På dette tidspunkt var broen næsten helt ødelagt, og brande rasede både for og agter. Ulykkeligvis skete der et uheld ved nedfiringen af styrbords redningsbåd, og de ombordværende blev kastet i søen. Da jeg havde sikret mig, at der ikke var flere om bord i skibet, gik jeg ned i bagbords redningsbåd, som ventede langs skibssiden. Krigsskibet var da kun nogle få hundrede meter fra vor bagbords side. Det skød stadig på os til trods for vor

hjælpeløse tilstand og med fuldstændig foragt for vor redningsbåds farlige situation og folkene i vandet. Efter at vi havde taget de overlevende op, blev vi beordret hen til krigsskibet. Vi var nået hen til dets bagbords side, da det til vor forbløffelse satte fuld fart frem. Det lykkedes os lige akkurat at holde klar af dets skruer, men dets ror knuste vor styrepind.

Da mørket faldt på, lå vor overbelastede båd i en kold, opfriskende vind, prisgivet den hårde sø. Alt, hvad vi kunne gøre, var at sætte drivanker og håbe på det bedste. Båden var halvt fuld af vand, og der var kun ringe håb for dem, der var blevet reddet op af vandet. Hvad mig selv angik, drejede det sig om at holde håbet oppe, da det ikke kunne vare længe, før vandet i båden ville gøre den manøvreudygtig.

Vi holdt os i nærheden af den brændende CHILEAN REEFER, der stadig flød takket være sin køleisolering. Nogle timer senere tændtes en projektor i nærheden. Det lykkedes os at påkalde opmærksomheden ved hjælp af et rødt nødblus, og snart efter var vi om bord i H. M. S. RODNEY. Dette skib havde opfanget vore nødsignaler, medens det eskorterede to store konvojer østpå. Det havde faktisk haft krigsskibet i kanonsigtet, men før dets 16 tommers kanoner kunne åbne ild, sejlede tyskeren bort med en fart af 28 knob. RODNEY løb kun 20 knob.

Vi mindes alle med taknemmelighed, hvor godt man tog sig af os på slagskibet.

Denne aktions resultat var af stor betydning. GNEISENAU og SHARNHORST havde sænket 150.000 tons tonnage i løbet af få dage. Vort tapre lille skib var det sidste, de sænkede. De fjenden var klar over, at vi havde afsløret hans identitet over for vore redningsmænd, vendte han tilbage til Brest, alt hvad remmer og tøj kunne holde. Jeg har senere erfaret, at såfremt vi ikke havde forpurret hans planer, ville det antageligt have betydet en ødelæggelse af de to værdifulde konvojer. Alle, der gjorde tjeneste i det gode skib CHILEAN REEFER, kan være stolte af deres indsats i krigen.

Mine tanker går til dem, der gav deres liv, og til de overlevende, der gjorde så meget for at leve op til søens sande tradition.

Thomas Bell.

Fra afdelingerne

Fredericia

Afdelingens formand, Carl Åge Häuser, har besluttet, at han efter generalforsamlingen i februar vil trække sig tilbage og give plads for yngre kræfter i ledelsen.

Häuser havde drømt om, at det i hans formandsperiode skulle lykkes at få etableret en ny marinestue i Fredericia. Det lykkedes beklageligvis ikke, og den tidligere marinestues mange rekvisitter ligger stadig opbevaret i pakker og kasser under Fredericia Teater.

Til gengæld havde Häusers formandsperiode en markant kulmination i afdelingens 50 års jubilæum, som fejredes 14. november. Dagen startede med, at bestyrelsen nedlagde en krans på afdelingens første formand, havnefoged P. Schmidts, grav, hvorefter man hejste flaget på Hotel Landsoldaten og holdt reception for gratulanter.

Ved festmiddagen samme sted blev medlemmer og gæster budt velkommen af formanden, som bl. a. oplyste, at man havde benyttet lejligheden til at udnævne telegrafkontrollør P. Bertelsen til æresmedlem. Bertelsen havde været med til at oprette afdelingen for 50 år siden. Blandt festens talere må nævnes landsformanden, kommandørkaptajn Hertz, som påpegede betydningen af godt samarbejde mellem henholdsvis søværn og handelsflåde, mellem de forskellige værn indbyrdes og mellem aktive og „forhenværende“. Oberst Carl Engholm talte for kongen, som havde sendt en personlig lykønskning til festen, amtsinspektør E. Larsen talte for flaget, og farvehandler Burchardt hyldede damerne. Skibsbygger Knud Andersen brillerede som toastmaster.

Frederiksberg

Af afdelingsbladet „Skum for Boven“ fremgår, at man har haft vanskeligheder at kæmpe imod på grund af mangel på egnede lokaler. Man arbejder på at få etableret en marinestue. Femte december afholdtes et festligt andespil i Sct. Andreas-Ordenens lokaler.

Afdelingen har mistet sit trofaste medlem, Karl Christan Petersen, som indmeldte sig i 1951 efter at have sejlet 32 år i rederiet C. K. Hansen. Karl Christian Petersen har testamenteret forskellige maritime trofæer til afdelingen.

Frederiksværk

Afdelingen gratulerer hotelejer Milton, 60 år 5/3, skibsfører Hugo Højer, 60 år 18/5, og restauratør Joh. Buhl, 50 år 11/5.

Fåborg

Maskinmester R. E. Pedersen, der sidste år afgik som kasserer og midlertidig formand for afdelingen, har tilsendt følgende oplysninger om afdelingens ældste æresmedlem:

Jørgen Mortensen Jørgensen (Jørgen Rigger) fylder 95 år den 19. juni. Han aftjente sin værnepligt i 1894-95 og gjorde tjeneste i korvetten DAGMAR, hvor prins Carl, senere kong Håkon den 7. af Norge, var sekondløjtnant. Som sejskibssømand var han rundt Kap Horn to gange, og i 1939 gik han i land og blev rigger på Carl Andersens bådværft i Fåborg. Samme år blev han æresmedlem af afdelingen. Nu bor Jørgen Rigger på alderdomshjemmet i Fåborg, men han påstår, at han godt vil kunne rigge en lystsejler til endnu. Når vejret tillader det, går han sin daglige tur på havnen og kan stadig snakke med om gammel og moderne rigning af fartøjer. Ved vor sidste generalforsamling holdt han aftenens bedste tale. Han har

aldrig sejlet med dampskibe og kunne naturligvis fortælle en masse fra sejskibenes tid. – Vi glæder os til at høre mere på hans fødselsdag.

Gentofte

5. december afholdtes andespil på Jægersborg Hotel.

Med beklagelse må man meddele, at et gammelt medlem, chauffør R. W. Larsen, afgik ved døden 5. december. Larsen var medlem fra afdelingens stiftelse i 1945 og vil blive savnet som en god kammerat.

Glostrup, Tåstrup og omegn

Der foregår stadig en masse i denne afdeling, hvis medlemmer 7. november samledes omkring stegte fasaner og lyttede til Jørgen Hansens dramatiske beretninger om sørøverkaptajner og deres meriter. 5. december hyggede man sig i julestemning med gule ærter, æbleskiver og bankospil, og 9. januar afholdtes torskegilde efterfulgt af tegnefilm fremvist af formanden.

Admiralforsamlingen fandt sted 9. februar, og to dage senere fejredes årets store admiralbal i Herstedøster Forsamlingshus. Det fornede sig som et karneval med obligatorisk maskering, ballondans, tøndeslagning m. m.

To trofaste mangeårige medlemmer er gået bort. Gørtlermester Richard Andreassen døde 19/10, og murermester P. F. M. Petersen 15. november. Sidstnævnte, der bar kælenavnet „hvalfangeren“, var afdelingens flagbærer fra 1964 til 1968.

En lykønskning til Wagner Skovby Jørgensen, 50 år 9/12, Emil P. Klemp, 65 år 16/12, Edvin Johansen, 65 år 15/1, A. E. Jacobsen, 65 år 19/1, Asmus Jørgensen, 50 år 1/2.

Godthåb

Nyhederne herfra er ikke friskere end „Marinemikken“ for oktober. Af denne fremgår, at man har haft andespil 9. november, juletræ for børnene 27. december, nytårsfest 12. januar og generalforsamling 19. januar. Afdelingen (eller er det formand Echwald?) har skænket en grønlandsk kajak til Esbjerg Søfartsmuseum.

Afdelingen interesserer sig ikke blot for søværn, men også for søfart. Dens støtte til grønlandske drenge skoleskibuddannelse er velkendt. Ligeledes gøres en indsats for oprettelse af sømandshjem både i Grønland og i det sydlige Danmark. Nylig sendte man 7 kg brugte frimærker til Indenlandsk Sømandsmision. Frimærkerne er „mursten“ til sømandshjemmet i Hanstholm.

Hadsund

Champagnen skummede på hotel Hadsund, da afdelingen 7. november holdt stabelafløbning for en nydelig skibsmodel, som blev ophængt i marinestuen. Formanden, grosserer Ove Hvims, mindedes skoleskibet KØBENHAVN, som forsvandt sporløst for næsten nøjagtigt 40 år siden. Denne model af det femmastede skoleskib havde i nogle år haft en kummerlig tilværelse i ubemærkhed, men var nu atter kommet på sin rette plads.

Hals

28. september afholdtes en vellykket ulkeaften med damer og med fin tilslutning. Afdelingens formand, F. J. Thomsen, oplyser, at fhv. havnefoged Niels Nielsen, som var kasserer gennem mange år, fyldte 75 år 26. august. Ved denne lejlighed blev han udnævnt til æresmedlem.

Runde fødselsdage i 1969: Fiskeskipper N. P. H. Nielsen, 60 år 6/4. Proprietær M. B. Kaasgaard, 75 år 15/4. Rutebilejer A. Mikkelsen, 70 år 15/4. Lods K. Bertelsen, 50 år 25/5. Fhv. skibsfører Niels Kaas, 70 år 9/7. Fhv. lodsformand H. C. Houmann, 80 år 10/10. Fiskeskipper Johs. Thomsen, 65 år 16/10. Fhv. lodsformand Willemoes Nielsen, 70 år 22/10. Lods I. C. Schultz, 50 år 24/12.

Helsingør

9. november havde afdelingen en munter aften med bankospil og efterfølgende dans.

Herning

Distriktsrepræsentant P. Schytte Hansen fortæller, at afdelingen havde inviteret distriktet på „løvfaldstur“ 5. oktober.

Hjørring

Der var ca. 60 deltagere, da afdelingen 24. oktober afholdt bankospil for medlemmer med damer på Markedsrestauranten.

Distriktsrepræsentant A. Sørensen oplyser, at Hjørring afdeling den 5. december fejrede 25 års jubilæum.

Holbæk og omegn

Ved generalforsamlingen overrakte 25 års emblemet til fire medlemmer. Seks medlemmer kan i 1969 fejre rund fødselsdag: Direktør N. B. Knudsen, 75 år 9/1. Mejerist E. O. Haahr, 50 år 19/1. Æresmedlem, købmand Ferdinand Jensen, 95 år 19/4. Maskinforhandler H. Viberg Jensen, 50 år 18/9. Restauratør F. N. Nimb, 50 år 27/10. Grosserer Viggo Skovgaard, 75 år 22/12.

Horsens

Hans Møller oplyser, at afdelingen 1. november afholdt medlemsmøde med foredrag og film af kaptajnløjtnant Kragelund, København. Det var en vellykket aften. 5. december havde man det traditionelle andespil med pænt fremmøde.

23. december mistede afdelingen sin næstformand gennem en lang årrække, ingeniør Svend Olsen. Til stede ved begravelsen var afdelingens bestyrelse og flagbærer. Svend Olsen har gjort et stort arbejde for afdelingen. Han vil blive husket og savnet.

En lykønskning til blikkenslager K. Jensen, som fylder 75 år 4/3.

Hundested

Distriktsrepræsentant Hans Petersen rapporterer, at Hundested afdeling har holdt et vældigt 50 års jubilæum. Man arbejder på at få en marinestue på kroen.

Kgs. Lyngby

Årets første sammenkomst fandt sted 11. januar på „Lottenborg“ med torskespisning og kammeratligt samvær.

Afdelingen lykønsker tjener Haakon Magnussen, Brønshøj, 75 år 28/2. Vognmand Jørgen Mortensen, Virum, 60 år 6/3. Maskinmester Peter Gravholt, Frederiksberg, 70 år 14/3. Fabrikant Frede Andersen, Lyngby, 50 år 31/3. Maskinmester Carl Uldahl Petersen, København, 70 år 14/5.

Kerteminde

Bestyrelsen for Odense afdeling oplyser, at man fik indbydelse til at deltage i en sammenkomst efter generalforsamlingen 17. februar i Kerteminde afdeling.

København

Afdelingens medlemmer med damer var 3. oktober gæster hos flyvevåbnets soldaterforening ved en foredragsaften, hvor major

Jansson fortalte om fremmedlegionen. En udbytterig aften i Sct. Andreas Ordenens lokaler. Samme sted afholdtes 7. november det traditionelle store andespil for medlemmer med damer sammen med foreningen „Ørnen“. Aftenen gav et fint udbytte til afdelingens kasse.

Af sekretær Harry Hellvigs beretning fremgår også, at man som sædvanlig afholdt en julehyggeaften i december måned i restaurant Kongens Have. Damerne deltog, og afdelingens jubilare fik overrakt deres embleme af lodsformand Kaj Hertz. Den lettere underholdning blev serveret af sangeren Tage Absalon.

Det var med et vist vemod, man konstaterede, at dette formentlig blev afdelingens sidste fest i den hyggelige lille marinestue i restaurant Kongens Have, hvor der skal ske en del ændringer af lokalerne. Afdelingen har fundet et nyt lokale på hotel Victoria i Store Strandstræde nr. 20. Nu arbejder man på at få indrettet dette.

Værkmester A. Christensen afgik ved døden den 17. december. Han har været medlem siden 1935 og sad i mange år i bestyrelsen. Han vil blive savnet.

Afdelingen gratulerer: Lokomotivfører Hans E. Jensen, 50 år 4/1. Chauffør O. J. Ankerstjerne, 50 år 16/1. Tidligere lodsformand, kommandør Godske de Lichtenberg, 75 år 7/3. Maskinmester Hans Jensen, 60 år 16/3. Fabrikant Otto Giørtz, 75 år 4/4. Bogbinder Christian Christensen, 75 år 8/4. Turistfører W. S. Clausen, 80 år 10/4. Købmand Einer Møller, 80 år 22/4. Receptionschef Carl Wilh. Carlsen, 80 år 3/5. Søløjtnant Christian Rasmussen, 50 år 30/5. Befragter Frode Schlander, 60 år 5/6.

Køge

Afdelingens sekretær, lods B. Andersson, fortæller, at man 2. november havde stiftelsesfest på Odd Fellowgården i Køge. Programmet var ålegilde, andespil og dans.

Nakskov

I en alder af 83 år afgik smedemester Erhard Petersen ved døden. Afdelingen har mistet et af sine trofaste medlemmer, som var en sikker gæst ved alle sammenkomster, og som i en periode var medlem af bestyrelsen.

Afdelingen lykønsker ingeniør Arne Granslev, 70 år 5/1. Forretningsfører Eli Semberg, formand for Marineforeningens Nakskov-afdeling, 65 år 25/5.

Nykøbing F.

Afdelingen gratulerer blikkenslagermester Hans Nielsen, 75 år 14/2. Søren Stoltenberg, 80 år 17/4.

Næstved

På Kvægtorvets Restaurant afholdtes 15. oktober en gemytlig mandeaften med klipfisk, og 4. december tog man forskud på julen ved en festlig sammenkomst i „Margrethehuset“.

Vi gratulerer bankfuldmægtig Frede Pedersen, 50 år 23/2. Fhv. kleinsmedemester S. Christiansen, 90 år 12/3. Glarmester Poul Christensen, 50 år 4/5.

Odense

6. november var medlemmer med pårørende samlet om et andespil i restaurant Trafikken. 10. december havde man samme sted en hyggelig julefest.

11. februar afholdtes generalforsamling, og det oplyses desuden, at man i samarbejde med de øvrige soldaterforeninger i Odense har planlagt en fest på kasernen i anledning af kongens 70 års fødselsdag.

Randers

Sekretær Ejnar Christensen oplyser, at damernes pakkefest den 24. november havde god tilslutning og gav et overskud på mere end 600 kroner. Pengene blev brugt 26. december, da man afholdt en julefest i Håndværkerforeningens festsal sammen med Maskinmestrenes Forening og Forsvarsbrødrene. Til det vellykkede arrangement var samlet ca. 150 børn og lige så mange voksne.

8. februar holdtes ordinær generalforsamling, hvor dagsordenens vigtigste punkt var den forestående 50 års jubilæumsfest 8. marts.

Afdelingen har mistet to gamle trofaste medlemmer, som man vil mindes i ærbødighed. De afdøde er skibsbygmester H. C. Rasmussen og fhv. kvartermester i marinen L. K. Andersen.

Randers afdelings skyttelaug, som har 72 medlemmer, afholdt generalforsamling i marinestuen 3. januar. Der blev lagt planer for katteskydningen 22. februar, men især for landsskyttestævnet, som skal finde sted i Randers 14. september.

Man mindedes chauffør L. A. Mikkelsen, som havde været skyttelaugets formand 1947-53, og som døde ved et ulykkestilfælde i 1968.

Rønne

Der var 50 deltagere til afdelingens kegleaften med efterfølgende dans 19. oktober. 20 november havde man i samarbejde med Rønne Sejlklub en filmaften på Dams Hotel. 24. november arrangeredes på „Industrien“ et vældigt bankospil med 300 deltagere, og 27. december havde man juletræsfest med deltagelse af 130 børn og 100 voksne. – Fin fest!

Silkeborg

Afdelingen gratulerer til runde fødselsdage: Radioforhandler Matthias Pedersen, 70 år 29/3. Vand- og gasmester Peder Christian Johannessen, 50 år 19/4. Æresmedlem, glarmester August Ahlburg, 75 år 23/5. Fabrikant Jens Haarup, Kragelund, 65 år 7/7. Bogtrykker Frithiof Stecher, 65 år 10/10. Maskinmester Svend Åge Andersen, 60 år 31/10.

Skagen

Ved afdelingens ordinære generalforsamling trådte navigationslærer Aksel Carlsson tilbage som formand. Til ny formand valgtes turistchef Poul G. Echardt. Distriktsrepræsentant A. Sørensen meddeler, at der vil blive indrettet marinestue i et nybygget hotel i Skagen.

Slagelse

Vintersæsonen indledtes med ulkeaften 11. september og fortsattes med et bankospil 20. september. Yderligere har man haft generalforsamling 7. oktober, og desuden to ulkeaftener før jul.

Et mangeårigt aktivt medlem afgik ved døden 3. november. Det var tømmermester Harald Jensen, som kun blev 57 år. Begravelsen blev overværet af afdelingsformand E. Thaarup og Thorsen.

Svendborg

Afdelingsformand Reynolds Hansen oplyser, at man 1. februar afholdt generalforsamling med torskespisning og efterfølgende dans i marinestuen.

Vi bringer en lykønskning til fiskehandler N. Nybo Christensen, 75 år 3/1. Læge A. Schou Jensen, Ulbølle, 80 år 13/1. Skomagermester O. H. Madsen, 60 år 24/2. Vognmand Anders S. Rasmussen, 70 år 23/3. Skibsfører Jonas Petersen, 60 år 26/3. Vognmand Svend L. Christiansen, 60 år 7/4. Frisør H. Løvenholt Sørensen, 50 år 3/5. Forretningsfører J. Villy Jacobsen, 60 år 30/5.

Århus afdelings formand, K. J. Birthin (t. v.), overrækker et sølvbæger for eksemplarisk opførsel i søværnet til hjemsendt værnepligtig Mogens Andersen. Til højre chefen for marinestationen, orlogskaptajn J. K. Jespersen.

Vordingborg

Sekretær Poul Hansen meddeler, at Vordingborg afdelingen den 1. december fejrede sit 30 års jubilæum og ved samme lejlighed indviede en ny marinestue på det nye smukke hotel Kong Valdemar, der ligger på Slotstorvet lige over for ruinteretnet. Dagen indlededes med en reception, hvor marineforeningen præsenterede sit nye lokale for en stor kreds af indbudte gæster og andre interesserede.

Som en sørlig gestus over for afdelingen havde garnisonskommandant, oberst A. H. Klokhøj, Vordingborg kaserne, sendt Falsterske Fodregiments Musikkorps, som 25 mand stærkt spillede for gæsterne ved ankomsten. Selve indvielsen foregik som en stabelafløbning, idet en flaske rom blev knust ved nathuset under overværelse af ca. 60 gæster. Da nathuset gled ned fra sin „opklodsning“, udbragtes et leve for marinestuen, og der udtryktes mange gode ønsker for fremtiden.

Afdelingen trakerede gæster og musikkorps med skipperlabskovs og øl. Derefter takkede formanden, Arne Hansen, for de mange smukke gaver, man havde modtaget i dagens anledning, og benyttede lejligheden til i korte træk at opridsse baggrunden for den nye marinestues tilblivelse (læs side 8).

Samme aften mødtes 30 marinekammerater med damer igen på hotel Kong Valdemar, hvor 30 års jubilæet og marinestuens indvielse fejredes ved en middag. Som gæster deltog landsformanden, kommandørkaptajn K. Hertz, og Vordingborgs borgmester Holger Jensen med fru. Den vellykkede dag afsluttedes med dans til Ingemanns orkester.

Åbenrå

Ordinær generalforsamling afholdtes 19. januar på restaurant Viking. Bagefter mødte damerne op, og man fik en dejlig aften med spisning og dans.

Ålborg

Sikken en travsel i Limfjordsbyen. Sammenkomsterne får stadig voksende besøg, og man har fået et stort antal nye unge medlemmer. Til den traditionelle ulkeaften i oktober, hvor salen på Hotel Kong Frederik var festligt smykket med signalfag, var der en sådan trængsel, at adskillige måtte se sig placeret uforstyldt i straffebakken. Henning Fogh underholdt med fornuftige viser og lodsformand Niels Andersen med vellykkede skipperløgne. Fregatkaptajnen, Borg Andersen, var den ædle giver af den første snaps til torsken.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler
og god mad

Nymonterede værelser

Nyhavnsgade 60 - Tlf. *12 19 00

ÅRHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 13 00 30

Garmesterfirmaet

Villy Kyst

Tordenskjoldsgade 3 - Aarhus
Telf. 16 96 96

Aarhus Maskinfabrik

Telf. 13 67 44

Kraner - gravemaskiner og
transportanlæg

A/S Aarhus Flydedok og Maskinkompagni

Telf. *13 40 00

- Vist var det pænt af hende at give mig en bog i fødselsdagsgave, men jeg har jo en i forvejen.

Til novembers andespil var tilslutningen så stor, at flere måtte gå uden at få plads. Her var ca. 200 deltagere, og der blev et pænt overskud trods små priser.

Til den første julestue i december havde rare medlemmer og gode venner skænket mange gaver, som gennem konkurrencer af fornøjelig art blev udlodtet til medlemmerne og deres damer. Gløgg og æbleskiver bidrog til at højne stemningen, og Knud E. Madsen spillede til dans.

Distriktet har også haft et møde i Ålborg afdelingens marinstue. Her var repræsentanter for fem afdelinger, som drøftede fælles problemer og mulighederne for gensidig støtte.

Århus

De gamle marinere klarede sig strålende i keglespil. Ved en holdkonkurrence i Århus Samvirkende Soldaterforeninger 9. november vandt man overlegent jubilæumsvandrepokalen for 1968.

På 50 års dagen for våbenstilstanden 1918, den 11. november, lagde afdelingens bestyrelsesmedlem P. la Cour Olsen på De Samvirkende Soldaterforeningers vegne blomster ved søfartsmonumentet på Århus havn. Afdelingen var ligeledes repræsenteret med sit flag ved højtideligheden i Marselisborg Mindepark.

14. november var marinekaserne Århus vært ved den traditionelle mandefest. Efter en mønstring i kasernegården, hvor stationschefen, orlogskaptajn J. K. Jespersen, og afdelingsformand K. J. Birthin havde skridtet fronten af, festede man ved gule ærter og underholdning af et lokalt smedesangkor og Humørstafetten. Under festen overrakte afdelingsformand K. J. Birthin et sølvbæger for eksemplarisk opførsel i søværnet til nylig hjemsendte værnepligtig Mogens Andersen.

Årets arrangementer sluttede med en vellykket julefest 30. december på restaurant Søsporten. Tilslutningen var god, og humøret var højt.

Afdelingen gratulerer lokomotivfører Viktor Lund, 75 år 4/1. Skibshandler Th. Møller, 90 år 15/1. Rigger Jens P. Sørensen, 70 år 23/3. Bøgholder Arne Jeppesen, 70 år 16/4. Maskinarbejder C. J. Christensen, 60 år 26/4. Maskinfabrikant August Andersen, 85 år 29/4. Forvalter Laurits Rasmussen, 75 år 23/5. Politiasistent Emmert Emmertsen, 50 år 28/5.

DISTRIKT I

Storkøbenhavns distrikt afholdt møde 11. november med deltagelse fra alle afdelinger. O. Reumert blev genvalgt som distriktsrepræsentant med Torben Jensen (formand for Glostrup-Tåstrup) som suppleant. Man aftalte en fælles sammenkomst for medlemmer med damer i marts og med Frederiksberg afdeling som vært. Desuden modtog man indbydelse til deltagelse i karneval fra Glostrup-Tåstrup afdelingen.

FRA SKYTTELAVENE

København

Lavets 52 års fødselsdag blev fejret med en udflugt til Greve badehotel, hvor der var fregatskydning for mandfolkene og bowling for damerne, hvorefter begge parter mødtes til god mad og festligt samvær. Fregatkaptajn blev afdelingens næstformand, P. Frederiksen, og pokalvinder kasserer R. Karlson. Vinderen af bowling er anonym.

26. november havde skyttelavet besøg af Københavns afdelings bestyrelse. Der var „skæg-skydning“ og hyggeligt samvær. 10. december arrangeredes juleskydning med præmier til alle.

Husk: Præmieskydning 18/2 og generalforsamling 25/2.

Randers

Læs under foreningsmeddelelser.

EFTERLYSNINGER OG TILBUD

Hvis der blandt læserne er en, som vil sælge værket „Marineforeningen i Danmark“ (udkom i 1949), bedes man skrive til N. B. Sørensen, Motalavej 77, 2. sal th., 4220 Korsør.

Flere medlemmer fra Kalundborgafdelingen har spurgt, om det er muligt at skaffe juleskålen fra 1965. Hvis nogen kan hjælpe, bedes man henvende sig til kasserer M. Rørup, Ulshøjvej 25, 4400 Kalundborg, telf. (03) 51 20 42.

Marinestuen i Roskilde har et overskud af gamle møbler med Marineforeningens emblem i billedskærerarbejde. Interesserede afdelinger kan erhverve disse mod betaling af fragten. Henvendelse til blikkenslagermester Ivan Strangholt, Gullandstræde 10, 4000 Roskilde, telf. (03) 35 39 24.

Udgivet af „Marineforeningen“. - Redigeret af *Kaj Lund*. Marineforeningens hovedkontor, 1058 Havnegade 55, København K., ekspeditionstid daglig kl. 10-13, lørdag undtagen. Telf. 0162 (PALÆ) 2886. Postkonto nr. 1608. - Annonceekspedition: Danmarksgade 3, 9900 Frederikshavn, telf. (08) 42 22 77. Vogelius' Bogtrykkeri, Frederikshavn. Giro 41175.

MEMLEM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

BORNHOLM**Skibsproviantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagensen

Juveler, Guldsmed & gravør

Store Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & Søn

Vaadbinderi og tovtørreri

Esbjerg

„Hotel Spangsberg“

Mødested for Marineforeningens medlemmer

Esbjerg

Telf. (051) 2 17 55

FREDERIKSHAVN**Electra I/S**

Elektroinstallatørfirma

Telf. 2 02 39

Danmarksgade 38 Frederikshavn

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Telf. 2 26 22

Frederikshavn

P. Conradsen

Teknisk maskinforretning

Skibsartikler - Olie

Telf. *2 09 00

Einer Sørensen & Co.

Stevedore

Telf. *2 14 00

Havnegade 11

Frederikshavn

FYN

Aktieselskabet

Svendborg Skibsværft**Carl Antonsen**

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen & Kryger

Ingeniører

Telf. 21 41 18 (3 ledn.) - Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

„Viola“

Telf. 94 10 74

Levorsen & JørgensenLys - kraft - skibsinstitution -
ekkolod

Betjening dag og nat

Telf. Hirtshals 94 10 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Klaaborgs Conditori**

Østergade 18-20

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**Morsø Støbegods**

Nykøbing Mors

Aktieselskabet

N. A. Christensen & Co.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

Aktieselskabet

Bryggeriet „Thor“

Randers

Chas. MortensenSejl, presenning, flag og
teltfabrik

Randers

Telf. 2 89 88

ROSKILDEUnder Deres besøg i Roskilde bør
De ikke undlade et besøg i den
interessante marinestue**Hotel Prinsen**

Algade 13, Roskilde, telf. 35 80 10

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Telf. 4 13 45

Skibradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager

Alex Jørgensen

Skagen

Telf. 4 14 23

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v. Albert Steen - Telf. 3 12 07

Ny maritim litteratur

SLAVERNES SKIBE

Grundig og nøgtern forskning kombineret med evnen til at uddrage det væsentlige heraf samt en evne til at gengive dette i fængslende fortælleform er karakteristisk for Thorkild Hansen. Bogen om de danske slavetransporter kan læses selvstændigt, men er dog anden del af en triologi om dansk slavehandel. Teknisk sagkyndige bør være overbærende med, at forfatteren er dumpet i de maritime udtryks sædvanlige fælder. 209 s., ill., *bft.* kr. 49,50, *indb.* 66,50, Gyldendal.

HANDELS- OG SØFARTSMUSEETS ÅRBOG 1968

Et bind er atter føjet til Danmarks største søfartshistoriske værk. Denne gang skriver Knud Klem om Andreas Bjørns skibsværft på Christianshavn, og Henning Henningsen om de mærkelige ting, søfolk hjembragte fra deres rejser. Desuden beretter H. Hemmingsen om skipper fra Svendborg, og afdøde lods P. Gruelund om et kompagniskibs ankomst til København. 157 s., *kr.* 30,00 (*gratis til medlemmer af Museets Vennekreds*).

VITUS BERINGS OPDAGELSE-REJSER

Selv om søofficeren fra Horsens udførte sine bedrifter i den russiske Zar's tjeneste, har vi dog lov til som danskere at tage disse bedrifter til indtægt. Beretningen om hans udforskning af arktiske farvande nord for Sibirien er skrevet af amerikaneren Robert Murphy og oversat til dansk af Niels Gabe. 161 s., *ill.*, *kr.* 15,75, *Fremads Rejsebøger*.

VETE KAPPSEGLING

Svensk udgave af englænderen Eric Newby's beskrivelse af en rejse i 1938-39 med barken „Moshulu“ af Mariehamn. En fin fotoreportage af livet i en stor-sejler. 176 s., *ca. sv. kr.* 49,50, *Forums Bokförlag, Stockholm*.

SKIP OG MENN

Den norske handelsflådes indsats under anden verdenskrig skildres af søfartshistorikeren Birger Dannevig. Her er underholdning og spænding, men ikke

falsk romantik. Stoffet er behandlet ærligt og nøgternt, så man får et virkeligt overblik. Illustrationerne er fremragende. 33 s., *ca. n. kr.* 45,-, *J. W. Cappelen's Forlag, Oslo*.

LONGITUDE

Det svenske luksusbetonede maritime tidsskrift kommer kun en gang om året og kæler især for fint illustrerede artikler om sejlskibe. 64 s., *stort format, ca. sv. kr.* 14,50, *J. E. Carlstedt Förlag, Stockholm*.

GJENNOM BROTT OG BRANN

Direktør J. O. Egeland fra Norges Rederforbund fortæller om de vanskeligheder, som norske myndigheder og redere var udsat for på grund af presset fra begge de krigsførende magter, der gerne ville disponere over den norske tonnage. 252 s., *H. Aschehoug & Co., Oslo*.

THE SEARCH FOR SPEED UNDER SAIL

Blandt de hundreder af linietegninger og andre fine illustrationer i denne bog findes adskillige, som er hentet i det danske rigsarkiv. Howard I. Chapelle, der er knyttet til Smithsonian Institutets afdeling for videnskab og teknologi, har analyseret fortidens sejlskibe fra ca. år 1700 til 1850 og bedømt deres fartpræstationer og konstruktion ud fra moderne principper for skibsbygning og hydrodynamik. 453 s., *ca. 90 sh.*, *George Allen & Unwin, London*.

THE DESTRUCTION OF CONVOY PQ 17

Forfatteren David Irving har interviewet mere end 300 øjenvidner og overlevende fra denne konvoj, dens beskyttere og dens angribere. Her gør han rede for årsagerne til, at konvoj PQ 17 til Murmansk i juli 1942 blev ødelagt, skønt den var meget stærkt beskyttet. Kun 11 af 35 handelsskibe nåede frem. 338 s., *ill.*, *ca. 42 sh. net.*, *Cassel, London*.

FORMER NAVAL PERSON

En analyse af Sir Winston Churchill's forhold til den britiske marine. Forfatteren, viceadmiral Peter Gretton, søger

bl. a. at give en nøgtern bedømmelse af en række enerådige dispositioner, som ikke alle fik et heldigt udfald. 338 s., *ill.*, *ca. 50 sh. net.*, *Cassel & Co., London*.

THE WOODEN FIGHTING SHIP

Ray Woodward har leveret de smukke farvelagte tegninger og E. H. H. Archibald skrevet den instruktive tekst i en stor bog om træbyggede orlogsskibe i Royal Navy gennem ca. 1000 år. Et fyldigt afsnit, der omhandler begivenheder i flåden i denne periode, og skibslisterne dækker ca. 300 år. 174 s., *stort format, ca. 90 sh. net.*, *Blandford Press, London*.

SS „BOWSARROW“

Marline Twine beretter om konvojsejlers under den anden verdenskrig – for en gangs skyld set med en maskinmesters øjne. Han har haft øje for andet end skudens gode gamle stempelmaskine. Det er også en bog om sømand og hav. 206 s., *ill.*, *ca. 21 sh. net.*, *Arthur H. Stockwell, Ilfracombe, Devonshire*.

DIE VERLUSTE DER KRIEGSFLOTTEN 1914-1918

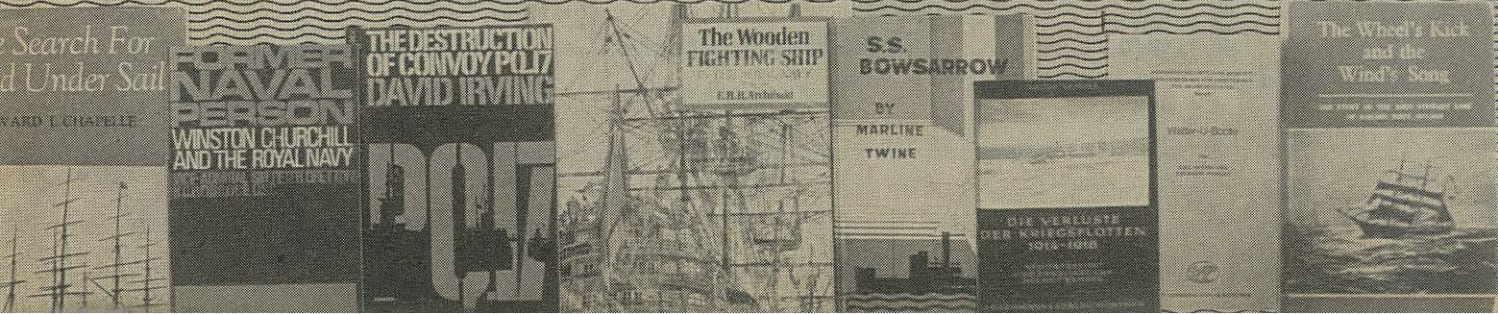
Fregattenkapitän Jakob Rehder har efter de nyeste oplysninger a'jourført en oversigt over alle nationers tab af krigsskibe under første verdenskrig. Et vigtigt bidrag til søkrigshistorien. 192 s., *ca. DM* 16,80, *J. F. Lehmanns Verlag, München*.

WALTER-U-BOOTE

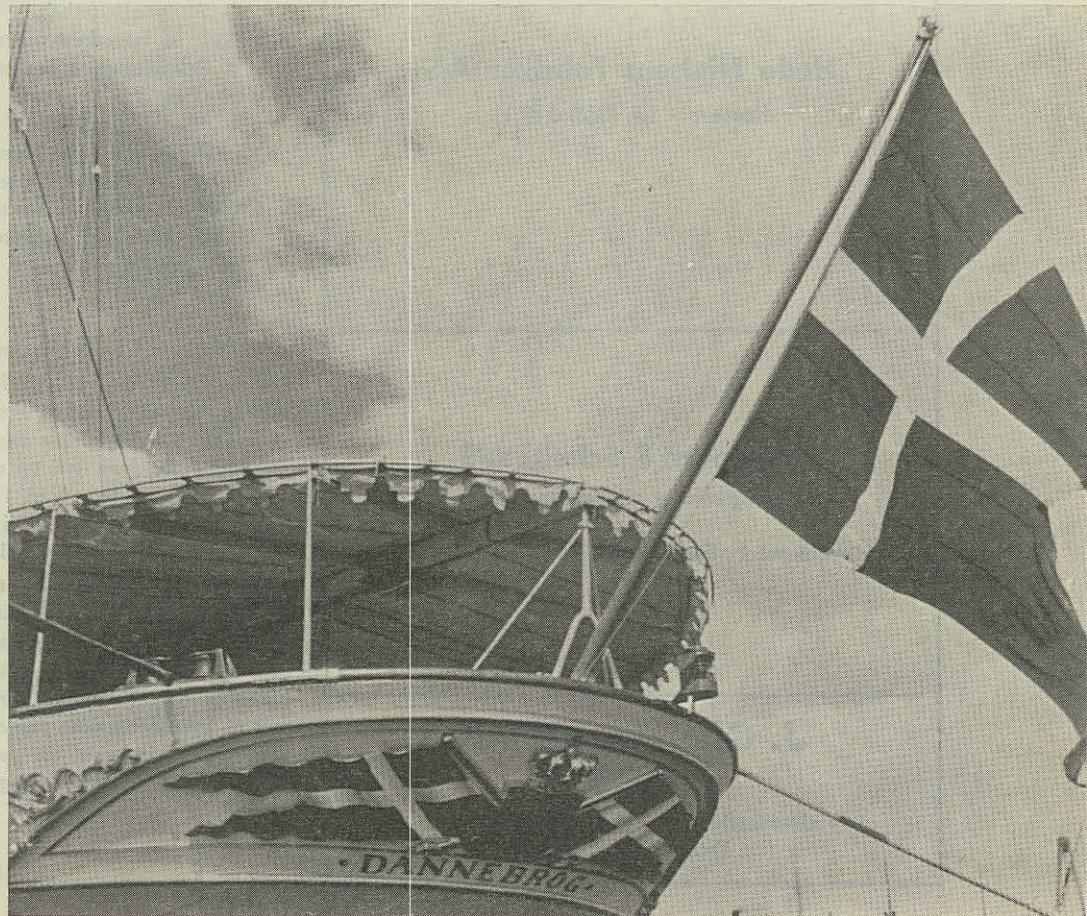
En beretning om den tyske professor Helmuth Walter's epokegørende gasturbine, der stadig betragtes som en konkurrent til atomkraft ved fremdrivning af undervandsbåde, og som er udviklet videre efter krigen. 216 s., *ill.*, *ca. DM* 27,00, *J. F. Lehmanns Verlag, München*.

THE WHEEL'S KICK AND THE WIND'S SONG

Tredie udgave af kaptajn A. G. Course's saltvandsberetning om de sejlskibe, som fra 1877 til 1928 sejlede under John Stewart Line. Her er skibe og sømænd i storm og stille. 242 s., *ill.*, *ca. 45 sh.*, *David & Charles, London*.

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 2 - April
56. aarg. - 1969

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

Gratis – 237 østrigske frimærker!

I fire uger faar hver læser gratis 237 af de køneste østrigske frimærker, Sondermærker og bedre efterkrigsmærker, ved køb af den store luxuspakke med 3150 forskellige skønne samlemærker og billedmærker. (Katalogværdi mere end 450 michelmark), sælges nu til spotpris, til nu 73 danske kr. Opgiv postadresse, da fuld ombytningsret, ingen risiko. Mange har været begejstret. Hvis De hurtigt vil have luxuspakke nr. 203, skriv da til: **Markenkönig**, Braendströmgasse 4, Mozartstadt Salzburg, Österreich.

Jesper Christensen & Co.

Vin en gros
Nørregade 28 - København K.

A/S Em. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise

Otto Suenson & Co.

Dronningens Tværgade 7 Tlf. (01) 14 04 82
Grundlagt 1880
Vinforretning
Lager af cigarer
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Hede Nielsens Fabriker A/S

Horsens - Tlf. (066) 2 47 11

Højgaard & Schultz A/S

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N.

J. Chr. Andersen OST

Vimmelkaftet 41 - 1161 København K.
Telf. (01) *12 13 45

Fra Hovedbestyrelsen

Fra Amalienborg er modtaget

Jeg bringer min hjerteligste Tak for den Gave, De har glædet mig med paa min 70 Aars Fødselsdag, hvorved De – sammen med andre – har muliggjort Bygningen af Svømmebassiner paa Fredensborg og Graasten.

Frederik R.

Hovedbestyrelsen takker

En tak fra hovedbestyrelsen til afdelingerne for en prompte og kammeratlig indsats under mærket „11. marts“, hvorved det blev Marineforeningen muligt at bringe en værdig hyldest til vor høje æresformand.

Tak fordi I kom

Marineforeningens næstformand Otto Maegaard bringer en tak til afdelinger for København, Frederiksberg, Gentofte, Kgs. Lyngby og Glostrup-Tåstrup, som mødte med flag og gaster ved Mindeankeret den 11. marts i anledning af Kongens fødselsdag.

Indkaldelse til sendemandsmødet

Marineforeningens ordinære sendemandsmøde finder sted 11. maj 1969 kl. 08.30 på Hotel du Nord i Grenå med dagsorden i henhold til foreningens love:

1. Valg af dirigent.
2. Formanden for Marineforeningen aflægger årsberetning.
3. Hovedkassereren fremlægger det reviderede årsregnskab til godkendelse og decharge.
4. Behandling af indkomne forslag.
 - a. Mødested for Sendemandsmøde 1970.
 - b. Æresmedlemsskab.
5. Valg af hovedbestyrelsesmedlemmer.
 - a. Bekendtgørelse om valgresultater i distrikterne I, VI, X og XI.
 - b. Valg af næstformand (inspektør O. Maegaard har ikke ønsket genvalg). Hovedbestyrelsen foreslår underdirektør A. Worm Petersen, Frederiksberg.
6. Valg af revisor og revisorsuppleant: Hovedbestyrelsen foreslår genvalg af kontorchef A. Aarre og valg af grosserer Bech-Friis, Gentofte.
7. Eventuelt.

Hovedkontoret i sommersæsonen

Det har hidtil været en principalsag for hovedkontoret at besvare alle de indgåede breve og henvendelser så hurtigt, som det nu er muligt – helst samme dag. Hvis kontoret i de kommende måneder (maj, juni, juli og august) ikke helt kan leve op til dette princip, beder vi på forhånd afdelingerne og medlemmerne om overbærenhed med de forsinkelser i forretningsgangen, som man eventuelt vil blive udsat for.

Personalet på hovedkontoret holder sommerferie som alle andre mennesker, men af ganske særlige grunde, bliver det temmeligt mange dage, fordelt over hele sommeren. For ikke at overanstrenge foreningens økonomi ved ansættelse af ekstra hjælp til dyre penge, vil hovedkassereren og andre medlemmer af hovedbestyrelsen prøve at klare skærene ved at give et nap med på kontoret. På dage, hvor der ikke er nogen på kontoret, vil eventuelle opringninger blive besvaret af „telefonvagten“.

Rubrikken fortsættes side 10 nederst

Når splitflaget føres af et skib, betyder det som hovedregel, at det er „vort“ skib. Foto Kaj Lund.

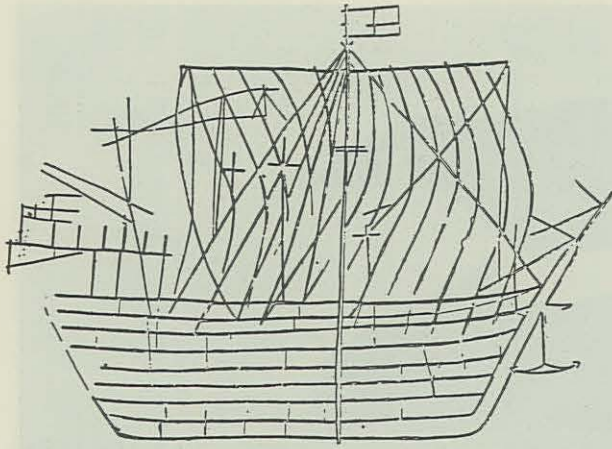
DANNEBROG

Forsidebilledet viser agterspejlet af vort smukke kongeskib med navnet DANNEBROG ornamenteret med to danske splitflag. Det vil være ganske naturligt at antage, at skibet er navngivet efter flaget, hvilket dog ikke er tilfældet. Skibets navn er taget i arv efter en serie på ikke mindre end fem danske orlogsskibe, der alle har båret navnet Dannebrog. Det første af disse, kendt fra slaget i Køge Bugt og bygget i 1692 som det første orlogsskib søsat fra værftet på Nyholm, havde på sit agterspejl en ornamentering som viser, at heller ikke dette var opkaldt efter det danske flag. Af ornamenterne fremgår det nemlig tydeligt, at skibet må være opkaldt efter Dannebrogordenen.

Så vil man naturligvis anføre, at Dannebrogordenen må være navngivet efter det danske flag, men end ikke dette er helt sikkert. Usikkerheden kan bl. a. henføres til den nederlandske Bellenville-våbenbog fra omkring 1380-90, hvori Paul Warming på en side med danske våbener har fundet en tegning af et skjold med kors i og derover ordet Denenbroce (Berlingske Tidende 23/2 1969). Måske stammer ordet fra hollandsk.

Tilbage til Dannebrog som skibsflag og skibsnavn. Et af de fem ovennævnte orlogsskibe, som bar navnet »Dannebrog«, var undtagelsesvis opkaldt efter det danske flag. Det drejer sig om Danmarks første panserfregat, omtalt af kommandørkaptajn R. Steen Steensen i bogen »Vore panserskibe«. Navnet »Dannebrog« synes ikke at have været anvendt af damp- eller motorskibe i koffardifarten, hvorimod det forekom meget hyppigt blandt sejlskibene. Specielt i skibslisterne fra sidste halvdel af forrige århundrede finder man talrige mindre sejlere, især sydfynske skonnerter, som bar navnet Dannebrog. I dag bæres navnet af et lille fiskerfartøj hjemmehørende i Skagen.

Dannebrog synes at være taget i brug gradvis som dansk skibsflag allerede i løbet af 1200- eller 1300-tallet. Af adskillige beskrivelser fremgår det, at flaget i 1400-tallet var almindeligt anerkendt som tegn på dansk nationalitet. I år fejrer vi flagets 750 års jubilæum, og således som flaget i sig selv er et symbol, således må også jubilæet betragtes som en symbolsk gestus, idet dagens tidsmæssige placering er baseret på en sammen-

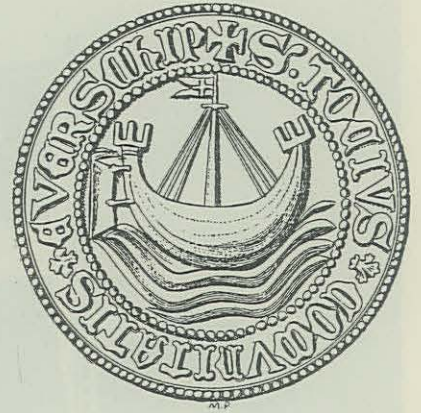
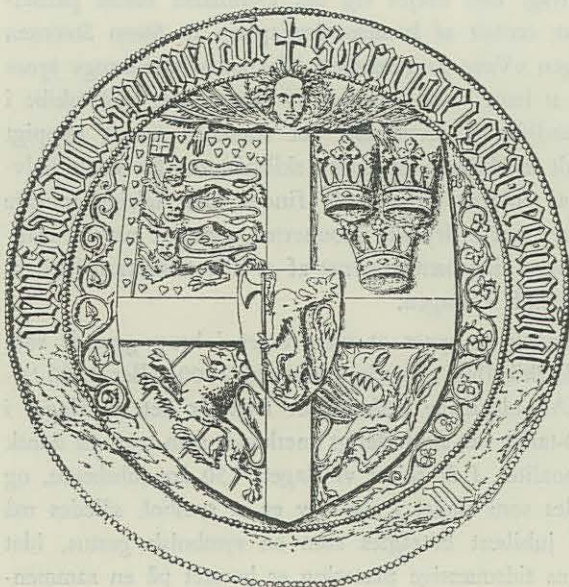

Kogge indridset i norddørens østre vange i St. Jørgensbjerg Kirke, Roskilde, aftegnet af Elna Møller i 1943. Der er naturligvis ingen garanti for, at skibet er dansk, men man ser tydeligt et stutflag med kors i mastetoppen og en antydning af to andre flag (muligvis med split) på det løftede agterdæk.

blanding af en gammel legende og to forskellige historiske begivenheder, nemlig slaget ved Felin i 1208 og slaget ved Lyndanisse i 1219. I alle danske historieværker gennem de sidste 300 år har man dog holdt sig til år 1219 som tidspunktet for begivenheden, og det er årsagen til, at vi den 15. juni i år fejrer Dannebrog's fødselsdag.

Den ældste kendte danske illustration af et skib, som fører korsflag, er tegningen af en kogge, indridset i en dør i Sct. Jørgensbjerg kirke ved Roskilde – antagelig i begyndelsen af 1300-tallet. Fra samme periode stammer et maleri (nu forsvundet?) af et skib med et korsflag i Helligkorskirken i Rostock, omtalt i dr. phil. Henning Henningsens afhandling i »Slesvig-Holstein

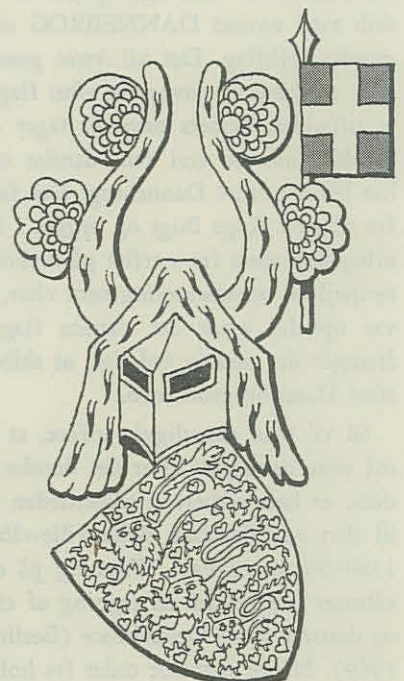
Erik af Pommerns segl, kendt fra 1398. Hovedskjoldet er opdelt med korset fra Dannebrog, og yderligere holder Danmarks tre løver øverst til venstre et Dannebrog'sflag. Efter E. Lund: Dannebrog, Danmarks palladium, 1919.

En af de ældste kendte sikre gengivelser af Dannebrog som skibsflag. Det er seglet for Everschip herred i Slesvig, bevaret på et dokument fra 1414, men muligvis ældre.

und der Norden« (Neumünster 1968). Hertil kommer det berømte bysegl fra Eiderstedt, som stammer fra ca. år 1414 og viser et skib med fliget korsflag i mastetoppen.

Dannebrog blev ikke danskernes flag i almindelig forstand før i 1854 – altså for kun 115 år siden, da der blev givet tilladelse til, at ganske almindelige gemene borgere måtte flage med stutflaget (naturligvis ikke splitflaget) foran deres huse. Søens folk kan med lidt stolthed konstatere, at korsflaget har været – ikke alene dansk kongeflag, men også danske skibes kendemærke siden middelalderen. Ser man på de mange illustrationer fra 1400- og 1500-tallet af skibe, som med sikkerhed fører Dannebrog, er der mest sandsynlighed for, at

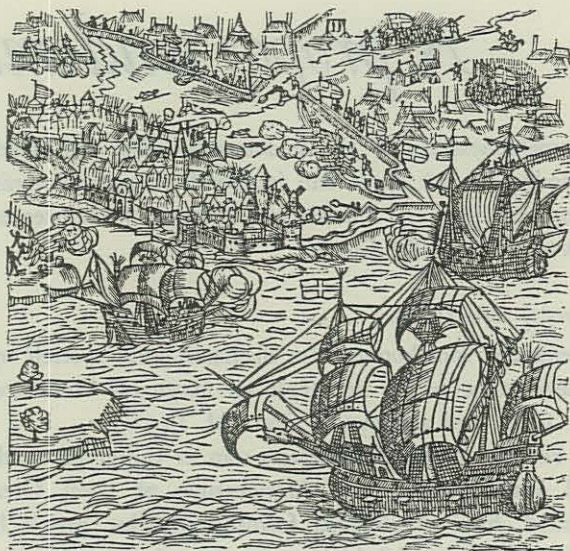
Den ældste sikre gengivelse af Dannebrog som del af våben for „Kongen af Danmark“, det vil sige Valdemar Atterdag (1340-75). Farvelagt tegning fra midten af 1300-tallet af Armorial Gelre.

det er gengivelser af kongeligt ejede skibe. Det må dog tages i betragtning, at »kongelige« var næsten alle skibe under krigsmæssig udrustning og mange af de større enheder, som sejlede i fredeligt ærinde.

Tidligere synes man ikke at have lagt særlig stor vægt på flagets form. Firkantede stutflag og fligede splitflag førtes i flæng af orlogsskibe såvel som handelskibe. Kong Christian den Fjerde bragte orden i dette forhold, da han i begyndelsen af 1600-tallet bestemte, at splitflaget skulle være obligatorisk for krigsskibe, og at handelsskibe normalt kun måtte føre stutflag. Orlogsflagets – eller rettere kongeflagets – proportioner blev nøjagtigt fastlagt i 1696, og koffardiflaget i 1748. Fra midten af 1700-tallet blev det forordnet, at handelsskibe i middelhavsfart skulle føre kongens monogram i hvidt felt midt i koffardiflaget. Derved ønskede man at undgå en forveksling med det maltesiske flag, et rødt og hvidt korsflag, som var Johanniterordenens banner. I denne forbindelse skal nævnes, at det siden 1100-tallet var almindeligt, at skibe i Middelhavet førte et korsflag for at tilkendegive, at de sejlede i fredeligt ærinde.

Efter indførelse af en tydelig forskel mellem koffardiflaget og kongeflaget, kunne man alligevel i oversøisk fart møde danske handelsskibe, som førte splitflag forsynet med et særligt mærke. Det var det almindelige synspunkt, at splitflaget (selv om det ikke var et rent kongeflag) i højere grad end koffardiflaget ville indgyde respekt hos kapere og andre, som måske havde skumle hensigter. Et sådant splitflag førtes fortrinsvis af skibe fra de store handelskompagnier, hvori kongen havde private økonomiske interesser. Senere udviklede det sig i nogle tilfælde til at blive en slags statussymbol. Enkelte private rederier har endnu bevaret det privilegium, at deres skibe må føre splitflag med særligt mærke.

I dag er splitflaget dog først og fremmest statsflag og kendetegn for institutioner, bygninger og materiel, som er det danske folks fælles eje. Når det føres af et

Træsnit af bogen „Oldenburgisch Chronicon“ af H. Hamelmann fra 1579, men sandsynligvis betydelig ældre. Her ses Dannebrog både som skibsflag og som militærflag. Billedet viser Københavns belejring af kongelige tropper og skibe i 1535-36.

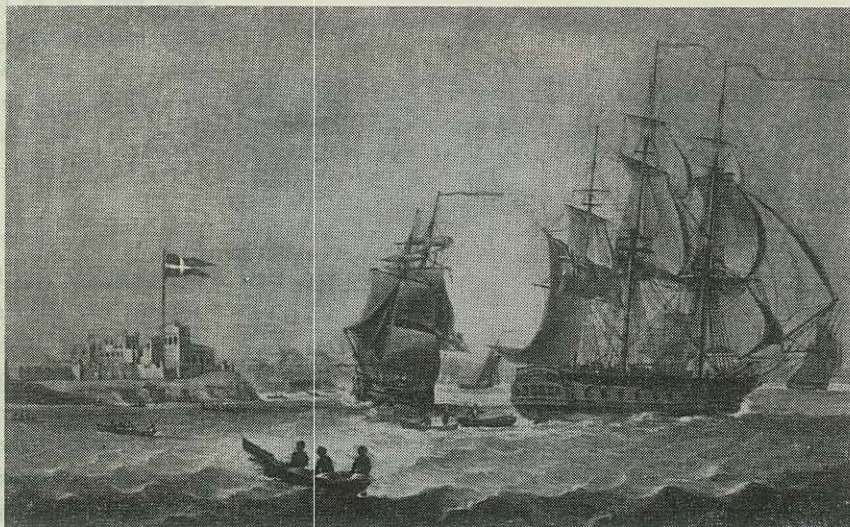
skib, betyder det som hovedregel – hvadenten det er en færge, en torpedobåd, eller en redningsdamper – at det er »vort« skib. Specielle regler har dog siden sejlsportens barndom været gældende for lystfartøjer.

Men når vi den 15. juni i år hejser Dannebrog – et stutflag på stangen i kolonihaven, et splitflag med bogstaverne Y.F. på flagspillet agter i folkebåden eller en af de mange andre varianter af det røde flag med det hvide kors, så vil det den dag med særlig styrke minde os om, at det er verdens ældste og smukkeste nationalflag, og at det er danskernes fælles mærke.

Bortset fra koggen er illustrationerne på side 4 og 5 gengivet efter Heraldisk Tidsskrift, bind 2, nr. 19 (marts 1969) med velvillig tilladelse fra redaktør Sven Tito Achen, som har stillet klichématerialet og værdifulde oplysninger til rådighed.

Kaj Lund.

Dannebrog med split blev benyttet på kongelige besiddelser, bl. a. fæstninger og militæranlæg, ihvertfald fra begyndelsen af 1600-tallet. Billedet viser det danske fort Frederiksborg på Guld-kysten, malet af en engelsk kunstner ca. 1790. Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.

A'propos sendemandsmødet i Grenå

Anmeldesskemaer til sendemandsmødet skal senest mandag den 28. april være fremsendt til marineforeningens afdeling for Grenå ved kasserer J. Mortensen, Åkrogen 12, 8500 Grenå.

Lørdag den 10. maj

Deltagere, som kommer fra Sjælland gøres specielt opmærksomme på, at der afgår en færge fra Hundested kl. 12.30 med ankomst til Grenå kl. 15.15.

For alle marinekamerater, som er tidligt på færde, vil samlingsstedet være Marinesauen på hotel Grenå Strand, hvor afdelingens formand »Nelle« præcis kl. 16.05 vil slå på skibsklokken og dermed tilkendegive, at Grenå afdeling står for den første omgang til de fremødte.

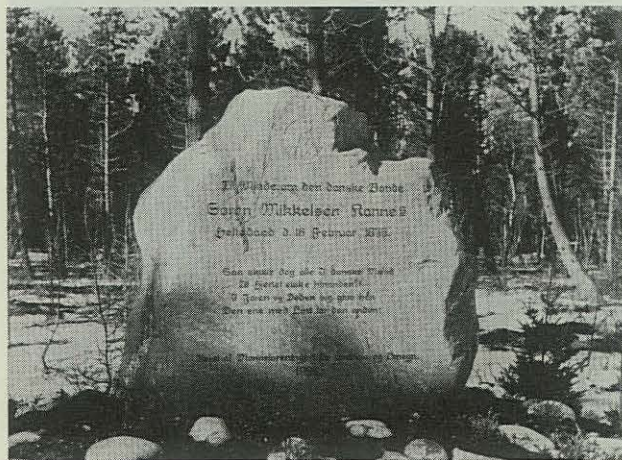
Kl. 17.00 *maritim rundtur*

For alle, der har lyst til en lille rundtur på Grenå Havn, er der afgang fra hotel Grenå Strand kl. 17.00.

Kasserer Jørgen Mortensen fortæller, at man i den særlige anledning har fået tilladelse til at bese forskellige interessante maritime virksomheder, som vil holde åbent hus specielt for gæsternes skyld. Man vil bl. a. besøge Grenå Motorfabrik, hvor fremstillingen af den berømte »Grenå Motor« beskæftiger næsten 100 mand. Man vil få lejlighed til at se, hvorledes sådan en motor bliver til, og man vil forstå, hvorfor der næppe findes en dansk havn, der ikke bliver besejlet støt af fiskekuttere eller fragtskibe, som fremdrives af en solidt arbejdende Grenå Motor.

Man vil mindes byens gamle traditioner på dette område, og vi benytter lejligheden til at gøre opmærksom på, at verdens første »stopmaskine« (til opskydning af vodtove) blev fremstillet af en fisker og en murersvend i Grenå ved århundredeskiftet.

Mindestenen for Søren Kanne, rejst af Marineforeningens Grenå-afdeling.

Under rundturen bliver der ligeledes lejlighed til at besøge Jens Vesters Skibsværft, som er specialist i at bygge større fiskekuttere af træ. Værftet, som er kendt for sit kvalitetsarbejde, har bl. a. leveret et antal kuttere til fiskerbyen Grimsby i England.

Festlig sammenkomst lørdag aften

Deltagerne fra Sjælland kan nå at være med, hvis de kommer med færgen, der afgår fra Hundested kl. 15.45 og ankommer til Grenå kl. 18.30. Kl. 19.00 begynder festligheder på Hotel du Nord for alle sendemænd og andre marinekamerater, som har meldt sig til dette arrangement. Menuen, som koster kr. 17,50 plus betjening, består af fersk røget laks, røget ål med røræg, æg med kaviar, tartarbof, hønsepostej med portvinssky, lunken and og forskellige oste.

Borgmester Aksel H. Hansen, Grenå, vil holde fest-talen, og redaktør »Spjæt« Johansen fra Århus Stiftstidende (Grenås vittige hoved) vil lege frikvarter à la den Gyldenblonde. Derefter vil borgmesteren udtrække vinderne af tre store præmier blandt middagsgæsterne, der alle har fået et nummereret indgangskort. Præmierne består af et week-end ophold for to personer på Hotel du Nord, et tilsvarende ophold på hotel Grenå Strand samt en dobbeltbillet for bil med fører og én passager med Grenå-Hundested Færefart.

Lørdag-aften-underholdning

Kl. 21.00 er alle forhåbentlig mætte, og man regner med at kunne påbegynde aftenunderholdningen. Man gør opmærksom på, at entréen på kr. 10,00 er den samme, hvadenten man vælger at være med til middagen eller først ønsker at komme senere.

Leo Lindstrøms Marinetrío vil spille underholdnings- og dansemusik. Ind imellem optræder harmonikadren-gene Palle og Ib (de nye Jan og Kjeld). Aftenens underholdningsmæssige højdepunkt bliver formentlig et hold fra Thore Becker's danseskole, som vil vise en historisk kavalkade af danse fra de glade swingpjatters tid op til i dag iført tilsvarende festlig kostumering.

Kl. 02.00 slutter kammeratskabsaftenen.

Søndagens dametur

For damerne og for de marinekamerater, som ikke deltager i sendemandsmødet, er der søndag den 11. maj tilrettelagt en bustur med afgang kl. 09.00 fra Hotel du Nord. Turen går gennem det smukke Nord-Djurs-land til Fornæs Fyr på Jyllands østligste punkt og derefter gennem Gjerrild Skov forbi Sostrup Slot og videre langs nordkysten til det pragtfulde Mejlgård Slot med blomsterløgparken, der forventes at være en se-

værdighed af høj karat på dette tidspunkt. Kaffen bliver serveret i de gamle slotsstalde, hvor der nu er indrettet restaurant. På hjemvejen er ruten lagt gennem det idylliske fiskerleje Bønnerup, hvis havn er noget helt for sig selv, idet den er anlagt flere hundrede meter ud i Kattegat og forbundet med land ved en træbro. Turen slutter igen ved Hotel du Nord.

Søndagsfrokost efter sendemandsmødet

Frokosten på Hotel du Nord indtages umiddelbart efter sendemandsmødet. Den koster kr. 14,00 plus betjening, og menuen står på to slags sild, varm rødspættefilet, en lille kalvemedaille med ristede champignons samt to ostesnitter.

Dette har også relation til Grenå Havn

Grenå-Hundested Færgefart kan i år fejre sin 35 års fødselsdag. Selskabet blev i 1934 startet af en kreds af fremsynede rutebilfolk, og den første motorfærge, DJURSLAND, som blev leveret fra Nakskov skibsværft havde plads til 40 personbiler og 400 passagerer.

Senere voksede færgerne i antal og størrelse. I tidens løb har man haft syv forskellige færger, idet man hele tiden har fulgt kravene op om større overførselskapacitet og mere komfort. De nuværende færger er søsterskibene GRENÅ og HUNDESTED samt den lidt mindre KATTEGAT.

De to store færger, som i øvrigt er de største, der går i fart mellem Sjælland og Jylland, er 100 meter lange og kan hver tage 170 personbiler og 1500 passagerer. De har en maskinkraft på 8000 HK og en topfart på 19 knob.

Trods voksende konkurrence fra andre færgeruter mellem Sjælland og Jylland har Grenå-Hundested også i de senere år haft fremgang, hvilket bl. a. kan tilskrives den korte vejlængde (kun 68 km) fra hovedstaden til Hundested.

Bemærk: På rejsen til og fra sendemandsmødet yder Hundested-Grenå Færgefart 50 % rabat på billetprisen til Marineforeningens medlemmer, som foreviser emblem eller medlemskort.

En Grenå-seværdighed fylder 350 år

Hvis der bliver tid til det under opholdet i Grenå, kan det anbefales at aflægge et besøg i Grenå Kirke og se den srukke gamle altertavle.

Indtil for kort tid siden undrede man sig over, at tavlen bar Christian den Fjerde's monogram og forbogstaverne i hans valgsprog R.F.P. – Hvilken forbindelse var der mellem den gamle konge og Grenå?

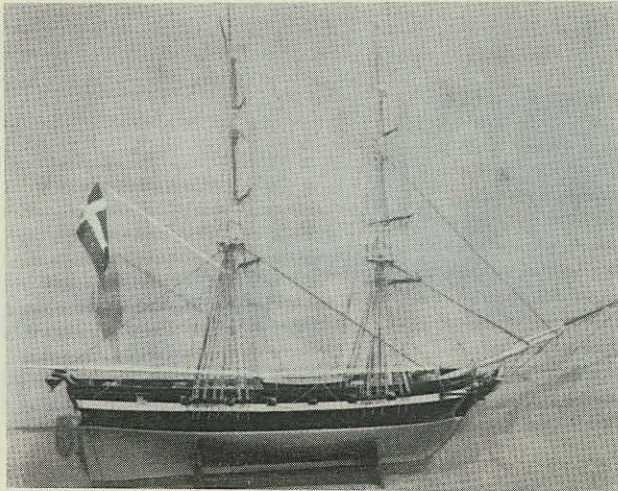
Ved arkivstudier fandt man ud af, at tavlen oprindeligt havde stået i Holmens Kirke i København. Denne fik ny altertavle omkring 1660, og da Grenå Kirke nogle år før var brændt helt ud, har man formentlig været lykkelig over at kunne erhverve et så prægtigt alter for kun 75 daler.

Der løb dog nogle ekstra udgifter på. »Ankerkæden« som udgives af Holmens Kirke, oplyser, at kongens båds mænd fik tre mark for at bære tavlen fra kirken ned til stranden. 20 skilling måtte betales til de karle, som førte tavlen i land på Grenå strand, smeden og snedkeren tog 1 daler og 5 mark for at sætte tavlen op, og der blev betalt 3 mark for 8 kander øl til de karle, som hjalp med opsætningen.

Holmens Kirke blev som bekendt indviet i 1619 – for 350 år siden –, og tavlen var i arbejde allerede i nogle år før indvielsen. Den blev skåret i højrenæssancestil af Engelbert Chastensen Melsted, en af tidens meget kendte billedskærere, og stafferingen blev udført af Helge Torbensen, der var maler på Holmen og var ekspert bl. a. i udsmykning af orlogsskibenes galioner og spejle.

Kong Christian den Fjerde leverede selv materialerne til altertavlens staffering: blyrust, mønje, zinner, umbra, bjergblåt, blyguld, spanskgrønt, 1000 blade fint guld, 300 blade sølv og 20 pensler.

Med tiden blegnede de skønne farver, og i Grenå Kirke stod altertavlen i mange år egetræmalet. Først for en snes år siden har Nationalmuseet delvis kaldt de gamle farver frem igen, og den ældst bevarede altertavle fra en københavnsk kirke, står i dag som et værdsat midtpunkt for en menigheds gudstjenester i Grenå.

Model af briggen St. Croix bygget af Arne Frederiksen.

ET 150 ÅRS MINDE

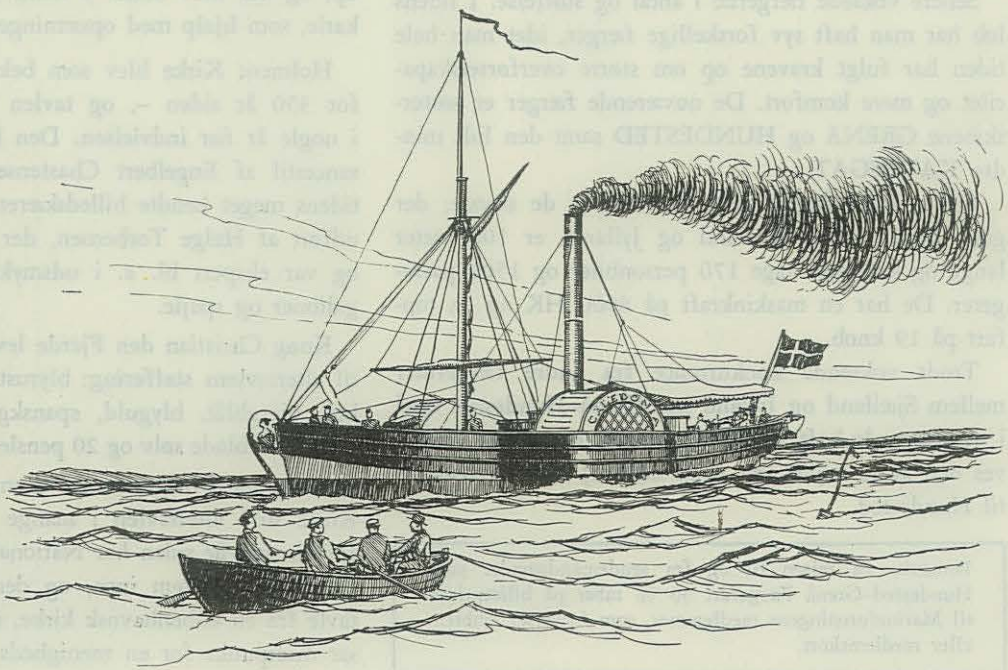
I marts i år nedlagdes grundstenen til en ny dansk sømandskirke i Rotterdam. Omtrent samtidig stod kirkeskibet fuldt færdigt. Bygningen af den nye sømandskirke vil tage ca. 1 år. Samme tid tog det at bygge skibsmodellen, som er udført af styrmand Arne Frederiksen, lærer ved Statens Sømandsskole i Sønderborg og en af vore unge lovende marinemalere.

- OG ET ANDET 150 ÅRS MINDE

Tegning af H. Schosler-Pedersen

23. maj i år er en mærkedag for dansk skibsfart. Det er da nøjagtigt 150 år siden, at det lille hjuldampskib „Caledonia“ plaskede ind på Københavns red under kommando af kaptajn (senere admiral) Michael Bille. Allerede samme dag foretog damperen en præsentationstur i Sundet, og 25. maj lagde skibet ud på sin første tur i ruten til Kiel.

„Caledonia“ var dengang allerede fire år gammel og havde opslidt sin første maskine og sin første kedel. Det nye maskineri havde en ydeevne på 32 hk.

At Arne Frederiksen også er en habil modelbygger bevidner kirkeskibet, som er en skalamodel af orlogsbriegen ST. CROIX. Briggen blev oprindeligt konstrueret af Holmens fabriksmester Schifter til afløsning af nogle amerikanskbyggede skonnerter, der gjorde tjeneste som stationskibe i Dansk Vestindien. Kølen til ST. CROIX blev lagt på Nyholm 24. februar 1819, og stabelafløbningen fandt sted samme år i juli.

Gennem 15 år gjorde briggen orlogstjeneste og udførte i denne periode ialt syv togter til Vestindien. Togterne kunne vare fra ét til to år, og ind imellem udførtes særlige opgaver. Til eksempel kan nævnes, at ST. CROIX i 1825 på hjemrejse fra Vestindien anløb Neapel for at hjembringe nogle af Thorvaldsens »kunstsager«. På en rejse i 1826 fra Sydamerika til St. Thomas døde en af officererne, løjtnant Zinn, hvis lig blev nedlagt i et fad rom for at kunne bevares, indtil begravelse fandt sted under fuld militær honnør i Charlotte Amalie på St. Thomas.

Briggen blev i 1834 solgt til handelshuset Broberg & Co. og ombygget til handelsskib. Med en besætning på kun 12 mand blev skibet i de følgende 22 år beskæftiget bl. a. som »frugtjager« i den krævende fart mellem Messina og Østersøen. Det er et bevis på skibets soliditet, at det endnu i en alder af 35 år blev sendt i stykgodsfart til Vestindien. Det fandt dog sit endeligt i Middelhavet på en rejse fra Messina til Sct. Petersborg i 1846.

De danske panserskibe gennem firs år

Ingen andre end kommandørkaptajn R. Steen Steensen kunne skrive en bog som denne. Det er resultatet af en koordinering af mange års teknisk erfaring som Søværnets ekspert i fjernkending, mange års erfaring i skribentvirksomhed og research og mange års brændende interesse for søkrigshistorie.

Steensen har vist, at han kan servere et sømilitært emne bredt og populært, f. eks. i bogen »Kampen under Nordpolen« (1958), men ved behandlingen af et så kolossalt stof som det foreliggende har det været nødvendigt at finde en passende rytme, hvor alle tekniske og historiske data er let tilgængelige og de enkelte emnegrupper overskuelige. Forfatterens kendskab til emnet strækker sig imidlertid så langt både i dybden og bredden, at han har været i stand til at forbinde de tørre data med værdifulde forbindende kommentarer. Dette gør bogen til mere end en opslagsbog.

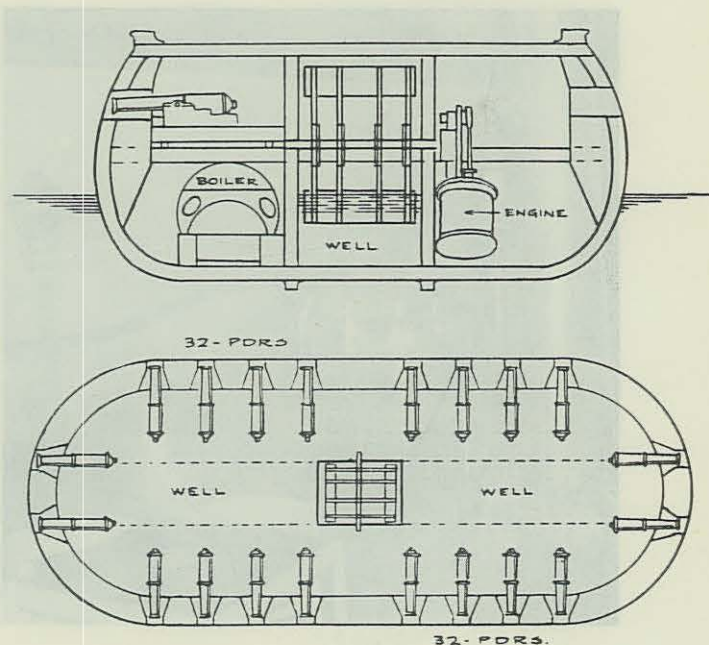
I bogens første afsnit på over 100 sider, hvor der gøres rede for de pansrede krigsskibes internationale forhistorie, møder vi et emne, der aldrig før har været behandlet så udførligt i dansk litteratur. Det er så fascinerende, at man læser det i et stræk. Alle de faktorer, som var medvirkende til at skabe – og senere til at udvikle »Panserskibet«, behandles hver for sig: Dampkraften (med særlig omtale af den fantastiske »Fulton the First«) bombekanonen, vædderen o. s. v.

I nogle overgangskapitler gøres rede for de danske panserskibes forgængere og forhistorie – både teknisk og politisk. Den danske panserskibsperiode begyndte netop i den spændte udenrigspolitiske situation, der resulterede i den ulykkelige krig 1864.

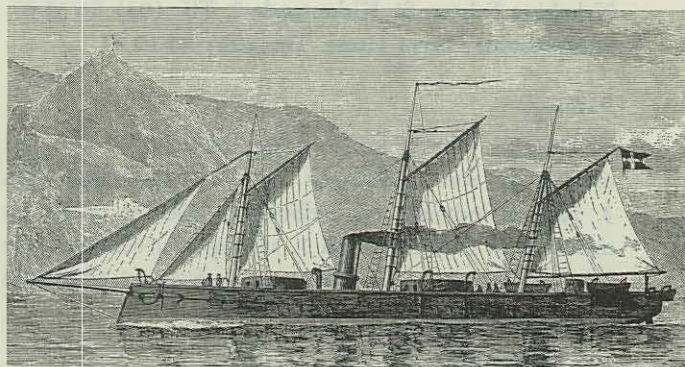
Fra ROLF KRAKE til NIELS IUEL bringes derefter en monografi af hvert enkelt af de danske panserskibe med beskrivelse af deres tilblivelse, deres data og deres løbebane inden for Søværnet. Kun to af dem – det første og det sidste – oplevede at affyre deres kanoner mod en aktiv fjende, men det er givet, at vore panserskibe i visse perioder havde en stor betydning for Danmarks forsvar. F. eks. er der ingen tvivl om, at den danske flådes 5 små panserskibe spillede en rolle i 1914, da tyskerne accepterede den danske mineudlægning i bælteerne.

R. Steen Steensen: »Vore panserskibe«, 483 sider, rigt illustreret, udgivet af Marinehistorisk Selskab, i kommission hos Strubes Forlag. Se også side 16.

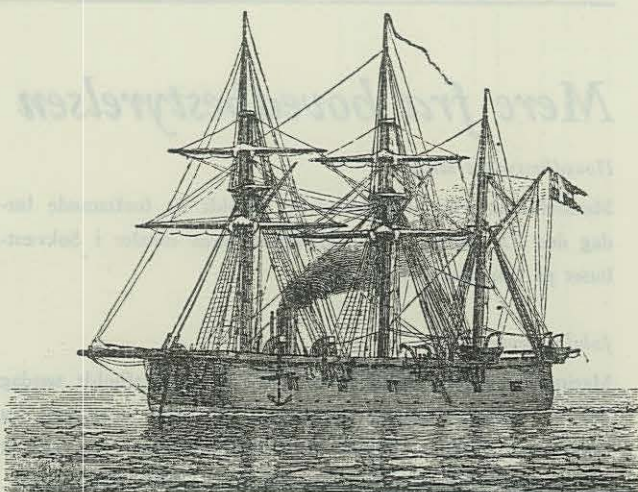
Danmarks første panserfregat, DANNEBROG, var oprindeligt et fuldrigget linieskib. Efter ombygningen betegnede det i en periode som korvet – og så var det barkriget.

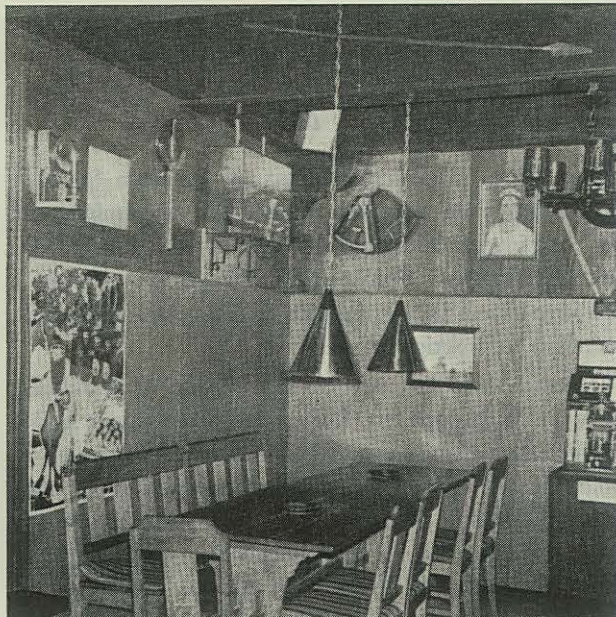
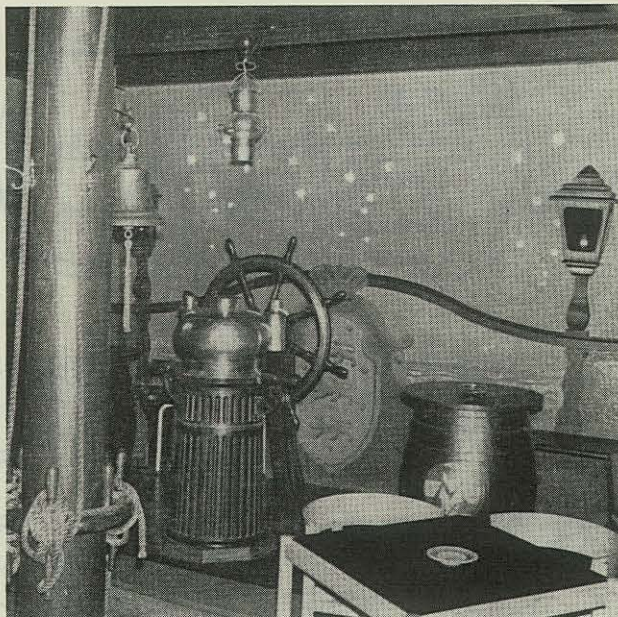

Skitse af verdens første dampdrevne orlogsskib, Robert Fultons dobbeltskrogede dampbatteri, søsat i 1814. Oprindeligt hed det DEMOLOGOS, senere omdøbt til FULTON THE FIRST.

Danmarks første pansrede skib, panserbatteriet ROLF KRAKE, under prøverne på River Clyde. Efter tegning af C. F. Sørensen 1863.

Interiør fra den istandsatte marinestue i Nykøbing Falster.

MARINESTUERNE

Marinestuer i distrikt VI

Nykøbing Falster: St. Kirkestræde 2. Tlf. (03) 85 35 87.
 Stubbekøbing: Freys Hotel. Tlf. (03) 84 10 47.

Padborg

Vi beklager ikke at kunne bringe billeder fra den nye marinestue, som afdelingen for Padborg-Gråsten den 3. februar indviede på Padborghus. Det er oplyst, at marinestuen er indrettet på 1. sal, og at afdelingen selv har bekostet en mindre ombygning og en istandsættelse af lokalerne.

Nykøbing Falster

Vi bringer billeder fra denne afdelings marinestue, som blev indviet af admiral Carl Carstensen 29. maj 1938. Den har gennem snart 31 år haft til huse i St. Kirkestræde i en smuk gammel fredet bindingsværksbygning.

Oprindeligt hed den Hotel Dania. Tidligere var der tre lokaler, som benyttedes til offentlig restaurant, og i en periode blev det drevet på en mindre værdig måde, så medlemmerne var tilbageholdende. Man overvejede at flytte de maritime effekter, men så kom der ny vært, som tog reb i sejlene, lukkede midlertidigt, spulede ud og satte alt i stand »shipshape and Bristol fashion«.

I september 1967 kunne afdelingen genåbne en marinestue så dejlig og original, at man er stolt af den og gerne kommer der. Stuen er indrettet som kombineret dæks- og kahytsinteriør i et skib med rat, nathus, sidelanterner, rationsfad og mast med kofilnagler og skibsklokke. Der er skylight i loftet og navigationsinstrumenter og våben på væggene.

København

Marinestuen, der en årrække har haft til huse i restaurant Kongens Have, flyttede 24. april i år til et større lokale i restaurant Roma, Østerbrogade 85.

Mere fra hovedbestyrelsen

Hovedbestyrelsesmøde

Marineforeningens hovedbestyrelse afholdt sit forårsmøde lørdag den 22. marts i Søofficers-Foreningens lokaler i Søkvæsthuset på Christianshavn.

Jubilæumstævnet 1969

Marineforeningens jubilæumstævne vil i år blive afholdt søndag den 31. august. Program og billetter vil kunne rekvireres fra hovedkontoret fra 1. august. Nærmere oplysninger om stævnet vil i øvrigt blive meddelt i nummer 3 af „Under Dannebrog“.

Tilgang og afgang i januar kvartal 1969

Åbenrå 2, Ålborg 20, Århus 14, Assens 1, Bogense 2, Bornholm 7, Ebeltøft 10, Esbjerg 25, Fåborg 2, Fakse 1, Fanø 3, Frederiksberg 1, Frederiksværk 1, Gentofte 4, Gilleleje 2, Glostrup 11, Grenå 10, Hadsund 9, Hals 2, Helsingør 3, Hillerød 3, Holbæk 2, Hundested 13, Kalundborg 2, Kolding 10, Kgs. Lyngby 1, Korsør 17, København 2, Køge 2, Lemvig 18, Maribo 2, Marstal 1, Møen 4, Nykøbing Mors 4, Nykøbing Sjælland 1, Næstved 6, Padborg-Gråsten 3, Randers 12, Ringkøbing 9, Samsø 1, Silkeborg 2, Skagen 13, Skive 4, Skjern-Tarm 2, Slagelse 1, Struer 1, Svendborg 9, Søllerød-Holte 6, Sønderborg 8, Thyborøn 34, Tønder 2, Varde 1, Viborg 1, Vordingborg 5.

Tilgang ialt 332, afgang ialt 145. Fremgang i januar kvartal 187 medlemmer.

Fra afdelinger og distrikter

Bogense

Generalforsamling afholdtes 22. februar. Formanden mindedes kammerater, der var gået bort i årets løb, og bød velkommen til nye medlemmer. Genvælgt til bestyrelsen blev Holger Larsen, Hans Schmidt og Theodor Andersen. Man vedtog at arrangere en fælles sejltur, når vejret blev godt nok til damesejlads.

Distrikt II

9. marts afholdtes distriktsmøde i Hørsholm afdelings smukke marinestue. Af 11 afdelinger var de 10 repræsenteret. Man behandlede en række forslag, der ønskedes fremsat på sendemandsmødet, blandt andet spørgsmålet om kontingent til landsforeningen for æresmedlemmer, begrebet æresmedlem af en afdeling eller af landsforeningen samt æresemblet for damer. Efter mødet var arrangeret et festmåltid og selskabeligt samvær, hvor man bl. a. fra Hørsholm afdeling havde forfattet en sang til dagens anledning.

Distrikt VI

Alle afdelinger fra Lolland og Falster var repræsenteret ved distriktsmødet 31. marts. Man gennemgik referaterne fra hovedbestyrelsesmødet og diskuterede nye udtalelser og vedtagelser. Det blev bl. a. vedtaget at bibeholde distriktets fælles arrangementer. Til medlem af hovedbestyrelsen genvælgtes E. Semberg, Nakskov, med B. Cederstrøm, Nykøbing, som suppleant.

Distrikt VII

Sammen med syv andre beslægtede foreninger arrangerede Marineforeningens fynske afdelinger en kongefest 9. marts på Fynske Livregiments Kaserne i Odense. Her blev budt velkommen af vicepræsidenten i Danske Soldaterforeningers Landsråd, Richard Schmidt, og holdt tale for Kongen af chefen for Fynske Livregiment, oberst H. J. F. Freiesleben. Underholdningen omfattede et operetteshow samt musik ved Fynske Livregiments Musikkorps og Royal Welsh Fusiliers' sækkepiber og trommer. Festen sluttede med fællessang og bal.

Distrikt X

På Hotel Hadsund afholdtes 30. marts distriktsmøde med repræsentation fra Grenå, Viborg, Silkeborg, Ebeltoft, Århus, Hadsund og Randers, medens tre afdelinger ikke var repræsenteret. Formændene berettede om arbejdet i afdelingerne, og distriktets repræsentant i hovedbestyrelsen fortalte om dennes virksomhed. Til hovedbestyrelsen genvælgtes P. Schytte Hansen og til suppleant Knud Jakob Birthin, der netop

har trukket sig tilbage som formand for Århus afdeling, men som efter mange opfordringer er gået med til at påtage sig dette tillidshverv. P. Schytte Hansen oplyste, at han ville trække sig tilbage i 1972.

Fredericia

C. Å. Häuser oplyser, at han på generalforsamlingen 27. februar overdrog formandsposten for afdelingen til et yngre medlem af bestyrelsen, møbelhandler Svend Juul Rasmussen. Häuser, der har virket som afdelingens formand i 11 år, har ikke mistet interessen for marineforeningen, men fortsætter i afdelingens bestyrelse.

Frederiksberg

Under direktion af S. U. Madsen afholdtes generalforsamling 25. februar, hvor man bl. a. drøftede mulighederne for at finde egne lokaler til afdelingen og diskuterede det forestående 25 års jubilæum 8. juni. Til ny formand for afdelingen valgtes Børge Kjeldberg, som nyt bestyrelsesmedlem valgtes Bjarne Ny-mark, og til sekretær genvælgtes Jørgen Larsen.

27. marts arrangeredes en sammenkomst med damer i selskab med viceadmiral A. H. Vedel.

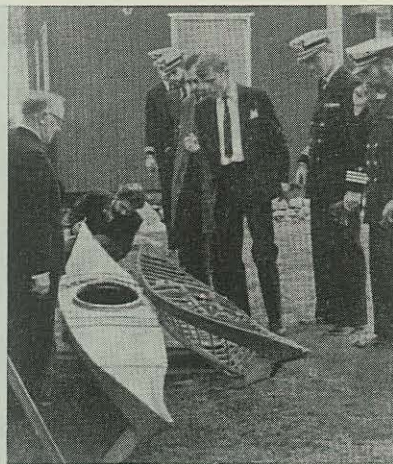
Gentofte

10. april havde afdelingen en sammenkomst på Jægersborg Hotel, hvor kommandørkaptajn Erik Borg fra Søværnets historiske sektion fortalte om søkrigene 1801 og 1807-14 og viste lysbilleder.

Glostrup/Tåstrup og Omegn

Ved et medlemsmøde i „Kahytten“ 10. april fremvistes Walt Disney's smukke natur-farvefilm „Den døende Prærie“.

Radioforhandler Winstedt demonstrerer, hvorledes man ror i en grønlandsk sejldugsjolle. Ogsaa dette fartøj gik til New London.

Echwald præsenterer to af de omtalte kajakker. Fartøjet til venstre blev skænket til New London, og det til højre blev overdraget til Godthåb by.

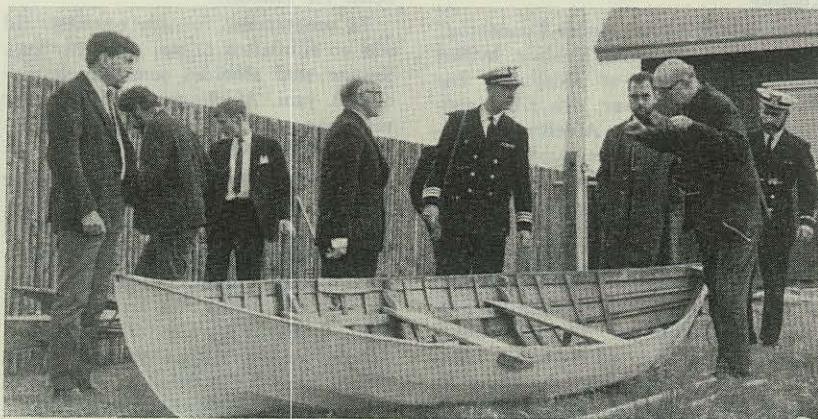
Godthåb

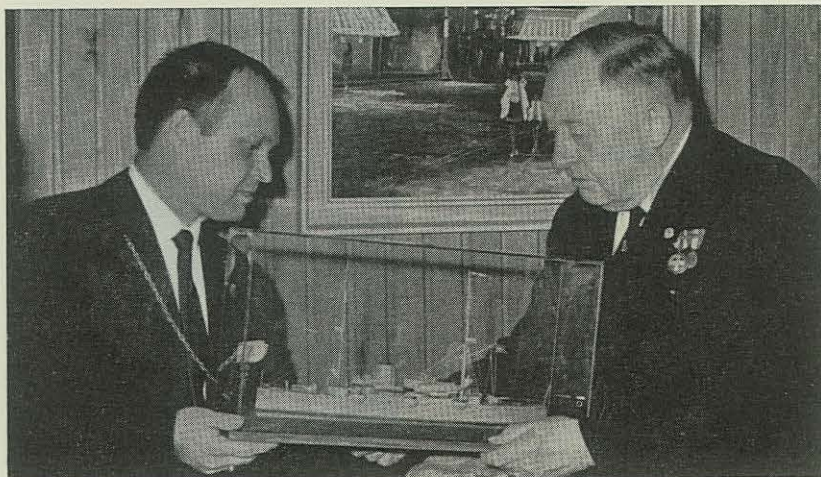
Ved generalforsamlingen 19. januar valgtes et nyt medlem af bestyrelsen i stedet for fabrikant Svend Gunge. Der blev samtidig nedsat et udvalg for et lokalt afdelingsblad og vedtaget forskellige lovændringer samt vedtægter for et byggefond. Man drømmer om at få eget hus og har startet et „obligationsbyggeri-loteri“. Målet er foreløbig ca. 300.000 kroner.

Afdelingen støtter også planerne om oprettelse af et sømandshjem i den gamle marinestation, og formanden A. Echwald har allerede indsamlet ca. 10.000 kroner med dette mål for øje. Man regner med, at sømandshjemmet kan åbnes i juli i år.

Godthåb afdelingen har fået den udmærkede idé at gøre et forsøg på at redde nogle af de traditionelle grønlandske kajakker og skænke disse til interesserede museer. Man bidrager herved til at bevare kendskabet til det gamle håndværk og til overgangsperioden mellem den historiske fangertid og den nye tid med industrifiskeriet.

Man har bl. a. reddet den kajak, som sidst er blevet benyttet til fiskeri fra Godthåb. Den skal placeres i Godthåbs

Christian Bønnelycke overrækker sin skibsmodel til formanden for Kgs. Lyngby afdeling, Valdemar Olsen.

nye rådhus. Desuden har man skænket en kajak til Søfartsmuseet ved U.S. Coast Guard Academy i New London. Gennem hr. Frede Sørensen i Esbjerg har afdelingen skænket en kajak til Esbjerg Museum, og vennebyen Lyngby-Tårnbæk har ligeledes gennem Marineforeningens lokale afdeling fået tilbudt en kajak.

Hjørring

27. februar afholdtes generalforsamling på „Vendelbohus“. Mødet fandt sted i keglelokalerne, idet man benyttede lejligheden til samme aften at afvikle forårsmesterskaberne i keglespil.

Horsens

Den ordinære generalforsamling kombineret med traditionel torskespisning afholdtes 26. februar. Nyvalgt til bestyrelsen blev næstformand G. Dencker og Finn Nørvang, som trådte i stedet for afdøde Svend Olsen. Desuden genvalgte Carl Ahrons og Åge Holgersen.

26. marts arrangeredes med god tilslutning en foredragsaften, hvor Olaus Nielson fortalte om historien bag nogle krigsmedaljer og viste et udvalg af sin verdenskendte medaljesamling.

Afdelingen lykønsker Svend Winding Poulsen, 60 år 5/7, og C. Henner Christensen, 50 år 21/7.

Kolding

Siden maj 1968 har „Under Dannebrog“ været uden nyheder fra Kolding, hvilket dog ikke betyder, at afdelingen har slumret på de laurbær, den fik i majnummeret sidste år. Afdelingens formand, fabrikant Mogens Burcharth, har sparet rapportskriveriet ved at sende os et udklip af Jyske Tidende med referat af generalforsamlingen 11. februar. Det fremgår heraf, at man sidste år havde 10 arrangementer for medlemmerne, bl. a. 29. april en skydeaften sammen med officersforeningen. To gange i sommerens løb var man på fisketur i Lillebælt med M/S ÅSE, som var stillet til rådighed af eksportør Knud Petersen.

Yderligere har man deltaget i en distriktsommerfest og en pokalskydning i tilknytning til Det Borgerlige Skydeselskab. Andespillet i november var en succes, og det samme var tilfældet med et arrangement 9. december, da oberstløjtnant Ole Hansen havde inviteret til kontaktmøde på Staldgården.

Afdelingen er økonomisk godt funderet, og der hverves stadig nye medlemmer. For en god indsats i hvervning af nye medlemmer fik installatør Erling Nielsen ved generalforsamlingen overrakt en skibsmodel.

Kgs. Lyngby

Ved generalforsamlingen 17. februar valgtes orlogskaptajn Eigel Olsen til ny næstformand og Ole Fonager til kasserer. Nyt bestyrelsesmedlem blev desuden Peter Fonager.

Forårets store begivenhed var afdelingens 25 års jubilæum, som fejredes 12. april på restaurant Lottenborg. Gæster var inviteret bl. a. fra hovedbestyrelsen og fra afdelingerne i Godthåb og Halmstad.

Blandt gæsterne sås formanden for Halmstads afdeling af Flottans Män, W. Samuelsson, samt Marineforeningens landsformand og tidligere næstformand. Kommandørkaptajn Kai Hertz overrakte 25 års tegnet til 17 medlemmer, og Chr. Bønnelycke lod et nyt skib løbe af stabelen (se billedet).

På programmet for den nærmeste tid står en filmsaften 5. maj på Lottenborg. Samme sted afholdes sommerfugleskydning 8. juni. Afdelingens medlemmer er velkomne, selv om de ikke er medlemmer af skyttelavet.

Afdelingen lykønsker maskinmester Carl Uldahl Petersen, 70 år 14/5. Skomager Emil Topp, 75 år 24/6. Kontorchef Peter Laugesen, 70 år 9/7. Arbejdsmand Bernhard Larsen, 80 år 18/7. Grosrerer Julius Bryder, 80 år 20/7. Overpostbud Osvald Rigelsen, 60 år 4/8. Specialarbejder Ernst Rigelsen, 65 år 13/8. Mekaniker Wilhelm Bahnsen, 70 år 15/8. Postbud Bendix Winding, 60 år 30/8.

Korsør

Nye love for afdelingen blev vedtaget på generalforsamlingen 24. januar på restaurant Sølyst. Til ny sekretær valgtes Benny Tripsen Larsen.

Foråret har i øvrigt været livligt med torskegilde og efterfølgende skydning til en vandrepokal 28. februar. 19/3 holdtes på Sølyst afslutning af den løbende skydekongurrence og præmieoverrækkelse. 26/4 fejrede man foråret sammen med damerne på Hotel Korsør.

Nakskov

På den ordinære generalforsamling fik afdelingen to nye bestyrelsesmedlemmer: J. Kristensen og Jørgen Thuesen.

Nibe

28. marts mistede afdelingen et skattet medlem, skipper C. H. Nielsen, Ålborg, som var medstifter af afdelingen for mere end 25 år siden og medlem af den første bestyrelse. Før Nielsen flyttede til Ålborg, ejede han galeasen PETER af Nibe, som havde ry for at være landets mest velholdte træskib. I de senere år var han fører af Ålborg Turistforenings havnerundvisningsfartøj ØSTERSEN, hvilken opgave skabte ham megen popularitet.

Nykøbing Falster

18. februar afholdtes ordinær generalforsamling, hvor alle bestyrelsesmedlemmer blev genvalgt. Afdelingen bringer en lykønskning til skibstømrer Aksel Mikkelsen, 70 år 24/7, dekoratør C. O. Smidt-Jensen, 60 år 10/8, frugthandler Karl Frederiksen, 75 år 22/8.

Der er udsendt indbydelse til distriktets andre afdelinger, som inviteres med på en fælles udflugt 26. april fra Gedser til Travemünde.

Næstved

Kontorbestyrer Eigel Nielsen havde allerede for generalforsamlingen den 11. februar givet meddelelse om, at han ikke ønskede at modtage genvalg. Som ny formand valgtes derefter postassistent Poul Nordtop Jørgensen.

Afdelingen lykønsker varmemester Børge Larsen, 60 år 10/8. Mejeribestyrer E. Serup, 60 år 22/8. Elektriker H. Hjorth Nielsen, 50 år 10/9.

Padborg-Gråsten

Afdelingen har fået skænket en fane af Danmarkssamfundet. Den blev indviet 3. februar under overværelse af bankbestyrer A. Madsen fra Danmarkssamfundet og distriktsrepræsentant M. Burcharth fra Kolding. Ved samme lejlighed indviedes afdelingens nye marinestue på Padborghus.

Ved generalforsamlingen 18. marts valgtes Johannes Feddersen som nyt bestyrelsesmedlem i stedet for Peter Mathiesen (tidligere formand), som trækker sig tilbage efter mange års godt arbejde for afdelingen.

Ved generalforsamlingen udpegedes skyttekongen (gevær) for 1969. Det blev formand Egon Larsen, medens grænsebetjent P. M. Pedersen blev skyttekonge i pilekast.

Ved en ulkeaften 1. april startede man den nye omgang pokalskydning. Sommerfesten er fastsat til at finde sted 30. august på hotel Sønderhav.

Afdelingen for Padborg-Gråsten er særdeles levedygtig. I de senere år har den været i støt fremgang og tæller i dag 74 medlemmer.

Præsto

25 års stiftelsesdagen blev den 23. marts fejret med manér og i festlige rammer på hotel „Svend Gønges Kro“. Forningens formand, fisker Arne Petersen, bød velkommen til medlemmer og gæster, blandt hvilke man så landsformanden, kommandørkaptajn Kai Hertz, og repræsentanter for afdelingerne i Vordingborg og Næstved. Medlemmerne sørgede selv for underholdning og feststemning, bl. a. ved en sang skrevet af den tidligere formand Erik Frandsen, ved et causeri af redaktør Beckman, Præsto, ved optræden af Arne Hansen, Vordingborg, og visesang af Alf Olsen, Præsto. Kommandørkaptajn Hertz holdt festtalen, hvori han bl. a. refererede til egnens traditioner for undergrundsbevægelse, dels under svenskekrigene og dels under den tyske besættelse.

Afdelingen modtog adskillige smukke gaver til anbringelse i marinestuen.

Randers

50 års dagen for afdelingens stiftelse fejredes 8. marts ved en række arrangementer, som strakte sig over hele dagen. Bestyrelsen nedlagde om morgenen blomster på de tidligere formænds grave, og kl. 11.00 var der reception i marinestuen i Randers Håndværkerforening. Ved denne lejlighed modtog man et antal smukke gaver til marinestuen, bl. a. af det lokale skipperlav en gammel tintallerken, som er fundet ved Harboøre og har tilhørt et britisk orlogsskib, der forliste i 1807.

Om aftenen samledes ca. 125 medlemmer med damer og indbudte gæster til en festmiddag i „Håndværkerforeningen“, hvor afdelingens formand, omsorgskonulent P. Schytte Hansen bød velkommen. Landsformanden, kommandørkaptajn Kai Hertz, holdt festtalen og hyldede den initiativrige afdeling og dens forbilledlige arrangementer.

I dagens anledning var udsendt et festskrift redigeret af bogholder K. Berling.

Rønne

I anledning af Majestædens 70 års fødselsdag arrangerede afdelingen i samarbejde med andre bornholmske soldaterforeninger et stort festligt program, der begyndte kl. 17.40 med koncert af Hærens Musikkorps på Storetorv og fortsatte med fakkeltog til idrætshallen.

De var med til at starte afdelingen i Randers. Til venstre Kåre Nørgaard. Til højre overbådsmand Henry Smidt.

Her afholdtes den egentlige fest med fællesspisning, taler, grønlandsk kor, forskellig underholdning af amatører og professionelle samt en afsluttende dans.

Silkeborg

Ved generalforsamlingen i februar meddelte bankprokurist H. Kvist Nielsen, at han ønskede at trække sig tilbage fra posten som kasserer efter at have udført denne opgave gennem 27 år. Alle øvrige valg til bestyrelsen var genvalg.

Slagelse

1. februar afholdtes den store årlige festlighed med deltagelse af damerne og med overvældende god tilslutning. Under middagen overrakte formanden, søløjtnant E. Thaarup, 40 års tegn og 25 års tegn samt diplom til afdelingens æresmedlem Th. Thorsen. Efter middagen var der dans og forskellig underholdning i en meget vellykket stemning.

Ved den ordinære generalforsamling den 25. februar genvalgte den gamle bestyrelse, og formanden blev rost for

sit arbejde, der har bragt mere liv i afdelingen.

Afdelingen gratulerer: Blikkenslager Ludvig Vergmann, 50 år 24/5. Købmand Svend Bentzen, Sorø, 70 år 27/7. Gasværksbestyrer T. Møller Jensen, 55 år 7/8. Autoforhandler Carl M. Jensen, 75 år 8/8. Fhv. mejeribestyrer N. Chr. Bækgård, Sorø, 85 år 28/11. Smedemester Emil Holst, 70 år 4/12.

Svendborg

Afdelingens formand Rejnols Hansen fortæller, at cigarhandler Hans Chr. Stougaard afgik ved døden i januar og blev begravet fra Thurø Kirke. Stougaard havde været medlem af afdelingen siden dens stiftelse i 1914 og var naturligvis æresmedlem. Han havde altid vist sig som en god kammerat og havde trods sin høje alder mange tillidsposter.

Afdelingens runde fødselsdage: Frisør H. Løvenholdt Sørensen, 50 år 3/5. Forretningsfører J. Villy Jakobsen, 60 år 30/5. Sømand Frede A. Hansen, 50 år 11/6. Skibsfører M. Bogtrup, Lundeborg, 50 år 22/6. Overstyrmand Thorvald Ol-

Fem, der var tidligt med i Slagelse. Fra venstre Niels Stokholm (25 år), Hans S. Mortensen (40 år), Bruno Rønnegart (25 år), Hans Sørensen (25 år) og E. Jørgensen (40 år).

AALBORG**Aalborg Sømmandshjem**Hyggelige restaurationslokaler
og god mad

Nymonterede værelser

Nyhavnsgade 60 - Tlf. *12 19 00

ARHUS**Aarhus „Artol“ Renseri**

Telf. 13 00 30

Glarimesterfirmaet

Villy KystTordenskjoldsgade 3 - Aarhus
Telf. 16 96 96**Aarhus Maskinfabrik**

Telf. 13 67 44

Kraner - gravemaskiner og
transportanlæg**A/S Aarhus Flydedok
og Maskinkompagni**

Telf. *13 40 00

– Men når jeg har siddet og spist et par timer, taber jeg pludselig helt appetitten.

sen, Thurø, 65 år 29/6. Overtoldbetjent C. M. Husfeldt Rasmussen, 50 år 22/7. Havnemester E. Schwartz Larsen, 60 år 11/8.

Søllerød

Forårets program har været righoldigt: 15. februar fisketur på Øresund, 20. februar generalforsamling med efterfølgende hønsøgilde på „Lollikhus“, 8. marts en ny fisketur, 28. marts forårsfest i „Skoleparken“ med bankospil og fortæring af medbragt tørkost, 20. april forårsudflugt i egne vogne til vikingeskibene i Lejre. Desuden er der planlagt en Sct. Hans-fest 21. juni.

Viborg

Peter Thomsen oplyser, at afdelingen havde torskegilde 4. november, og 28. december var der juletræsfest i Palæ. Ved denne lejlighed var der sørget for, at julenissen legede og dansede med børnene, og der blev vist nogle morsomme film. 26. februar afholdtes generalforsamling med efterfølgende servering af gule ærter og kammeratligt samvær.

Afdelingen gratulerer smedemester C. C. Clausen, 75 år 14/2. Vaskeriejer Søren Jensen, 60 år 5/5.

Vordingborg

15. januar afholdtes ordinær generalforsamling i marinestuen på Hotel Kong Valdemar. Første punkt på dagsordenen var biksemad, hvorefter formanden, blikkenslagermester Arne Hansen aflagde beretning. Såvel i beretningen som i regnskabsaflæggelsen havde oprettelsen af den nye marinestue en naturlig central placering. Efter en livlig diskussion vedtog man at forhøje kontingentet med 50 pct. og at afvikle hjælpe-kassen. 15. februar afholdtes torskegilde i marinestuen med efterfølgende traditionel skydning til „Muggen“, en vandrepokal, som blev erhvervet for et år af Niels Henriksen.

Ålborg

90 medlemmer modtog i januar indbydelsen til at besøge landets mest moderne bladhus, Ålborg Stiftstidende, hvor redaktionssekretær Paul W. Svendsen efter en rundgang holdt et causeri over emnet „er Ålborg ikke tilstrækkeligt havneminded?“ og viste lysbilleder fra sine besøg i mange andre havne.

Ved den velbesøgte generalforsamling i februar kunne formanden, redaktionssekretær Eivind Samuelsen, i sin beretning konstatere, at afdelingen i det forløbne år havde haft en netto-fremgang på 50 medlemmer og voksende tilgang til de mange arrangementer. Også kasserer Svend Hansen meldte om fremgang i sin særlige afdeling, og minebøssens kasserer Flemming Sørensen kunne dokumentere en formue på næsten 20.000 kroner.

8. marts holdt afdelingen et festligt fødselsdagsgilde på soldaterklubben „Trekanten“ med 140 deltagere og med redaktør Otto Barsted som rutineret ordstyrer.

Enhver anledning er en „anledning“, synes man at mene i Ålborg. 2 dage efter afdelingens 52 års fødselsdag fejrede man marinestuens 35 års beståen på Hotel Kong Frederik. Der kom blomster og hilsener – og en ny gæstebog fra skibsfører Helge Sørensen.

Århus

Ved den ordinære generalforsamling 6. februar optrådte Knud Jakob Birthin for sidste gang i sin egenskab af afdelingens formand og oplyste bl. a., at antallet af medlemmer var steget i det forløbne år. En af afdelingens opgaver har været at medvirke til byens adoption af Søværnets nyeste fregat PEDER SKRAM, hvilket synes at blive en realitet. Man påtænker i år at arrangere en fest i anledning af, at arveprins Knud har været foreningens æresformand i fyrrde år.

Til ny formand for afdelingen valgte ekspeditionssekretær Erik Thomasen, og den afgående formand modtog megen tak og hyldet for sine 16 års virke i bestyrelsen. Birthin modtog bl. a. fra afdelingen et palisanderskrin og fra ven-skabsforeningen „Flottans Män“ i Göteborg en krystalvase.

1. april afholdtes torskegilde, og den nye formand Erik Thomasen optrådte første gang i officiel funktion, da han tildelte anerkendelsesnålen i guld til den afgående formand Knud Jakob Birthin.

17. april mistede afdelingen sit mangeårige trofaste medlem, skræddermester Joseph Posin, der pludselig gik bort i en alder af kun 59 år. Han vil længe blive husket for sit gode humør og gode kammeratskab.

Afdelingen gratulerer fabrikant K. V. Holm, 75 år 3/6. Købmand Robert W. Nielsen, 60 år 24/6. Landpostbud Elvin Johannes Jensen, 50 år 26/6. Inspektør Oluf Andersen, 70 år 2/7. Frisør-mester J. H. Djuursbo, 50 år 18/7. Repræsentant Aksel E. Jensen, 65 år 30/7. Chauffør Wilhelm Kristensen, 50 år 21/8.

Fra skyttelavene**Glostrup/Tåstrup og Omegn**

1. marts afholdtes katteskydning i „Kahytten“, og senere mødtes skytterne med deres damer til skafning og efterfølgende dans.

Skyttelavet kan meddele, at skydebanen i Glostrup-hallen er åbnet og har haft fin søgning. Der skydes hver mandag fra kl. 19.30.

Kgs. Lyngby

8. juni afholder skyttelavet den traditionelle sommerfugleskydning på restaurant Lottenborg.

Udgivet af „Marineforeningen“. – Redigeret af *Kaj Lund*. Marineforeningens hovedkontor, 1058 Havnegade 55, København K., ekspeditionstid daglig kl. 10–13, lørdag undtagen. Telf. 0162 (PALÆ) 2886. Postkonto nr. 1608. – Annonceekspedition: Danmarksgade 3, 9900 Frederikshavn, telf. (08) 42 22 77. Vogelius' Bogtrykkeri, Frederikshavn. Giro 41175.

MEMLEAF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

BORNHOLM**Skibsproviantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagenzen

Juveler, Guldsmed & gravør

Store Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & Søn

Vaadbinderi og tovtørreri

Esbjerg

„Hotel Spangsberg“

Mødested for Marineforeningens medlemmer

Esbjerg Telf. (051) 2 17 55

FREDERIKSHAVN**Electra I/S**

Elektroinstallatørfirma

Telf. 2 02 39

Danmarksgade 38 Frederikshavn

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Telf. 2 26 22 Frederikshavn

P. Conradsen

Teknisk maskinforretning

Skibsartikler - Olie

Telf. *2 09 00

Einer Sørensen & Co.

Stevedore

Telf. *2 14 00

Havnegade 11 Frederikshavn

FYN

Aktieselskabet

Svendborg Skibsværft**Carl Antonsen**

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen & Kryger

Ingeniører

Telf. 21 41 18 (3 ledn.) - Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

„Viola“

Telf. 94 10 74

Levorsen & JørgensenLys - kraft - skibsinstitution -
ekkolod

Betjening dag og nat

Telf. Hirtshals 94 10 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Klaaborgs Conditori**

Østergade 18-20

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**Morsø Støbegods**

Nykøbing Mors

Aktieselskabet

N. A. Christensen & Co.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

Aktieselskabet

Bryggeriet „Thor“

Randers

Chas. MortensenSejl, presenning, flag og
teltfabrik

Randers

Telf. 2 89 88

ROSKILDEUnder Deres besøg i Roskilde bør
De ikke undlade et besøg i den
interessante marinestue**Hotel Prinsen**

Algade 13, Roskilde, telf. 35 80 10

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Telf. 4 13 45

Skibradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager

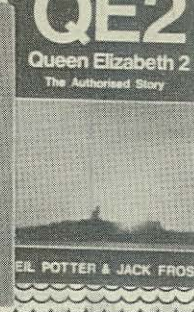
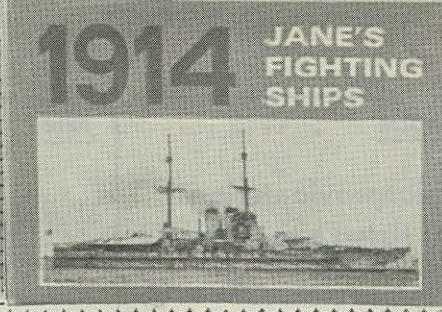
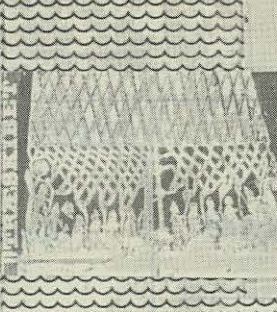
Alex Jørgensen

Skagen

Telf. 4 14 23

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v. Albert Steen - Telf. 3 12 07

Ny maritim litteratur

Vore panserskibe

Læs mere inde i bladet om denne nye bog, som fortæller om panserskibenes historie i almindelighed og om de danske panserskibe i særdeleshed. Kommandørkaptajn R. Steen Steensen er en grundig søhistoriker og forstår at præsentere sit stof for læseren. Der ligger et betydeligt stykke arbejde bag denne samling af historiske og tekniske data, som serveres med et stort og interessant billedstof. 192 s., beftet kr. 48,00, indb. kr. 64,00, Strubes Forlag.

Konge og musiker

Under redaktion af Knud Meister og i anledning af Majestæten's 70 års fødselsdag fortæller i tekst og billeder om Kong Frederik den Niendes interesse for musikken, bl. a. som orkesterdirigent. Bidrag til bogen er ydet af overrabbiner Marcus Melchior, pianistinde Elvi Henriksen, fhv. teaterchef H. Brøndsted, kapelmester Johan Hye-Knudsen og professor Erling Bloch. 85 s., kr. 33,50, Chr. Erichsens Forlag.

Træskibet

Søhistorikeren, ingeniøren og frømanden Ole Crumlin-Pedersen skrev teksten og valgte illustrationer til den kulturhistoriske publikation, som har undertitlen „Fra Langskib til Fregat“. Tilrettelægning og tegninger er udført af Poul Abrahamson. En elegant lille tryksag for enhver, der er interesseret i skibe. 48 s., kr. 11,20, Træbranchens Oplysningsråd.

The British Seaman

De menige søfolk, som var det egentlige solide fundament i den britiske sømagt, er taget under behandling af professor Christoffer Lloyd fra The Royal Navy College i Greenwich. I en redegørelse, der strækker sig fra middelalderen til midten af forrige århundrede, gøres rede for, hvorfor disse søfolk fandt sig i at leve om bord under miserable forhold udsat for sult, sygdom, nedværdigende behandling foruden havets og krigens farer. 319 s., ill., 45 sh. net., Collins, London.

Jane's Fighting Ships 1914

1914 er vel nok den årgang af den berømte fjernkendingsbog, som har været stærkest efterspurgt i antikvariatene. Nu foreligger den genoptrykt til glæde for alle, som er interesseret i søkrigshistorie og som vil have et komplet overblik over alverdens krigsskibe ved begyndelsen af den første verdenskrig, hvor man kappedes om at bygge vældige slagskibe, hvor undervandsbådene var under udvikling og hvor man så de første hangarskibe. Ca. 600 s., over 2000 illustrationer, format 32x22 cm, 168 sh. net., David & Charles, Newton Abbot, Devon.

QE2 (Queen Elizabeth II)

Tilblivelsen af Cunard-Liniens nye tekniske vidunder – og smertensbarn, kæmpedamperen Queen Elizabeth II, er her beskrevet af de engelske forfattere Neil Potter og Jack Frost. I denne beretning om, hvorledes den britiske handelsflådes nye flagsskib blev skabt, har man dog ikke nået at omtale de sidste måneders dramatiske episoder i forbindelse med prøvesejladserne. 192 s., 36 sh. net., George G. Harrap & Co., London.

Bürger der Ozeane und Meere

Den tyske skibsfører Hans Blöss er gammel sejlsskibssømand og skriver nu bøger om sejlsskibe. Den foreliggende bog er delvis en selvbiografi, hvori han bl. a. fortæller om forskellige af de danske skibe, han har haft berøring med. Specielt handler bogen dog om de tyske storsejleres oplægning i Chile under den anden verdenskrig. 510 s., ill., ca. 40,00 DM net., Verlag Schmidt & Klaunig, Kiel.

Between two Seas

I anledning af Suez-Kanalens 100 års jubilæum har Lord Kinross i denne bog beskrevet det vældige ingeniørarbejde, som skabte en revolution i verdenshandelen og i udviklingen af den oversøiske skibsfart. Man får her et indblik i de politiske og finansielle tovtrækkerier og i den vældige indsats, som blev gjort af ingeniør de Lesseps. 306 s., ill., 42 sh. net., John Murray, London.

Royal Fleet Auxiliary

Kaptajn E. E. Sigwart skriver et usædvanligt kapitel af britisk søkrigshistorie. Efter en kort indledning, som giver det nødvendige overblik, bringes data for transportskibene i Royal Navy fra begyndelsen af 1500-tallet op til år 1900. Det følgende afsnit, som dækker dette århundrede, omfatter tankskibe, kulslæbere, bjærgningsskibe, ammunitionsskibe, hospitalsskibe o. s. v. Her er et fyldigt indeks og mange illustrationer. 221 s., 75 sh. net., Adlard Coles Ltd., London.

The Price of Admiralty

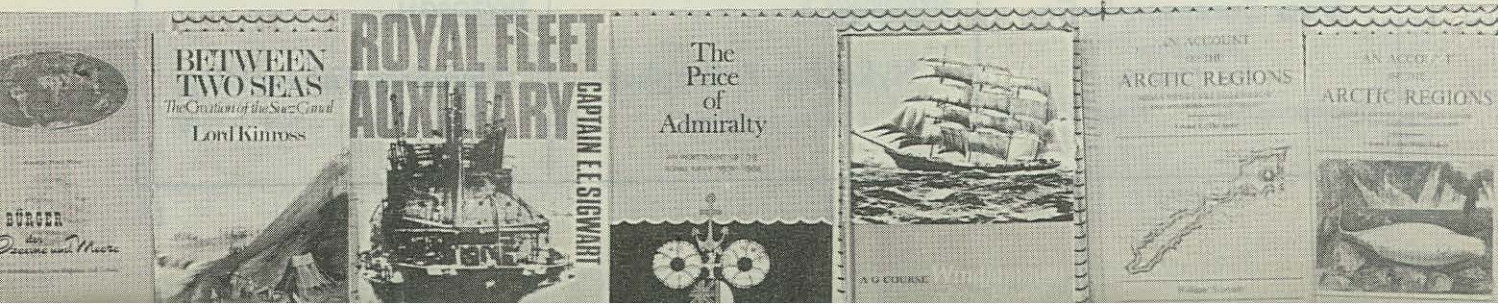
Forfatteren Stanley Bonnet bringer en temmelig hård kritik af Royal Navy's administration gennem de forløbne 150 år. Han mener, at de patriotiske britiske landkrabber siden triumfen ved Trafalger er blevet bluffet og har været blinde overfor flådens fiaskoer og for den alt for høje pris, som flåden har kostet i søfolks liv, sundhed og værdighed. 272 s., 42 sh. net., Robert Hale & Co., London.

Windjammers of the Horn

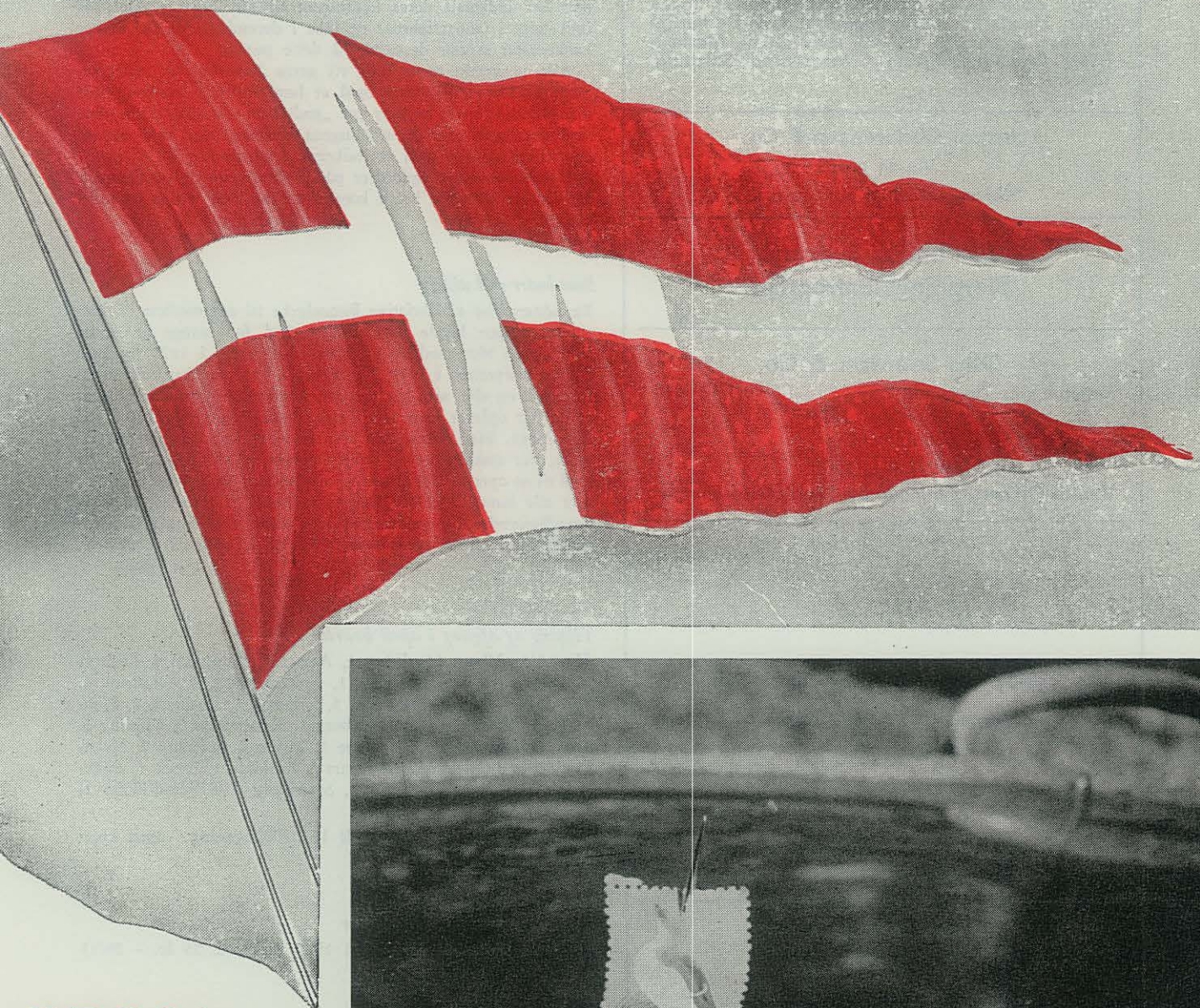
Sir William Garthwaite var den sidste engelske sejlsskibsreder. Den kendte forfatter og sømand, kaptajn A. G. Course fortæller her om hans ti sejlsskibe, som i årene fra 1915 til 1929 sejlede i salpeterfarten rundt Kap Horn. 176 s., ill., 50 sh. net., Adlard Coles, London.

An Account of the Arctic Region (With a History and Description of the Northern Whale-Fisbery)

William Scoresby er bedst kendt som forfatter og videnskabsmand, men begyndte sin karriere som hvalfanger. Adskillige afsnit af dette hovedværk fra 1820, genoptrykt i 1969, er blevet karakteriseret som litterære sidestykker til den berømte „Moby Dick“. Det er den fineste beretning, som nogensinde er skrevet om hvalfangsten i de nordlige polare områder. Bind I og II, ca. 1100 s., ill., 126 sh. net., David & Charles, London.

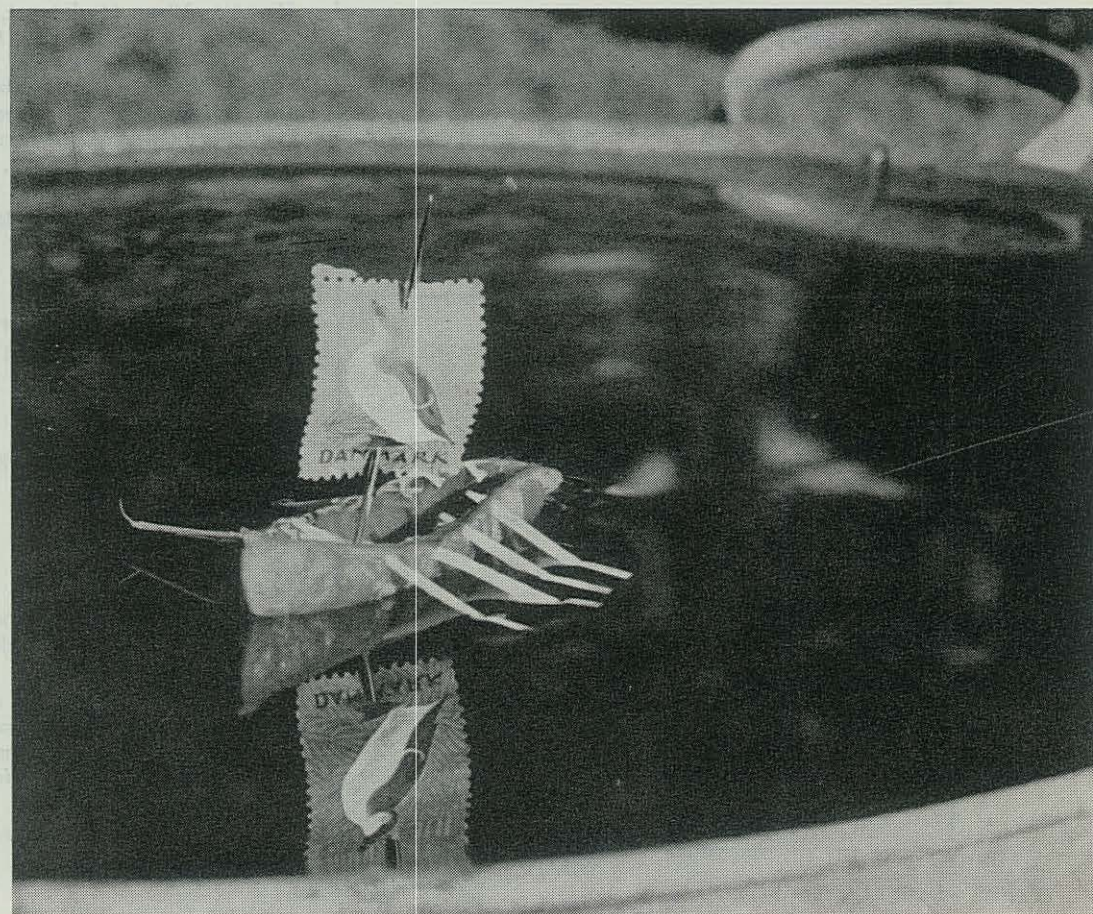

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 3 - Juli
56. aarg. - 1969

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

Gratis – 237 østrigske frimærker!

I fire uger faar hver læser gratis 237 af de køn-
neste østrigske frimærker, Sondermærker og bedre
efterkrigsmærker, ved køb af den store luxuspakke
med 3150 forskellige skønne samlemærker og bil-
ledmærker. (Katalogværdi mere end 450 michel-
mark), sælges nu til spotpris, til nu 73 danske kr.
Opgiv postadresse, da fuld ombytningsret, ingen
risiko. Mange har været begejstret. Hvis De hurtigt
vil have luxuspakke nr. 203, skriv da til: **Marken-
könig**, Braendströmgasse 4, Mozartstadt Salzburg,
Österreich.

Jesper Christensen & Co.

Vin en gros

Nørregade 28 - København K.

A/S Em. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise

Otto Suenson & Co.

Dronningens Tværgade 7 Tlf. (01) 14 04 82

Grundlagt 1880

Vinforretning

Lager af cigarer

Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Hede Niensens Fabriker A/S

Horsens - Tlf. (066) 2 47 11

Højgaard & Schultz A/S

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N.

J. Chr. Andersen OST

Vimmelkaftet 41 - 1161 København K.
Telf. (01) *12 13 45

Fra Hovedbestyrelsen

Op Fra banjerne og gør din pligt

I foreningens love § 6, første afsnit læser man: „Til drift af foreningens fælles anliggender indbetaler afdelingerne til hovedbestyrelsen et årligt kontingent for deres medlemmer“.

En forudsætning for, at afdelingerne kan efterleve denne enkle og klare lovbestemmelse er naturligvis, at alle medlemmer har indbetalt deres kontingent til afdelingerne. Det bør indbetales i januar/februar og ikke i december. Alt for mange kammerater svigter desværre på dette punkt.

Alle vi gamle søens folk vil gerne have ry for „godt sømandsskab“. Hertil hører også at have orden i sagerne. Hvis man yderligere vil have ry for „godt kammeratskab“, bør man vise det også overfor afdelingens kasserer, der ofte har et besværligt arbejde med at indkræve kontingentet.

Hovedbestyrelsen opfordrer på det kraftigste de medlemmer, som endnu ikke har betalt kontingent for 1969, til at gøre det snarest.

Sent bedre end aldrig

En udnævnelse af Christian Bønnelycke til æresmedlem af Marineforeningen burde have fundet sted for mange år siden. Bønnelycke blev medlem af Marineforeningen i 1920 og kom i hovedbestyrelsen i 1938. Fra 1942 til 1957 sad han som næstformand, og alle, som har den alder indenfor Marineforeningen, at de har oplevet krigen, vil vide, hvad Bønnelycke betød for foreningen. Med formanden som aktiv officer var det Bønnelycke, der trak læsset og holdt sammen på det hele. Han var med til at oprette afdelinger og marinestuer og var den hjælper, som alle kunne søge til. Det er med stor tilfredshed, at både hovedbestyrelse og sendemænd står enig, hvad angår tildelingen af Marineforeningens æresblem til Christian Bønnelycke.

Kai Hertz.

Tilgang og afgang i april kvartal 1969

Åbenrå 1, Ålborg 15, Århus 1, Assens 2, Bornholm 4, Ebeltoft 7, Esbjerg 14, Frederiksberg 1, Frederiksværk 2, Glostrup 4, Hadsund 3, Hals 5, Helsingør 5, Hillerød 1, Hornbæk 2, Hundested 2, Hørsholm 3, Kalundborg 1, Kerteminde 2, Kolding 6, Korsør 11, København 8, Køge 1, Møen 3, Nakskov 4, Nykøbing Mors 1, Næstved 1, Randers 5, Roskilde 1, Samsø 3, Silkeborg 4, Skagen 9, Skælskør 2, Svendborg 4, Søllerød/Holte 1, Thisted 1, Vejle 1, Viborg 1.

Tilgang ialt 141, afgang ialt 163. Tilbagegang i april kvartal 22 medlemmer.

Kommende afdelings-jubilærer

9/8 1969 Ringe, 25 år. – 6/11 1969 Birkerød, 25 år. – 29/11 1969 Fanø, 25 år.

Næste nr. af Under Dannebrog

Stoffet til Under Dannebrog nr. 4 skal være redaktionen i hænde senest 1. oktober.

Juleaskeskåle 1969

Holmens kirke fylder i år 350 år. Dette har givet Søværnet anledning til at benytte et billede af den smukke kirke som motiv til årets juleskål.

Bestilling på skålene skal afgives til afdelingsformændene inden 1. november. Hovedkontoet kender endnu ikke de nøjagtige priser, men man bør regne med ca. kr. 6,00 for den lille porcelænsskål og ca. 4,00 kr. for den store fajanceskål.

Rubrikken fortsættes side 6 nederst og side 10-11

Marineforeningens jubilarstævne 1969

Traditionen tro indbyder Marineforeningen atter i år til jubilarstævne i den danske sensommer til minde om tjenesten ved søværnet. Stævnet finder sted søndag den 31. august, og indbydelsen gælder specielt de årgange, som blev indkaldt 1959-54-49-44-39-34-29-24-19-14-1909 osv.

Det er ingen betingelse, at man er medlem af Marineforeningen, for at man som jubilar kan deltage i stævnet. Vi vil gerne have mange med, og da erfaringen viser, at den personlige påvirkning altid er bedst, henstilles det til interesserede, at de hjælper os med at skaffe god tilslutning.

Tænk på, hvor morsomt det kan være at træffe gamle kammerater fra egen årgang. Skriv til dem og foreslå, at de mødes ved stævnet for at genopfriske fornøjelige minder.

Dagspressen har fået anmodning om at omtale stævnet, og Marineforeningen gør selv et stort arbejde for at sende indbydelse til alle de jubilare, hvis adresse er foreningen bekendt. Den personlige påvirkning er dog bedst.

I jubildardagens program er indlagt besøg både på Holmen, hvor ekserceruddannelsen tidligere fandt sted, og i det nye uddannelsescenter på Auerød. På den måde vil både ældre og yngre jubilare kunne få lejlighed til at mindes deres første dage i søværnet.

Program:

Kl. 10.30 mødes alle ved værftsbroen for enden af Prinsessegade (bus linie 8). Der indledes med en parade for chefen for flådestation København og Marineforeningens formand. I tilknytning til en kort andagt ved en værnepligtig teolog vil der blive lagt en krans ved mindestenen for søværnets personel. Derefter er der afmarch med Kvindelige Marineres musikkorps i spidsen til frokost på Marinekaserne København.

Kl. 12.15 frokostkafning på god gammeldags orlogsmanér, på den tidligere Søværnets Kaserne. Det gælder om at tilmelde sig i god tid, da der kun kan udstedes 200 billetter til frokosten. Tidligere er mange mødt op uden at anmelde deltagelse, hvilket skaber vanskeligheder for arrangørerne. Tænk på, at disse gør et stort frivilligt arbejde.

Forudgående anmeldelse er en absolut betingelse for deltagelse i jubilarstævnets frokost eller middag. Beklageligvis må man afvise alle, som ikke har fulgt denne anvisning.

Motivet på dette års askeskål.

Kl. 14.15 afgang fra Holmen til Nordre Toldbod.
Kl. 14.45 afgang med busser gennem Nordsjællands sommerpragt til ekcerserskolen i Auerød.

Kl. 16.15 ankomst til Auerød og omvisning under sagkyndig ledelse.

Kl. 18.00 middag i kostforplejningsbygningen.

Kl. 19.30 udskjening.

Kl. 20.00 afgang med busser til København.

Kl. 21.15 ankomst til Rådhuspladsen, hvor jubildardagens officielle program er afsluttet.

Hvad koster det?

Helt gratis kan det ikke blive for deltagerne til trods for arrangørernes frivillige indsats. Imidlertid behøver det ikke at blive voldsomt dyrt, hvis man f. eks. kun vil deltage i ét eller to af arrangementets tre programpunkter. Disse er følgende:

I. Jubilarparaden. Til dækning af udgifterne ved det store arrangement må hver deltager erlægge en afgift på kr. 10,-.

II. Frokost bestående af biksemad, ost, 2 øl, 2 snaps og kaffe kommer til at koste 22,00 kr. pr. kuvert. Salg af drikkevarer finder ikke sted.

III. Jubilmiddagen i kostforplejningsbygningen i Auerød, hvor der skaffes efter cafeteria-systemet. Menuen lyder på flæskkesteg, æblekage, øl, portvin og kaffe. Salg af drikkevarer finder ikke sted. Middagen og busturen koster tilsammen kr. 33,-.

Tegningen for deltagelse er bindende og skal ske til Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, 1058 København K., telefon PALæ 2886. Kontoret er åbent dagligt kl. 10-13 undtagen lørdag. Ved indbetaling på foreningens postkonto nr. 1608 vil adgangskort blive tilsendt. Husk derfor at anføre nøjagtig adresse og årgang på girokortets talon.

Jubilarudvalget ser det som sin opgave at gøre festen så smuk og fornøjelig som muligt. Nogle kan tillade sig at ofre mere end andre på fornøjelsen, og man vil om muligt gerne kunne hjælpe mindrebemidlede årgangskammerater, så de kan være med. Derfor henstilles det, at bedre situerede yder et ekstra bidrag til arrangementet - hver efter sin evne.

Under stævnet vil der for en pris af kr. 7,00 blive forhandlet jubilarstævnestegn (25, 40 og 50 år) for aftjening af værnepligt, når dokumentation for indkaldelsesår forevises.

Resumé af de faste udgifter

I. Deltagelse i jubilarstævnet kr. 10,00.

II. Frokost på Holmen kr. 22,00.

III. Bus til Auerød og middag kr. 33,00.

Ialt kr. 65,00.

I betalingen er indbefattet udgifter til musik, dekoration, transport af service, materialer, tryksager, buskørsel, til- og afriktion af spisesal m. m.

Tilmeldelse

Mandag den 25. august er sidste frist for tilmeldelse over postkonto nr. 1608.

Efter onsdag den 27. august vil adgangsbilletterne ikke mere blive tilsendt. Bestilte og betalte billetter vil på jubilæumsdagen ligge klar til afhentning ved værftsbrovagten mod forevisning af postvæsenets kvittering på beløbets indbetaling. Af hensyn til kabyssernes indkøb er mandag den 25. august fastsat som absolut sidste frist for tilmeldelse til jubilarstævnet. Det gentages, at man ikke kan påregne at få plads ved måltiderne, medmindre man er tilmeldt forud. Det vil lette arrangørernes arbejde, dersom tilmeldelse finder sted i særdeles god tid, og dersom man følger de her givne anvisninger.

Påklædning: „Daglig blåt“.

Jubilarudvalget.

Stormen og Marineforeningen

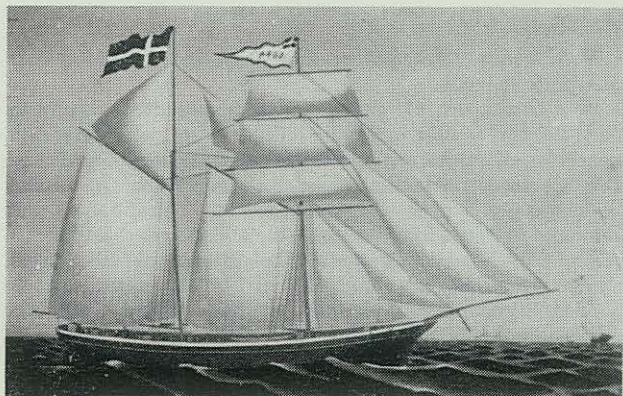
Det er givet, at Marineforeningen i Danmark ville være blevet stiftet 10. april 1913 uanset blæsevejret ved Hollands kyst i september 1869, men en ting er givet: Foreningen ville ikke have fået kommandør C. F. Mægaard til sin første formand, hvis ikke den storm havde rejst sig netop for 100 år siden.

Foreningens nys afgåede næstformand, Otto Hammer Mægaard, har elskværdigt givet tilladelse til, at vi må kikke lidt i hans faders efterladte dokumenter. Vi begynder med et pluk af Christian Frydendabl Mægaards livsindringer.

... Det var ved Læsningen af Romaner, at jeg havde faaet Lyst til Søen, altsaa til Orlogslivet og ikke til Koffardilivet, men Fader mente, at hvis jeg kom ud for en lidt streng Tur, vilde Lysten forgaa, og jeg kom derfor om Bord i Skonnerten „Cekrops“, Kaptajn Peter Ibsen, af Odense, som overkomplet. Kaptajn Ibsen var ikke netop bekendt for at være særlig øm overfor sine Folk, og Skonnerten skulde til Archangelsk i Ballast ...

„Cekrops“ var en Skonnert paa 120 Registrertons, og Besætningen bestod foruden af Kaptajnen af Styrmand Nellemose, 2 Matroser, 1 Jungmand og 1 Kok. Mærkelig nok hed de sidstnævnte alle Christian ..., men da de ikke vilde kalde mig ved noget Efternavn, fik jeg Besked på at vælge mig et Navn, og jeg valgte Peter ..., og i de 3-4 Maaneder, jeg var der om Bord, hed jeg altsaa aldrig andet end Peter ... Jeg kom godt ud af det med dem i „Cekrops“, baade Kaptajnen og Styrmanden var rare Mennesker. Matroserne og de to andre Drengene ogsaa. Niels Christian var vistnok lidt socialistisk anlagt, thi en Dag, da Kokken og jeg var raget uklar, stak han mig en god Lussing med den Motivering, at fordi jeg troede, jeg var finere end Kokken, saa skulde jeg ikke tro, jeg kunde hundse ham ...

Desværre har det ikke været muligt at opspore et billede af bramsejlskonnerten CECROPS af Odense, bygget 1852 i Troense. Billedet viser bramsejlskonnert CORA af Thurø. Den var af samme type og størrelse (Søfartsmuseet, Troense). – Til CECROPS knytter sig en særpræget begivenhed. Skibet sprang i 1900 læk i Nordsøen og blev forladt af mandskabet. Da de seks dage senere nåede ind til Grimsby, lå CECROPS der allerede, indslæbt et par dage før af en damper.

Jeg boede agter hos Kaptajnen og Styrmanden og gjorde rent, hentede Mad, vaskede op osv. Straks da jeg kom ombord syntes jeg jo ikke, at Sømandslivet var, hvad jeg havde tænkt mig, og jeg var egentlig ikke rigtig stolt den første Gang, jeg blev sendt til Veirs for at hjælpe med at beslaa Topseilet. Da Styrmanden sagde, at jeg skulde gaa ud på Nokken af Raaen, syntes jeg, det var et urimeligt Forlangende, og at det havde været rimeligere, om han var gaaet derud. Senere blev jeg jo klogere og opdagede, at det var nemmest at ligge paa Nokken.

Ovennævnte blev nedskrevet i 1913 – 44 år efter Christian Mægaards første udmonstring på en rejse fra Odense til Archangel. Lad os som et mellemstil opleve en 16-årig skibsdrengs friske, umiddelbare indtryk i et brev dateret Archangel 13. juli 1869:

Archangelsk 13 Juli 1869

Kjære Forældre

Søndag Aften 11te ankrede vi op her paa Rheden, vi have altsaa havt en temmelig lang Reise. Den første Dag løb Lodsens os paa Grund ude i Gabet, og vi maatte have Varpankret ud og varpe Skuden af Grunden, men vi kom ikke til at seile før om næste Dags Morgen. Nu havde vi god Vind Skagen ud. Men nu havde vi Modvind og maatte krydse efter Norge til. Den ottende eller niende Dag fik vi en saa svær Kuling at vi maatte have klodsrebet Storseil, Skonnertseil og Topseil og et Reb i Stagfok og Stageil samt de andre Seil gjorde faste. Nu vilde Skuden ikke styre længere og vi maatte ligge underdreiet til den 12 eller 13 og nu vare vi drevne saa langt ned efter Holland til, at vi vare mere end 50 Mil længere borte fra Archangelsk end den Dag vi seilede hjemme fra.

Fra den Tid af havde vi maattet krydse hver Dag indtil vi kom til Tronhjem, da fik vi god Vind i nogle Dage og saa igjen Modvind et Par Dage. Fra den Tid af have vi havt god Vind for det meste. Den allerførste Dag jeg var ombord var jeg søsyg, men det gik over den næste Dag, og nu var jeg ikke vel en 5-6 Dage, men saa gik det over. Dog var det ikke i nogen høi Grad at jeg var søsyg, thi jeg var kun svimmel og ilde tilpas og kunde ikke spise stort, men jeg har kun kastet op 2 Gange.

Det har været meget koldt paa Reisen herop, vi have været nødte til at gaa med Islænder og med Tørklæde hver Dag, sommetider om Natten maatte vi have en Stortrøie paa til. I de Dage vi laa underdreiet fik vi ordentlig Vand paa Dækket. Søerne kunde slaa helt over den luv Side af Skibet og ind paa dem, der opholdt sig på Dækket. En nat da jeg i dette Veir kom krybende op paa Dækket nede fra Kahytten, kom der saadan en Braadsø og skyllede helt over mig og tog mine Vanter, som jeg et Øjeblik havde lagt fra mig, overbord. Det er det eneste jeg har mistet. Jeg har paa Reisen herop kun seet Samsø, Jylland og enkelte Punkter af Norge og

Rusland. Have vi havt det med Kulde hidindtil, saa skal jeg svare for vi fik det varmt nok da vi kom ind i Dvinaen, thi da vi kom ind i den fik vi Flaut saa at vi først rigtig kunde mærke hvor Solen brænder. I gaar da vi hev Baglast ud stod dem i Lasten omtrent helt nøgne, thi de havde kun Buxer paa og endda stod Sveden i klare Draaber paa dem.

Jeg maa hjælpe til med, alt hvad der forfalder ombord og faar Skjænd naar jeg ikke gjør det ordentligt. Baade Captainen, Styrmanden og Matroserne ere meget flinke imod mig. De første 2-3 Uger var jeg ikke med ved Seilklaringen til Veirs, men nu hjælper jeg altsaa til dermed. Jeg maatte hive i Spillet igaar, idag har jeg været nede i Lasten, men det var ikke nær saa varmt dernede idag som igaar, thi vi har havt Regnveir.

Captainen har telegraferet hjem igaar, men jeg vidste ikke noget af det, saa jeg fik ikke skrevet hjem at jeg ikke bryder mig om at fare til Coffardie. Det jeg har mest imod er det, at jeg skal staa saa meget til Roers næsten 6 Timer hvert Eetmaal, og saa er det noget kjedsommeligt Arbejde vi have for, thi det er just heller ikke rart at blive purret saa ofte.

Jeg ved ikke rigtig, kjære Fader, om du synes, at jeg skal gaa til Orlogs, thi hvis den ligner Coffardiefarten meget vil jeg ikke til Orlogs men hjem at staa i Boutik.

Livet her ombord

Vi sover hvert andet Eetmaal 7 og hvert andet 11 Timer. Hvert Eetmaal regnes fra Kl. 12. Kl. 12 bliver der purret ud til at skaffe og nu arbejder hele Mandskabet fra de have skaffet og til Kl. 3, da bliver der varskoet Frivagt. Lad det nu være Styrmandens Vagt der gaar til Køies, saa sover de til Kl. 6 $\frac{1}{2}$, da der bliver purret ud til at skaffe, og nu skaffer hver Vagt $\frac{1}{2}$ Time, naar Klokken er 8 faar Captainens Vagt Frivagt og den sover nu til Kl. 12 Midnat, saa har den Vagt til Kl. 4, da Styrmandens Vagt bliver purret ud til at drikke Kaffe. Nu gaar Captainens Vagt til Køies og sover medens de andre spule Dæk til Kl. 7, da der bliver purret ud til at skaffe. Efter Skaffetiden arbejder alle til Kl. 10. Da Styrmandens Vagt gaar til Køies.

Hver Søndag faae vi saalænge vi opholder os i Søn Budding bestaaende af en Meldeig hvori der kommer 3 Æg og et Par Skeeifulde Smør og Fedt og lidt Sukker. Dyppen (Sausen) bestaar af Meljevning og tillavet med Sirup og Eddike, endelig faar vi Salt Kjød den Dag.

Mandag: Grød og Flæsk.

Tirsdag: afsiede Ærter.

Onsdag: Klipfisk med Kartoffler og Smørsause. Af Kartofflerne spiser hver Mand et dybt Tallerken fuldt.

Torsdag: afsiede Ærter.

Fredag: Svedskevælling og Flæsk. Undertiden naar vi har meget smaat Brød, Ællebrød.

Naar vi er ved Landet faae vi ferskt Kjød og Suppe Søndag, Tirsdag og Torsdag.

Vi ligger midt i Havnen og losser vor Baglast til Leitere. Vi maa ikke koge ombord. Kokken maa derfor roes til Land hver Middag og hver Gang vi skal have Caffé.

Jeg haver ikke været i Land endnu, thi naar vi skal, der er en der sætter os i Land og henter os, men jeg skal

- Hvor gammel er du i grunden, lok?

- 16 år, styrmand.

- Hvordan i alverden har du båret dig ad med at blive så beskidt på den korte tid?

med Captainen i Land imorgen og have mig et par Landgangsstøvler, thi jeg skal med ham til Archangelsk og til Consulen paa Søndag og jeg kan altsaa ikke gaa med mine Fedtsko.

Kl. 5 $\frac{1}{2}$ Morgen bliver vi purret og drikker da Caffé. Jeg drikker omtrent en Pægl Caffé og 2-2 $\frac{1}{2}$ Pægl The hver Gang jeg skaffer, og saa arbejder vi hele Dagen til Kl. 6 om Aftenen, da faar vi Udskeiningskaffe.

Hver Nat gaar hver Mand $\frac{1}{2}$ Time Vagt, thi Russerne ere store Tyveknægte og de ligger og pjadsker i Vandet lige saa vel om Natten som om Dagen.

Vi er slemt plagede af Muskitter, nogle Insekter, der stikke værre end en Ulykke, og hvis Stik viser sig som store Vabler. De kan mageligt stikke gjennem 2 Par Buxer. Nu ikke mer for denne Gang. Kun vil jeg blot bede eder hilse alle gode Venner og Bekjendte fra eders hengive og lydige Søn.

C. F. Maegaard.

Vi vender tilbage til kommandør Maegaards livserindringer for at hente et par glimt fra Archangel i seilskibstiden.

Da vi passerede Nordkap, var det lyst til Kl. 12 Nat og blev ved med at være det i den Tid, vi lå heroppe ... Archangelsk imponerede mig naturligvis, ikke saa meget Byen, som den masse Skibe af alle Nationer, der laa paa Rheden. Saa vidt jeg husker, var der ingen Skibe, der laa ved Kaj. Jeg, der aldrig før havde set et Fuldskib eller en Bark, saa dem her i Massevis, og Matroser i røde og andre stærktfarvede Skjorter arbejde ombord.

Af Hensyn til Brandfaren paa Rheden var det forbudt at koge om Bord, men der var Kogehus i Land, hvor Kokkene fra alle de forskellige Skibe blev bragt ind hver Dag, og hvor der blev lavet Mad til mange forskellige Nationer af mange beskidte Kokke. Jeg mindes vor egen Kok, han var altid møgbeskidt. Hver Kok med-

Arkhangel før århundredeskiftet. Her lastede skibene trævarer, tjære og høfrø (Søfartsmuseet i Troense).

bragte sit eget Brænde. De stjal som Ravne fra hinanden, og Slagsmaal hørte derfor ikke til sjældenhederne.

Da Ballasten var losset, kom der Lægttere paa Siden med Høfrø. For at faa saa meget som muligt ind, og for at Lasten ikke skulde forskubbe sig, blev der sendt nogle Kvinder, som vi kaldte „Trampetøse“, ombord. De gik frem og tilbage i Lasten syngende deres monotone Sange og trampede ...

Moskitoerne var en slem Plage. Mere blodtørstige Uhyrer har jeg ikke truffet paa, saa vidt jeg mindes. Den ene af Matroserne paastod, at de kunde stikke igennem et Par Søstøvler, men det var en mild Overdrivelse. For at faa Nattero for disse Asener foretog vi hver Aften en Udrygning af dem. Skylightet blev taget af, et Flag lagt over Hullet og Kaptainen, Styrmanden og jeg begav os ned i Kahytten, hvor vi gav os til at ryge Tobak af alle Kræfter. Naar vi var halvkvalte, antog vi, at Moskitoerne maatte have faaet styret deres Lyst til at være i Kahytten, og jeg blev sendt op for at tage Flaget bort et Øjeblik, medens Moskitoer og Røg væltede op af Hullet. I reglen fik vi de fleste af dem op paa den Maade, før Flaget blev lagt over igen ...

Nu springer vi et par måneder frem i tiden og tager atter et lille udtog af et brev, denne gang fra kaptajn P. Ibsen, som 8. sept. skrev til Christian Maegaards far fra Koogerpolder i Holland, hvor „Cekrops“ lossede sin last af høfrø.

... De og Deres Hustru vilde vist nok kunde see en stor Forandring med ham, naar han kommer hjem, thi han er blevet tyk og fed og meget solbrændt. Vaskeriet vil ikke rigtigt gaa for ham, men i Archangelsk lod jeg ham dog probere, thi paa Krigsskolen skal han ogsaa gjøre det, men her i Holland har vi antaget en Kone til at faa ordentlig Grund i Tøjet, og glad er Christian,

at han slipper derfor ... Da han ikke har været søsyg, bliver han det ikke mere og vil vistnok næppe opgive Søen, men taler bestandigt om at komme om bord i Krigsskibene. Der vil han jo rigtig nok komme under en strengere Commando, men det maa han jo finde sig i. Det Uldtøj han fik hos Hansen i Odense, er ikke stort nok, især Underbenklæderne, thi det kryber altid ind og bliver mindre ...

Vi vender tilbage til erindringsbogen, hvori ogsaa Christian Maegaard nu er naaet til Koogerpolder:

... Medens jeg fra Archangelsk skrev hjem, at jeg egentlig helst vilde holde op med at sejle til Koffardis, og hvis Orlogslivet var ligesom Koffardilivet, vilde jeg hjem at staa i Butik. Saa havde jeg nu faaet mere Lyst til Sømandslivet, ihvertfald naar Skibet var i Søen ... Fra Holland skulde vi have været til England og videre, men hvis det var sket var jeg ikke kommet til Orlogs. Her kom det Held, som saa ofte har fulgt mig i Livet, mig til Hjælp i form af en Storm, der forhindrede, at vi kom til Søs. Derfor naaede et Telegram om, at jeg straks skulde rejse Hjem for at komme til Orlogs, mig saa betids, at jeg kunde rejse fra Holland, vistnok i midten af September ...

Jeg var jo lykkelig over at være kommet hjem og de ogsaa over at se mig, men længe varede Opholdet ikke, thi jeg skulde ud at sejle med Fregatten „Sjælland“, der skulde repræsentere Danmark ved Suez-Kanalens Aabning ...

– Det skal vi høre noget om i næste nummer. Her vil vi slutte med et par korte udtog af breve, hvori Christian fortæller om den storm, der blev hans skæbne:

Alkmaar d. 12. September 69 ... I Dag skulde vi have seilet til Nieuwediep, men da det var stærk Kuling i Morges, som nu er bleven til en forrygende Storm af NV, skulde vi blive liggende her. Vi komme vistnok ikke til Søes de første Par Dage, thi denne Storm sætter jo en voldsom Paalands sø, som det ikke vilde blive til at seile imod. Herfra skulde vi gaae Leithfjorden efter Kul ...

Nieuwedeip 17. Sep. 1869 ... Der er skeet mange Forliis her paa Kysten, det første vi hørte om var et stort engelsk Fuldskib, der var Vrag, og som havde mistet seks Mand, de andre bleve bjergede ...

C. F. Maegaard.

Mere fra Hovedstyrelsen

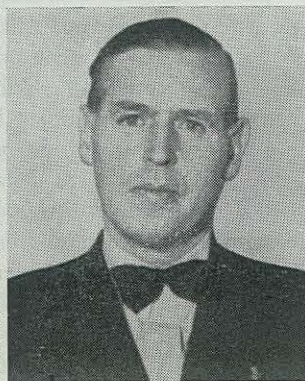
O. H. Maegaard træder tilbage

Inspektør Otto Maegaard, som gennem tolv år har været næstformand i hovedbestyrelsen og i udstrakt grad været et rejsende bindeled mellem hovedbestyrelsen og afdelingerne ude omkring, trækker sig nu tilbage efter eget ønske. Som søn af kommandør Christian Maegaard, der var medstifter af Marineforeningen, har han så at sige levet med i foreningsarbejdet fra barndommen. Lige fra de unge år har han virket for Marineforeningens sag og været meget aktiv. Således var han bl. a. medstifter af Silkeborg-afdelingen, ligesom han en årrække var formand for Rungsted/Hørsholm afdeling. Marineforeningen er stolt over hans indsats, og det er mig en stor glæde, at såvel hovedbestyrelsen som sendemandsmødet enstemmigt har kunnet tilslutte sig Maegaards tildeling af Marineforeningens æres-
emblem.

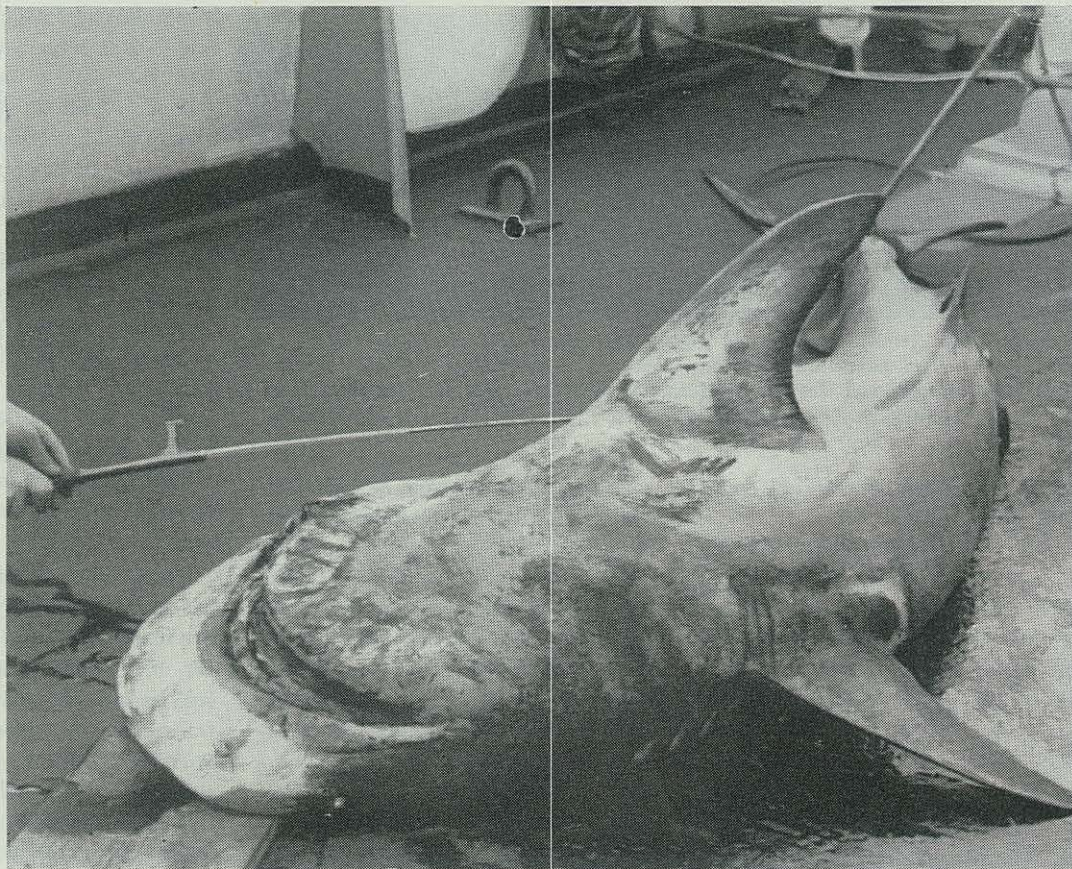
Kai Hertz.

C. F. Maegaard.

O. H. Maegaard.

Hajer og sømænd

Ærkefjender gennem årtusinder

Endnu kan man komme ud for at høre gamle forbenede søulke fremsætte den påstand, at en rigtig sømand helst ikke bør kunne svømme, for han har jo alligevel ingen chancer, hvis han kommer i baljen, og der ikke er hjælp i umiddelbar nærhed.

Gang på gang er denne påstand blevet imødegået af konkrete eksempler. Hvert år har man kunnet læse om søfolk, der er faldet over bord og har ligget og svømmet i timevis – i enkelte tilfælde over 12 timer, før de blev savnet om bord og fisket op.

Naturligvis kan man ikke holde til at ligge så længe i vandet, hvis dette er for koldt. Adskillige af de rapporterede begivenheder har da også fundet sted under varmere himmelstrøg – netop hvor de menneskeædende hajer holder til.

Faren for angreb af hajer er størst i de tropiske og subtropiske have mellem 30 grader nordlig og

30 grader sydlig bredde, hvilket dog på ingen måde må betragtes som en fast regel. Eksempelvis kan det nævnes, at Queensland og Sydafrika betragtes som særligt farlige områder.

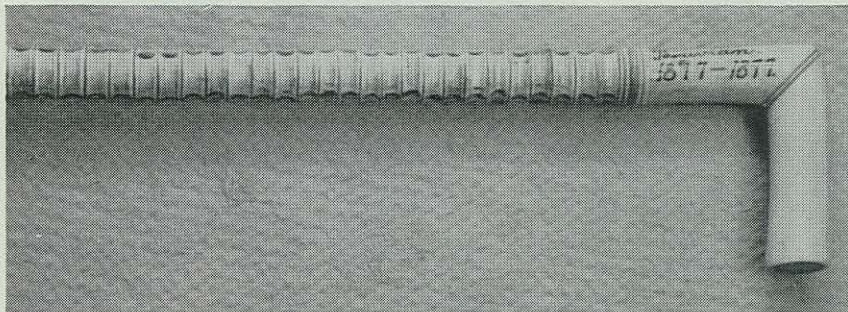
Tre gange har jeg selv oplevet at blive jaget op fra et forfriskende bad ved råbet: „Haj! Haj! Haj!“. Det var henholdsvis ud for Marokko, i Vestindien og ved Mexicos vestkyst. De fleste angreb finder sted, hvor vandets temperatur er højere end 21 grader celcius, men man har dog haft eksempler på angreb fra hajer i farvande med helt ned til 15 grader celcius. På den nordlige halvkugle har man konstateret, at januar er den måned, hvor hajerne er farligst. De synes at være mest ivrige til at angribe mennesker om eftermiddagen mellem kl. 15 og 16. Hajer søger dog føde alle døgnets timer og især om natten.

Hajen har fået ord for at være doven og flegmatisk. Det skyldes

naturligvis, at sømanden sammenligner den med delfinen, som ikke leger foran skibets stævn, medmindre dette sejler med mindst 6 knobs fart. Hajen, som optræder i skibets kølvand, gider normalt ikke følge efter dette, når det sejler over 4 knob.

I særlige tilfælde, f. eks. når et skib forliser eller et luftfartøj styrter i vandet, eller der foretages en undervandsekspllosion, således at der pludselig fremkommer store mængder af føde og blod i vandet, kan det imidlertid ske, at hajerne går helt amok. Man har under sådanne omstændigheder observeret hajer, der svømmer lodret op fra bunden lige til overfladen og snapper vildt efter alt, hvad der kommer inden for synsvidde. De går endog løs på andre hajer.

Det er under sådanne forhold, at svømmeren er udsat for den største fare, og hvor næsten alle skræm-

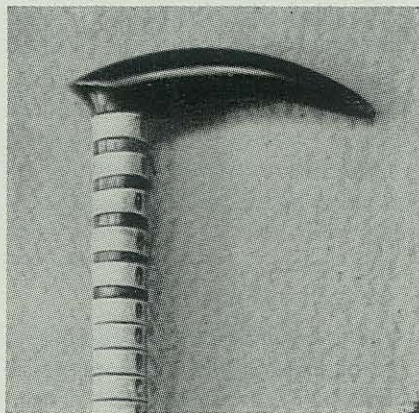
Spadserestokken fremstillet af hajens ryggrad kan symbolisere sømandens aldrig svigtende had til et af havets mest glubske rovdyr og repræsenterer samtidig en af de ældste husflidstraditioner fra langfarts-sejlskibene. Denne stok er fremstillet af skibsfører S. H. Sørensen, da han sejlede med barken PERUVIAN før århundredskiftet.

mende forholdsregler har vist sig at være nytteløse.

Under normale forhold ville en haj, som søger føde, nærme sig sit bytte forholdsvis langsomt og beslutsomt. For den svømmer, som bliver angrebet af en sådan haj, er i tidens løb givet mange gode råd, som f. eks. at klappe i hænderne, slå nogle hårde ting imod hinanden under vandfladen, skringe, blæse bobler, råbe, sprælle og plaske i vandet osv. Værdien af disse midler er problematiske, hvor det drejer sig om en sulten haj. Det er konstateret, at visse lyde ligefrem tiltrækker hajen.

Er en svømmer kommet i den beklagelige situation, gælder det om ikke at blive grebet af panik. Bevægelserne må være langsomme og kontrollerede, og man har eksempler på, at en svømmer – vel at mærke hvis han ikke er såret – er sluppet med skrækken ved blot at holde sig fuldstændig stille flydende i vandet. Ofte har det kun drejet sig om nysgerrige hajer, som er svømmet bort igen.

Hajstok med håndtag af bøffelhorn fremstillet af matros Christian Hansen (Søfartsmuseet, Troense).

Forsøg på at bibringe hajen sår er som regel unyttige, medmindre man er professionel hajjæger. Det kan endog forværre situationen. Derimod er det sket, at svømmere har skræmt en haj ved at slå den på snuden, på øjnene eller på gællerne. Adskillige steder medfører indfødte dykkere en speciel hajstok beregnet til at skubbe hajen bort med.

Det er blandt dykkere almindeligt kendt, at hajens nysgerrighed især tiltrækkes af lyse, skinnende ting og af genstande, der bryder vandets overflade. Af samme årsag foretrækker adskillige dykkere en mørk beklædning og mørkt værktøj frem for lyst, og en dykker er altid særligt påpasselig, når han skal op i sin båd eller ud af den, ligesom han aldrig lader arme eller ben dingle ned i vandet fra båden.

Det er af særlig vigtighed, at man kommer hurtigt op af vandet, hvis man får en skramme, så der flyder blod. Selv ganske lidt blod kan vejres af hajer på lang afstand og i utrolig kort tid.

Søfolk diskuterer ofte hajer, og nylig modtog redaktøren brev med anmodning om at afgøre et væddemål. I messen havde man diskuteret, hvorvidt hajer lægger æg eller føder levende unger, og ingen af parterne ville give sig.

Svaret blev da, at begge de stridende parter om bord havde ret – på en måde. Der findes ca. 350 kendte arter af hajer, af hvilke nogle „lægger“ æg og andre føder levende unger. Til eksempel føder blåhajen et halvt hundrede levende unger på 40–60 cm længde. Rødhajen gyder æg, der er beskyttet af

et hornkapsel forsynet med klæbrige tråde i hjørnerne, så det kan hænge fast ved planter og lignende. På Jyllands vestkyst finder man ofte disse hornkapsler og andre former for hajæg skyllet op på stranden.

I det ovennævnte væddemål benyttedes udtrykket „lægger“ æg. Havde man i stedet væddet om, hvorvidt hajens unger „udklækkes“ af æg, ville denne part i diskussionen have haft ret. Det er fælles for alle arter af hajer, at deres afkom udvikler sig i æg, men i nogle tilfælde „udruges“ ægget inde i hajmoderen, således at ungerne først kommer ud i vandet efter udklækningen.

Diskussionerne gælder også hajerens størrelse og farlighed. Man regner med, at højst 20 arter er farlige for mennesker. Størrelsen af den voksne haj kan efter arten variere fra en længde af en halv meter til 16 meter. Størst er den kæmpemæssige hvalhaj, og lad det så være en trøst, at hvalhajen udelukkende ernærer sig af smådyr.

Under den anden verdenskrig, da hajerne havde gyldne tider blandt ofrene fra torpedoer i tropiske farvande, begyndte amerikanerne at spekulere på muligheden for at bremse disse grumme fisk i deres usympatiske næringsvej.

Man udsendte studiegrupper, som bl. a. talte med de indfødte på kysten, hvor der opråbte mange hajer. Det gav dog ikke noget direkte resultat. Ingen kendte noget probat middel til at holde hajer på afstand. Nogle steder brugte man at fange hajerne med faste redskaber, og her fandt man et udgangspunkt. Det viste sig, at dersom fiskerne var efterladende med hensyn til at røgte krogene, så de fangne hajer døde og begyndte at gå i forrådnelse, da var det i længere tid fremover næsten umuligt at fange hajer det pågældende sted.

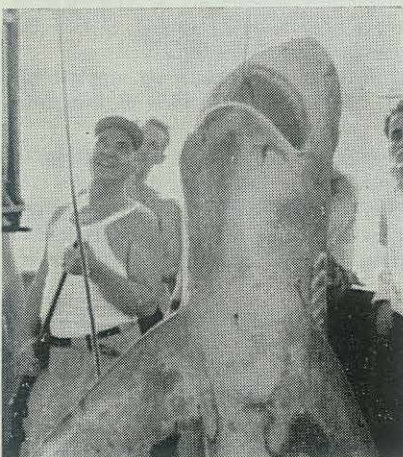
Tydeligt nok syntes hajerne ikke om at færdes i nærheden af forrådnede hajkød. De blev med andre ord skræmt af de forrådnelsesprodukter, som bredte sig i vandet. Noget bedre spor kunne man næsten ikke have ønsket sig. Amerikanerne iværksatte en række videnskabelige forsøg. Man lod hajkød råd-

ne, indtil der ikke var mere tilbage end en ildelugtende væske. Denne væske blev nøje analyseret på kemiske laboratorier, hvor man fandt ud af, at det gådefulde „skrækstof“ var ammoniumacetat, som dannes i store mængder gennem forrådnelsesprocessen. Ammoniumacetat består af to komponenter, ammoniak og eddikesyre. Man prøvede disse stoffer hver for sig, og det viste sig, at det var eddikesyren, som skræmte hajen. Samtidig havde andre forsøg vist, at kobbersulfat havde en lignende virkning. Næste skridt blev derfor at prøve en „krydsning“ mellem eddikesyre og kobbersulfat – nemlig kobberacetat.

I et farvand, hvor der var mange hajer, udsatte man redskaber med den bedste lokkemad på krogene. I nærheden af redskaberne var anbragt en porøs sæk indeholdende kobberacetat. Det varede ikke længe, før hajerne kom til og bed efter lokkemaden, men så snart de vejrede kobberacetat i vandet, spyttede de kødstykkerne ud igen og flygtede hurtigt muligt.

Hajer i flok opfører sig ikke altid på samme måde som enlige hajer. Derfor blev næste skridt at undersøge, hvorvidt en hel stime hajer ville reagere på samme måde. Det viste sig, at midlet var lige effektivt, hvor store flokke man end prøvede det på. Man kunne servere det lækreste festmåltid for de glubske rovdyr, men et par stumper fisk behandlet med kobberacetat i nærheden var tilstrækkeligt til at skræmme dem bort. – Dermed var sagen klar.

Foto Jørgen Gredsted.

I de sidste krigsår lod amerikanerne alle redningsbåde og redningsveste forsyne med en lille pose hajmiddel bestående af én del kobberacetat og fire dele af et stof, som kaldes nigrosin. Dette stof farver vandet sort som blæk fra en blæksprutte og har til formål at skabe en slags undervandsrøgtæppe om den skibbrudne, så han ikke risikerer at tililende hajer når at snappe et ben eller en arm, før de lugter skrækmidlet. Indholdet af poserne var beregnet til at holde sultne hajer på behørig afstand i 3–4 timer.

de. Det praktiseres mange steder at udlægge et langt net langs med kysterne om natten og at fjerne det om morgenen. Denne teknik har vist sig at være effektiv og anvendes fremdeles.

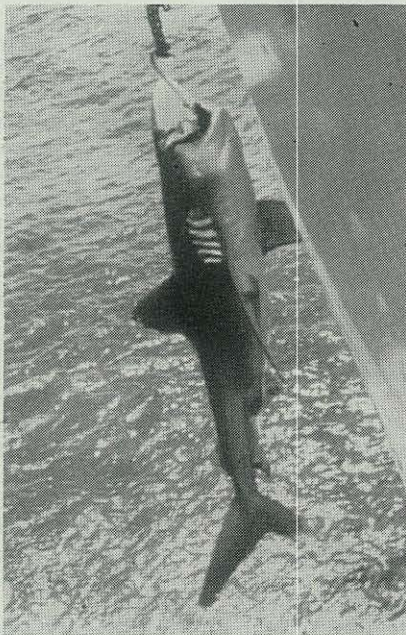

Foto O. Ascanius.

Det nævnte stof, som har fået det populære navn „Sharkchaser“ (hajforskækker), betragtes stadig som et af de bedste midler til at frastøde hajer fra små lokale områder og i et begrænset tidsrum. Det anvendes bl. a. i det amerikanske militærs redningsveste. Stoffet produceres komercielt af en kemisk fabrik i San Pedro.

På det tidspunkt, da amerikanerne eksperimenterede med deres hajmiddel, var lignende studier igang i Australien, og man har her fundet frem til midler af tilsvarende art som i USA. Man har dog flere steder, bl. a. ved kysterne af New

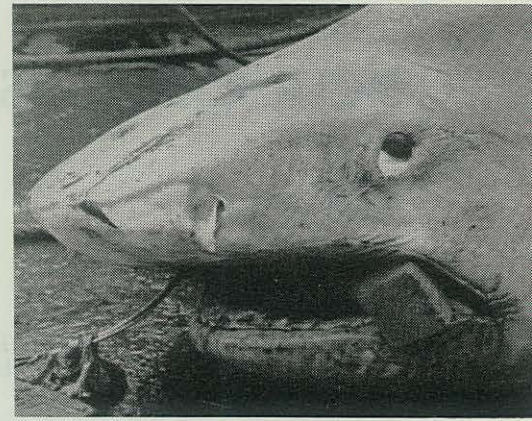

Foto K. Tornbak.

South Wales, hvor hajerne er særligt aggressive, været nødt til at tage yderligere sikkerhedsforanstaltninger i brug for at beskytte de badende.

Den søfarende mands urgamlе had til hajen er velbegrundet, og det var ikke bare jagtgåde, som ansporede til hajfiskeri i gamle dage, når sejskibet luntede afsted i let vind med et par trekantede rygfiner i kølvandet. Det var heller ikke behovet for frisk kød, som satte hajfiskeriet i gang, men den traditionelle stræben efter at tilintetgøre ærkefjenden.

Når en haj var „nedlagt“, blev dens halefinne i reglen bragt held forude på jagerbommen. Det var ikke alene et trofæ, som fortalte, at man havde gjort sin pligt. Det var også kendetegnet for en langfartsejler, som havde været på varmen.

Det hørte også til gammel sømandstro at betragte denne hajfinne som en amulet, der gav skibet held og god vind, fordi man havde overvundet „det onde“.

Denne tradition har overlevet indtil vore dage. Et af de nyeste eksempler mødte man i juni 1967, da krigen brød ud mellem Ægypten og Israel. Det Østasiatiske Kompagnis M/S ARANYA lå da fire døgn i bugten ved Aden og afventede instrukser om, hvorvidt man skulle gå nordover mod Suezkanalen eller syd om Afrika. Besætningen fordrev tiden med fiskeri, og man fangede en haj, hvis halefinne blev bragt i forstævnen. Kort efter kom telegrammet hjemmefra: „Fortsæt syd om Afrika“, Hajfinnen havde bragt held. ARANYA undgik at dele skæbne med de mange skibe, som nu i årevis har ligget indespærret i den store saltsø midt i Suezkanalen.

Sendemandsmødet

1969

Sendemandsmødet 1969 fandt sted i Grenå den 10/11 maj på „Hotel du Nord“, hvor Grenå-afdelingen stod for arrangementerne.

Lørdag kl. 1615 slog formanden for Grenå afdeling, „Nelle“, på klokken i Marinestuen på hotel „Grenå Strand“, hvilket var signalet til, at der var „øl til alle“, – og det var mange. Ca. 150 marinekamerater samt et antal medbragte damer var tilstede, da formanden bød velkommen til Grenå. En ordentlig „skive“ og en festlig optakt til en helt igennem vellykket weekend.

Med godt 300 deltagere fik kammeratskabsaftenen på „Hotel du Nord“ et festligt og fornøjeligt forløb, der indledtes med spisning og diverse taler, bl. a. af Grenås borgmester og af formanden for Marineforeningen K. Hertz. Herefter var der lejlighed til en svingom, og undervejs til de små timer krydres aftenen med fin underholdning. Absolut et fornemt arrangement.

Hovedbestyrelsen havde været samlet til møde allerede lørdag eftermiddag, hvor oplægget til søndagens møde blev pudset af. Sendemandsmødet begyndte søndag kl. 0900. Valgt til dirigent blev orlogskaptajn J. K. Olsen, som med vanlig dygtighed og humor ledede de påfølgende forhandlinger.

Formanden åbnede mødet med at takke sendemændene for fremmødet og derefter, traditionen tro, at udbringe et nifoldigt leve for vor æresformand, H. M. Kong Frederik d. IX. Formanden erindrede forsamlingen om de store begivenheder, der havde fundet sted inden for kongehuset i afvigte år med rund fødselsdag, barnedåb og med familieførelse forestående. Til kongen og chefen for søværnet sendtes telegrafisk hilsen, der blev besvaret, inden mødet sluttede.

Efter en hyldelse til Grenå by og en tak til Grenå afdeling for godt værtskab indledte formanden årsberetningen med at mindes de af vore kammerater, der var gået bort siden sidste sendemandsmøde.

Den 1. maj 1969 talte Marineforeningen 88 afdelinger med et samlet medlemstal på ca. 9.350 mod 89 afdelinger og 9.157 medlemmer på samme tid i 1968, det tyder på stabilitet og bæredygtighed i vor forening idé. Der skal lyde en tak fra hovedbestyrelsen til afdelingerne for god indsats i det forløbne år.

Formanden påskønnede ligeledes det initiativ, som adskillige afdelinger lægger for dagen med hensyn til at indrette marine-stuerne med et så præsentabelt inventar som tilfældet er, men han påpegede samtidigt vigtigheden af at sørge for ajourførte inventarlistor og ikke mindst vigtigheden af at gøre dekorationsgenstande, som kunne tænkes at friste langfingrede gæster, forsvaret fast.

Under omtalen af skyttelavene nævntes, at der ved sidste års landskyttetævne i Glostrup/Tåstrup for første gang blev skudt om „Kommandør Evers Mindepokal“, som skal vandre i 10 år. Det blev Kalundborg afdelings skyttelav, som tegnede sig for den første aktie i det smukke tinkrus. Skyttelavens antal er steget fra otte til ni med Hadsund som det niende. Næste landskyttetævne finder sted 14. september i Randers.

Vedrørende vort blad „Under Dannebrog“ står vi overfor at skulle tegne en ny 3-årig kontrakt for trykningen. Samarbejdet med Frederikshavns Avis har været positivt, og da en ny kontrakt kan indgås på en acceptabel måde for Marineforeningen, er der al mulig grund til at antage, at samarbejdet med Frederikshavns Avis vil fortsætte.

Under samtalen af foreningsvirksomheden i årets løb, blev det bemærket, at der havde hersket stor aktivitet rundt i afde-

lingerne hvad angik mødevirksomheden. Især spores øget samarbejde mellem afdelingerne indbyrdes og øget samarbejde med lokale soldaterforeninger.

Det store antal 25-års og 50-års afdelingsjubilæer har også givet anledning til en udvidet kontakt med lokale bymyndigheder og presse, hvilket er af overordentlig stor betydning.

Admiral Carstensens Mindebøger var blevet tildelt korporal John Rasmussen, Nakskov, korporal Bengt Arne Petersen, Nykøbing F., VP Andreas Zachariassen, Næstved, og VP Claus Knud Christensen, Klampenborg.

Af forestående særlige begivenheder blev nævnt Nordisk Kammeratskabsstævne i Karlskrona 29. maj–1. juni, Dannebrog 750-års jubilæum 15. juni samt Jubilarstævnet, som finder sted den 31. august 1969.

Tid og sted for næste års sendemandsmøde er endnu ikke fastlagt.

Hovedkassereren aflagde herefter beretning om det reviderede årsregnskab for 1968 og kunne til sendemændenes tilfredshed meddele, at foreningen sluttede regnskabsåret 1968 med et lille overskud. Regnskabet blev – efter enkelte spørgsmål – godkendt af forsamlingen.

Under behandlingen af punktet „indkomne forslag“ blev den afgående næstformand, inspektør O. H. Maegaard, samt den tidligere næstformand, grosserer Chr. Bønnelycke, valgt til æresmedlemmer af Marineforeningen, begge med akklamation.

Som ny næstformand i stedet for O. H. Maegaard, der ikke ønskede genvalg, valgtes underdirektør Worm Petersen, Frederiksberg afdeling. I distrikt XI trådte værkfører Egon Hansen, Skive, tilbage og blev erstattet af fiskeskipper Jens Knak, Lemvig. (Suppl. Lars Jensen, Thyborøn).

I distrikterne I, VI og X var der genvalg.

Herefter har hovedbestyrelsen følgende sammensætning:

Formand: Kommandørkaptajn K. Hertz, København.

Næstformand: Underdirektør Worm Petersen, Frederiksberg. Landssekretær: Salgskonsulent Gunnar Sejersen, Gentofte.

Hovedkasserer: Orlogskaptajn S. Thorlund Nielsen, Gentofte. Distrikt I, Storkøbenhavn: Boghandler O. Reumert, København.

Distrikt II, Sjælland N.: Maskinmester Hans Pedersen, Frederiksværk.

Distrikt III, Sjælland V.: Blikkenslagerm. I. Strangholt, Roskilde.

Distrikt IV, Sjælland S.: Kontorbestyrer E. Nielsen, Næstved.

Distrikt V, Bornholm: Kaptajn C. Thomsen, Rønne.

Distrikt VI, Lolland-Falster: Forretningsfører E. Semberg, Nakskov.

Distrikt VII, Fyn: Ingeniør E. D. Fylling, Odense.

Distrikt VIII, Jylland SE.: Fabrikant M. Burchardt, Kolding.

Distrikt IX, Jylland SV.: Direktør Knud Schrøder, Esbjerg.

Distrikt X, Jylland M.: Omsorgskonsulent E. Schytte Hansen, Randers.

Distrikt XI, Jylland NV.: Fiskeskipper Jens Knak, Lemvig.

Distrikt XII, Jylland N.: Taksator Arne Sørensen, Ålborg.

Distrikt XIII, Oversøisk afd.: Bagermester E. Echvald, Godthåb, Grønland.

Revisorer og revisorsuppleanter: Kontorchef A. Årre og gross. N. E. Beck-Friis (valgt 1969 for 2 år) og kaptajn S. E. Fabricius og direktør V. Thomsen (valgt 1968 for 2 år).

I 1970 er der valg af distriktsrepræsentanter og suppleanter i distrikterne II, IV, VII, VIII og IX. Desuden er formanden på valg.

Under „Eventuelt“ redegjorde O. Reumert for arrangementerne omkring Dannebrog 750-års jubilæum, specielt for Marineforeningens deltagelse. Efter at enkelte sendemænd havde haft ordet for korte indlæg afsluttedes mødet, og sendemændene samledes med de indbudte gæster til en hyggelig og velfortjent frokost.

I henhold til indført praksis henligger der hos distriktsrepræsentanterne eksemplarer af sendemandsmødets stenografiske referat for udlån til særligt interesserede medlemmer eller afdelinger, der f. eks. på bestyrelsesmøder kunne ønske at vide mere om, hvem der sagde hvad under mødet.

Hovedkassereren.

Det tolvte nordiske militære kammeratsskabsstævne i Karlskrona

Officiel beretning om stævnet

Stævnet, som fandt sted fra 30. maj til 1. juni, var et eksempel på perfekt afvikling efter en perfekt plan. For første gang var de finske kammerater med, og de ca. 300 deltagere var indkvarteret på kaserne for orlogsskolerne og kystartilleriregimentet. På hver belægningsstue var indloget repræsentanter fra de fire nationer. Derved opnåede man i overensstemmelse med stævnets hovedformål, at der straks fra første aften skabtes kontakt over landegrænserne. Det resulterede i en hyggelig kammeratlig ånd og en personlig kontakt, som kom til at præge hele stævnet på realistisk måde, selv om denne ånd naturligvis også blev påkaldt i de forskellige højtidelige taler.

Fredag formiddag samledes alle til en velkomsteremoni på Stortorget, hvor man blev budt velkommen af formanden for de svenske militære kammeratforeningers samarbejdskomité, oberst Bengt Brusewitz, som overrakte en kopi af „det norske sværd“ til lokalitetskomitéens formand, kommandør Hans Gottfredson. Det er blevet tradition, at dette sværd opbevares af stævnets lokale arrangør indtil næste stævne.

Nationalsangene blev sunget, og et musikkorps opførte et tattoo, hvorefter man afmarcherede til besøg på det gamle orlogsværft og det nye Karlskrona-varvet. Efter frokost i byens idrætshal tog man på bustur til flådens fritidslejr ved Skönstavik, er velorganiseret og veludrustet institution, hvor gasterne fra Karlskronas orlogsskoler kan tilbringe deres weekends og fridage. Beboelseshusene er placeret i et smukt terræn, hvor der er mulighed for at dyrke atletik, badning, sejlsport og anden fritidsbeskæftigelse.

Resten af dagen var helliget faglige konferencer. Om aftenen var deltagerne fordelt på seks forskellige lokaler, hvor de fire nationers repræsentanter for hvert våben udvekslede erfaringer såvel af teknisk art som med hensyn til traditionsbetonede sociale omgangsformer. Det var langt hen på de små timer, før der blev ro på belægningsstuerne. Det gjaldt vist nok især hos søfolkene.

Om lørdagen aflagdes besøg på Kungsholmsfortet, en af de to befæstninger i skærgården, hvorfra man tidligere kunne beherske den dybe indsejling til Karlskrona. Her blev frokosten indtaget, og efter en sejltur gennem skærgården, blev gæsterne omladet til busser, så man kunne få lejlighed til at se mere af Karlskronas omegn. Bedst huskes fra denne tur Blekinges største privatbesiddelse, fideikommisset Johannishuis, som tilhører greve Hans Wachtmeister. Det er et navn, som i erindringer fremkalder nogle af fortidens hårde dystre mellem den danske og den svenske flåde.

Lørdag aften afholdtes den officielle festmiddag på Sparres kaserne, hvor spisesalen, en tidligere sportshal, rigeligt rummede de ca. 350 gæster, og hvor et orkester satte luften i vibrationer, så man må undre sig over, at malingen blev hængende på væggene.

Søndag formiddag var reserveret et besøg på Karlskronas dejlige orlogsmuseum, hvor en maritimt interesseret kunne tilbringe adskillige dage. Samlingens omfang er overvældende, og de historiske værdier og hele arrangementet er af en sådan karat, at sammenligning med vort eget orlogsmuseum er umulig.

Stævnet afsluttedes søndag eftermiddag med gudstjeneste i Admiralitetskirken. Et righoldigt program var gennemført på en strålende måde. I en realistisk internordisk kammeratsskabsånd var forbindelsestråde knyttet, og der var skabt et minde, som deltagerne med glæde vil dvæle ved i fremtiden. En tak til de svenske arrangører for de udbytterige dage i Karlskrona.

K. Hertz.

Uofficiel invasions-rapport

Torsdag den 29. maj startede en deling gamle orlogsgaster beslutningsmæssigt på et dristigt togt ind i gammelt dansk land med Karlskrona som det endelige mål og med det formål at genoptage gamle kontakter og knytte nye.

Gruppen havde ligeledes til opgave at vise det danske orlogsskib. Det præsenterede sig strålende blandt de andre tilstedeværende flag som det eneste splitflag og det eneste, der blev båret i bandolér. Det scorede mange points og vakte andre fanebæreres store misundelse.

Togtet var eminent planlagt og må have skabt hovedværk hos hovedstyrkens hovedkasserer: overfarten til Malmø var yderst betænksomt tilrettelagt med „Ørnen“, som var under kommando af hovedstyrkens revisor Fabricius. På denne måde skulle man undgå enhver senere smålig kritisk påtale af påståede økonomiske udskjelser. Ifølge planen, der var præget af fin taktisk indføling, skulle kommandogruppen straks efter landsætning dele sig. Den ene deling skulle foretage et fremstød mod Karlskrona direkte ad landevejen, medens den anden deling skulle foretage en omgående bevægelse langs med skinneleget. Den påregnede indtrængen i Karlskrona skulle finde sted på det kritiske tidspunkt, hvor alle byens forsvarere havde koncentreret forpoterne og alle sanser i ædetruget under aftenskafningen.

Hovedkassererens planlægning og regnskabsopstilling er ét. Noget andet er at få det til at stemme. Hele kommandogruppen kom af sted som planlagt, men revisorens velkomsthilsen var så vellykket, at den blev gentaget adskillige gange under overfarten, og måske har den været medvirkende til at bringe kludder i regnskabet. I hvert fald kiksede det i Malmø. Ganske vist fulgte landevejsdelingen den planlagte rute og scedule, men skinnevejsdelingen, som skulle „blande sig“ med de mange andre passagerer og samles fem minutter senere ved togets afgang, mødte en række uforudsete tekniske og psykiske hindringer. Ved ankomsten til perronen sås den mørke skygge af bagerste vogn og to røde lys forsvinde ud i det fjerne – som de blodskudte øjne af en tyr, der hurtigt trækker sig baglæns ud af corridæen.

Det var en udfordring til den kendte danske kampånd. Handsken blev taget op og nye planer blev lagt. Den næste direkte forbindelse til Karlskrona skulle først afgå godt fem timer senere, men det var naturligvis ikke noget for de danske gutter, som var sprængfyldte af aktivitet og ønskede at handle, medens gæsten var over dem. De væbnede sig med lokale togplaner og trængte ind i landet følgende en kompliceret siksak-kurs gennem det vildsomme ukendte terræn i korte hektiske etaper over delstrækninger med talrige stationsophold og hyppige skiftninger fra lokaltog til lokaltog. Der blev knyttet mange nye kontakter under dette togt, og der blev indvundet erfaringer med hensyn til de lokale ernæringsmuligheder. Det gav delingen en hel anden føling med det land, de invaderede, end dersom de havde foretaget det oprindelige planlagte lynfremstød.

Sidste etape blev foretaget med netop det direkte tog, som var startet godt fem timer senere fra Malmø. Den erfaring gik man altså heller ikke glip af. Karlskrona blev invaderet ca. kl. 22.30. Landevejsdelingen havde forlængst gjort kål på middagen, men det nedsatte dog ikke delingens kampånd. Efter indkvarteringen på Karlskrona Orlogsskole og fordeling på belægningsstuerne med kammerater fra Finland, Norge og Sverige lagde man planer for et tredages søslag i bevidstheden om, at delingen allerede den første eftermiddag havde stået sin prøve under løbende fægtning mellem Malmø og Karlskrona.

Krigskorrespondenten.

Fra afdelinger og distrikter

Bogense

A. Vestergaard meddeler, at afdelingen den 5. juli inviterede damerne med på sejltur i det gode skib FALKEN under kommando af skibsfører Theodor Andersen. Damerne havde sørget for medbragte velforsynede madkurve.

Distrikt VIII

I Marinestuen på Staldgården i Kolding blev der 30. april afholdt distriktsmøde med repræsentation fra Horsens, Vejle, Kolding, Haderslev og Sønderborg. Et af punkterne på programmet var de foreløbige drøftelser af en fælles sommerudflugt til Kiel i slutningen af juni i forbindelse med Kieler-Woche. Detailler vedrørende arrangementet blev lagt i hænderne på Kolding afdeling, og efter alt at dømme kom de i gode hænder hos fabrikant Mogens Burcharth.

Arrangementet løb af stabelen søndag den 22. juni, da medlemmer fra de nordlige afdelinger lettede fra Fredericia kl. 7.30. På turen mod grænsen tog busserne de øvrige afdelingers medlemmer med damer op.

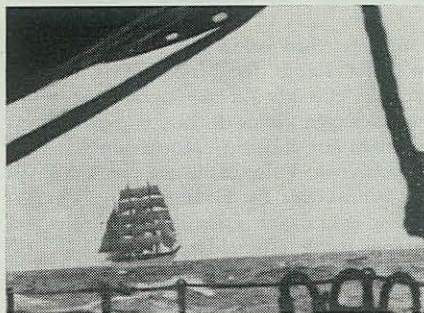
I Åbenrå blev der holdt mandtal, og alle indtog morgenkaffen og et enkelt glas øl på restaurant „Viking“, før turen gik videre til Kruså.

Oprindeligt havde man planlagt, at rejsen sydpå skulle foregå med tog og dansevogn, men det ville have krævet et deltagerantal på mindst 120. Det var synd for arrangørerne, at man ikke nåede op på dette antal, for arrangementet var førsteklasse og der var allerede investeret 1000 DM i at chartre et skib til den del af rejsen, som skulle gå over havet.

Man havde det skønneste sommervejr, som kunne ønskes, og efter en dejlig tur gennem den gamle danske landsdel Slesvig ankom man i højt humør til Eckernförde havn.

Her lå det gode skib „Siegfried II“ parat, og de rejsende blev modtaget med fuld honnør af tre officerer og fem musikere fra den tyske marine. Dannebrog og Marineforeningens stander blev hejst, og to skud fra den medbragte salutkanon smædede ud over havnen, hvor der allerede havde samlet sig en stor men-

Et møde med skoleskibet GORCH FOCK (Søfartsmuseet, Troense).

neskemængde, hidkaldt af militærmusikken.

Det blev en pragtfuld sejltur ud gennem fjorden, og den tyske marines folk udviste en holdning og ydede en service, som i høj grad var medvirkende til at skabe en god tone. De hundreder af sejlere, som deltog i kapsejladsen, udgjorde et storslået skue. Det var en enestående chance for at komme på allernærmeste hold af begivenhederne. Toppunktet var vel nok, da man passerede tæt forbi det prægtige tyske skoleskib „GORCH FOCK“.

Der blev gjort et kort ophold i badebyen Laboe, og senere endte sejlturen i Kiel ved „Tirpitzmolen“, hvor man tog afsked med skibet og de flinke musikanter.

I flådehavnen, hvor et dusin nationers orlogsskibe lå fortojet, var man den tyske marines gæster ved en rundgang på nogle af de nyeste flådeenheder. Senere kørte man i busser til hotel „Sønderhav“ ved Flensborg fjord, hvor der holdtes skafning.

Kl. 21.30 lettede man og satte kursen mod de hjemlige havne efter en vellykket sommerudflugt. Mogens Burcharth kunne have undt mange flere kammerater at være med på den tur.

Esbjerg

18. august fylder fhv. fiskeskipper Niels Mathiesen 75 år. Han var indkaldt til den danske marine i 1916 og har spændende ting at berette fra den tid. Fra 1923 har han været medlem af marineforeningens afdeling i Esbjerg, og i ca. 25 år har han siddet i bestyrelsen, hvor han også var en af kræfterne ved indretning af den nye marinestue i Palmehaven, en af landets flotteste. Adskillige effekter i marinestuen er gaver fra Mathiesen. Denne har ejet flere store kuttere, sidst ERICA, der under den anden verdenskrig førte engelsk flag. I 1948 gik Mathiesen over til isenkramfaget. Nu har han afhændet sin gode stabile virksomhed og har atter tid til en daglig tur på fiskerihavnen.

Fredericia

Afdelingens formand Svend Juul Rasmussen oplyser, at medlemmerne med fane deltog sammen med besætningerne fra to orlogsskibe i processionen 6. juli, 120 års-dagen for udfaldet fra fæstningen under belejring i 1849. En udførlig beretning følger i næste nummer.

Frederiksværk

Ved et uforståeligt teknisk uheld kom vigtige oplysninger fra Frederiksværk ikke med i nr. 2 af UNDER DANNE-

BROG, og det var ikke Hans Rasmussens skyld.

27. februar afholdtes generalforsamling i marinestuen på hotel Frederiksværk. Her vedtog man bl. a., at medlemmer, der er fyldt 67 år, kun skal betale halvt kontingent.

3. april (Skærtosdag) fejrede afdelingen sit 25 års jubilæum på hotel Frederiksværk. Ved en reception om formiddagen indfandt der sig mange gratulanter med smukke gaver til afdelingen. Det drejede sig ikke alene om blomster og om pengegaver til foreningens hjælpefond, men også om genstande til anbringelse i marinestuen, f. eks. en dirigentklokke indbygget i et anker, et gammelt krudthorn, et maleri m. m. Kl. 12 inviterede ejeren af hotel Frederiksværk, Milton Petersen, alle fremmødte på frokost.

Ved festmiddagen om aftenen deltog et stort antal medlemmer sammen med gæster fra afdelingerne i Hundested, Frederikssund, Hillerød, Birkerød og Hørsholm. Blandt de indbudte kan nævnes landsformanden, kommandørkaptajn Kai Hertz og frue, den tidligere næstformand Christian Bønnelycke med frue, borgmester Thøgersen med frue, æresmedlem af afdelingen, orlogskaptajn J. K. Olsen, samt overlæge P. Holm-Petersen og overfenrik Jensen fra eksercerskolen.

Den gode mad blev krydret af inspirerede taler, og efter middagen blev der danset og festet til langt ud på natten. I forbindelse med festen blev overrakt 25-års emblemer til 18 medlemmer, som havde været med fra foreningens start. Den ældste af disse var den 92-årige Anders Danielsen.

For at stabilisere festarrangementets økonomi havde man før jubilæet solgt et lotteri, hvortil afdelingens medlemmer havde skænket gevinsterne. Alle gevinster er blevet afhentet.

Hans Petersen oplyser, at afdelingen har mistet to gode medlemmer: Depot-ejer Gunnar Krogsgaard (55 år) og kro-ejer Bernhard Hansen, der tidligere havde hotel Frederiksværk og kun blev 59 år. Afdelingen var repræsenteret ved begravelserne.

Gentofte

Afdelingen har mistet to gode, trofaste medlemmer, Wilhelm Hass-Petersen og Georg Larsen. Gas- og vandmester Wilhelm Hass-Petersen virkede flere år som

Niels Mathiesen, Esbjerg.

sit fags oldermand og havde nok om ørerne. Alligevel mødte han op i afdelingen, når der var en mulighed for det. Glarmester Georg Larsen havde som pensionist mere tid til rådighed og svigtede aldrig ved generalforsamlinger og andre sammenkomster, hvor han sjældent undlod at tage ordet og bringe gode, saglige indlæg. Hans interesse for marineforeningen og dens formål lå i et meget højt plan. Afdelingen vil savne disse to pragtfulde kammerater.

Gilleleje

Forhenværende havnefoged Christian Svendsen, som var medstifter af afdelingen for 24 år siden, er gået bort. Ved graven vajede afdelingens fane, og formanden, Jens Nielsen, udtalte mindeord om afdøde.

Glostrup, Tåstrup og Omegn

Fremmødet var meget stort til mandeaftenen i „Kahytten“ med sang på banjerne 8. maj. Brødrene Absalon Tåstrup satte liv i kludene med sømandssange til akkompagnement af guitar og harmonika, medens gæsterne samarbejdede loyalt ved at synge med på refrainerne og udgøre brummekor.

Efter skafningen bød formanden, Torben Jensen, velkommen til ti nye medlemmer, og under højtidelige former overrakte 25-årsstegnet til Karl Hasselflug og Oliver Holst. En glædelig overraskelse var overrækkelsen af en gave fra skibsbygger Petersen fra Hvidovre, en skibsmodel til opstilling i lokalet (se afsnittet „Marinestuerne“ i næste nr., og aftenen sluttede med bankospil.

Hals

Afdelingens æresdame, fru Anna Sørensen, Skolestuen, fyldte den 5. juni 85 år og fik naturligvis besøg af medlemmer, som overrakte blomster. I velvalgte ord hyldedes fru af Willemoes Sørensen, som i 1956 foretog udnævnelsen til æresdame.

19. juni var afdelingen inviteret til et festligt arrangement sammen med Ålborg afdeling, og der skal her bringes en tak for en dejlig aften.

Hjørring

Bent Sanderhoff har god grund til at være brøstholden over, at jubilæet i december blev spist af med to liniers omtale i februarnummeret. Nu er en kopi af referatet nået frem til redaktionen, og det er nok værd at gengive et fyldigt uddrag.

På Wendelbohus fejredes jubilæet 5. december med næsten 70 deltagere, et stort tal i forhold til afdelingens format. Blandt gæsterne sås borgmester H. Troensegård, Hjørring, og taksator Arne Sørensen, Ålborg, som repræsentant for sin afdeling og for hovedbestyrelsen. Desuden var mødt Jens Østergård fra Kystartilleriforeningen, Paul S. Jensen og fru fra Garderforeningen, Jørgen Christian Erichsen fra Dragon- og Rytterifor-

Kong Frederik får en hyggelig snak med Ålborg-afdelingens næstformand Sigurd Hyltoft og tidligere lodsformand Niels Andersen ved indvielsen af Limfjordstunelen. Se under Aalborg.

eningen og E. Kokholm med frue fra Forsvarsbrødrene i Hjørring.

Efter at formanden, Bent Sanderhoff, havde budt velkommen og orienteret om aftenens program, talte næstformanden, Erik Hyttel, for kong og fædreland og M. D. Nielsen for flaget. Formanden gav derefter en redegørelse for afdelingens historie og mindedes dens pionerer. Derefter blev jubilæerne kommanderet på broen. Det var et imponerende syn at se ikke mindre end 12 grænede gæster med det 89-årige æresmedlem Anders Jørgensen som fløjmand. Arne Sørensen og formanden overrakte 25-års tegnene og lykønskede jubilæerne.

Under festmåltidets små pauser blev der iverigt holdt mange vellykkede taler og bragt forskellige opmuntrende indslag, bl. a. overrækkelsen af gaver. Afdelingen blev beriget med en smuk gæstebog, faneplader, en krystalvase, danske marineres krus, en smuk skibsklokke på bordstativ samt blomster og telegrammer.

Landlovssangen blev sunget, flaget blev halet ned, og efter et lille mellemspil ved kaffebordet spillede op til dans. Det var en fin fest.

Beretningen skulle så slutte her, men Bent Sanderhoff bragte en efterskrift i april: — Afdelingens 89-årige æresmedlem Anders Jørgensen, som stod på fløjen den 5. december, afgik ved døden 15. april. Han var en meget flittig deltager i afdelingens arrangementer og blev æresmedlem i 1964 på 60 års dagen for sin indkaldelse til søværnet. Anders Jørgensen var bl. a. med HEKLA på Islandstogtet i 1904, og han deltog i turen til Norge i anledning af 100-årsdagen for Helgolandsslaget. På denne tur kom han i kontakt med arveprins Knud, og dette udviklede sig til, at arveprins deltog i flere af afdelingens arrange-

menter, hvilket man havde megen glæde af. Ved Anders Jørgensens begravelse 19. april dannede kammerater æresvægt med afdelingens fane, og formanden mindedes den bortgængne kammerat.

Holbæk

9. juni arrangeredes kegleaften på „Linden“ som afslutning på forårets arrangementer. Den nye sæson byder på fre-gatskydning i Strandparken 16. august, sammenkomst på „Gundestrup Færgetro“ 11. oktober og andespil i Strandparken 6. november.

Hørholm-Rungsted

Forårsfesten med damer fejredes lørdag den 26. april på restaurant „Vejlehus“ med 65 deltagere, deriblandt kammerater fra Hilleød, Fredensborg, Birkerød og Helsingør.

Afdelingen gratulerer blikkenslagermester Willy Siwertsen, 60 år 12/8, og tømrermester Peter Th. Nielsen, 70 år 17/8.

Kongens Lyngby

Afdelingen lykønsker installatør Sigurd Jørgensen, Rødovre, 50 år 4/11, maskinarbejder Per Bendixen, Lyngby, 50 år 10/11, skibsfører Villy Glesner, Virum, 65 år 11/11, og assistent Charles Christensen, Lyngby, 75 år 16/12.

Køge

Et skattet medlem af afdelingen fyldte 50 år den 26. juni. Lods Børge Andersen er blevet en populær skikkelse takket være sin vågne interesse for alle de lokale organisationer, der har tilknytning til søen og ikke mindst på grund af hans indsats for sikkerheden til søs. Vinter efter vinter underviser han søsportens ungdom i de fundamentale regler for, hvorledes man færdes på havet

AALBORG**Aalborg Sømandshjem**Hyggelige restaurationslokaler
og god mad

Nymonterede værelser

Nyhavngade 60 - Tlf. *12 19 00

ARHUS**Aarhus „Artol“ Renseri**

Telf. 13 00 30

Glarimesterfirmaet**Villy Kyst**Tordenskjoldsgade 3 - Aarhus
Telf. 16 96 96**Aarhus Maskinfabrik**

Telf. 13 67 44

Kraner - gravemaskiner og
transportanlæg**A/S Aarhus Flydedok
og Maskinkompagni**

Telf. *13 40 00

— Aye, aye, Sir, du ønske ham bog
koget eller steget?

som en god sømand uden at sætte sit
eget og andres liv på spil.

Nakskov

Afdelingens bestyrelse var samlet den 28.
april, da man ved en lille højtidelighed
overrakte admiral Carstensens mindebæ-
ger til korporal John Rasmussen, Nak-
skov.

Den årlige fregatskydning fandt sted
søndag den 1. juni.

Nykøbing F.

Repræsentanter for afdelingen var sam-
let i marinestuen 1. maj, da distriktsfor-
mand E. Semberg på hovedbestyrelsens
vegne overrakte admiral Carstensens min-
debæger til korporal Bengt Arne Peter-
sen, Nykøbing F.

Næstved

Afdelingen gratulerer skrådermester
Kaj Jensen, 50 år 7/11, blikkenslagerme-
ster Poul Hansen, 50 år 15/11, bank-
kasserer Åge Borring Møller, 50 år
26/11, fhv. bagermester A. Pedersen, 80
år 24/12, og maskinarbejder H. Åge
Andersen, 60 år 31/12.

Randers

23. juni arrangeredes i samarbejde med
Hadsund afdeling en festlig St. Hans-
aften for medlemmer med husstand. Man
kørte med rutebil til Dalbyover Kro,
hvor man efter spisningen dansede til
„Visborg Savværk“, indtil mørket sæn-
kede sig og bålet blev tændt. Kronen på
værket var et festfyrværkeri.

Ribe

21. juni fejrede afdelingen sit 50 års
jubilæum ved en reception på Weis'
stue og en uofficiel frokost i marine-
stuen med ca. 40 deltagere. Formanden,
amtsrevisor Poul Lohmann Jensen, bød
velkommen til bl. a. borgmester C. J.
Pedersen og til repræsentanter for be-
slægtede organisationer i Ribe samt na-
boafdelingerne. Afdelingen blev rigt be-

gavet med telegrammer, blomster og ga-
vechecks m. m.

Roskilde

Afdelingen arrangerede 1. juli sejltur på
Roskilde Fjord med „Rolf Krake“. Der
er planlagt fregatskydning den 16. au-
gust.

Svendborg

Afdelingen gratulerer skibsfører Niels
Rasmussen, 70 år 6/10, styrmand H. F.
Olsen, Vindeby, 60 år 27/10, skibsfører
Knud Møller, 50 år 9/11, skibsfører C.
Loren, Lyngby, 60 år 15/11, kranfører
Ejner Brusgaard, 50 år 23/11, og drifts-
leder E. Nielsen, 60 år 23/12.

Viborg

Om „slaget ved Undalslund“ den 7. juni
beretter Peter Thomsen, at den fjendtlige
fregat blev angrebet af 20 gamle trofaste
orlogsgaster. Det lykkedes hurtigt at gøre
fjenden ukampdygtig, idet fotohandler
Peter Vindum gav fregatten en fuldtref-
fer i krudtkammeret. Fregatkaptajnen,
som for et halvt år siden fyldte 75 år
og har været med i fregatskydningerne
mere end en trediedel af denne tid, blev
hyldet hjerteligt ved festen på de for-
reste banjer.

Afdelingen gratulerer gårdejer Niels
K. Bjerre, 80 år 8/7, installatør Viggo
Pedersen, 70 år 13/7, fhv. lokomotivfæ-
rer Peder Kirk Larsen, 85 år 28/7, for-
valter Jens Haugaard Jensen, 60 år 19/9,
og fhv. opsynsmand Kristian Wistisen,
60 år 28/9.

Ålborg

Den årlige sammenkomst med flyvevåb-
nets soldaterforening fandt sted i april
på soldaterklubben „Trekanten“, hvor
folketingsmand, oberstløjtnant Knud E.
Østergaard (chef for hjemmeværnsdis-
trikt Ålborg) talte som indleder til en
diskussion om, hvorvidt der er behov
for et hjemmeværn. Desuden vistest den
nye hjemmeværnsfilm.

Den årlige sommerudflugt 19. juni
blev en drønende succes. Udflugten gik
til Hals, hvor man sammen med marine-
foreningens afdeling for Hals og bistand
af damerne fyldte den store sal på Hals
hotel. Otto Barsted causerede om stege
ål og damer, Henning Fogh supplerede
med kvikke indslag, og Harry Sørensen
fra Hals-afdelingen bidrog med sin vise-
kunst til at skabe den rette stemning.

Ved indvielsen af Limfjordstunnelen
var soldaterforeningerne ikke indbudt til
at deltage i kongemodtagelsen. Alligevel
vår Marineforeningens Aalborg-afdeling
mødt op, og det gav anledning til et
hyggeligt intermezzo, som satte presse-
fotografer og journalister i arbejde. Alle-
rede før „Dannebrog“ lagde til kaj, hav-
de Majestæten sendt et smil og et ven-
ligt nik ned til afdelingens repræsentan-
ter og gjort Dronningen opmærksom på
de gamle orlogsgaster, som stod samlet
omkring deres flag. Så fik de også et
dronningesmil med i farten. Da Kongen
gik fra borde, og stiftsamtmænd skulle
til at præsentere de fremmødte med mi-
nistrerne i spidsen, gjorden Kong Frede-
rik en afværgende håndbevægelse og sag-
de: „Jeg må da først hen og hilse på
marinerne“. Det gjorde Kongen, og det
blev til en lang samtale, bl. a. med afde-
lingens æresmedlem, lodsformand Niels
Andersen, der talrige gange har lodset
„Dannebrog“ mellem Hals og Ålborg.

Århus

Afdelingen gratulerer skibstømmer Henry
Dallgaard, 75 år 3/9, skibshandler Egil
Gylling Møller, 60 år 10/9, lokomotiv-
mester H. P. Christensen (æresmedlem),
75 år 19/9, overassistent Kaj Granov, 70
år 28/9, skibsfører Emil Andersen, 85
år 28/10, skrådermester Joss Posin, 60
år 2/11, trafikkontrolør O. C. Dyrlund
Hansen, 70 år 5/11, teknisk tegner Ernst
Erichsen, 60 år 5/12, kæmmer Søren
Thomsen, 60 år 11/12, repræsentant Carl
Maree Mortensen, 65 år 12/12, og plads-
mester Verner Nielsen, 50 år 23/12.

Udgivet af „Marineforeningen“. — Redigeret af *Kaj Lund*. Marineforeningens hovedkontor,
1058 Havnegade 55, København K., ekspeditionstid daglig kl. 10–13, lørdag undtagen.
Telf. 0162 (PALÆ) 2886. Postkonto nr. 1608. — Annonceekspedition: Danmarksgade 3,
9900 Frederikshavn, telf. (08) 42 22 77. Vogelius' Bogtrykkeri, Frederikshavn. Giro 41175.

MEMBER AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

BORNHOLM**Skibsproviantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagensen

Juveler, Guldsmed & gravør

Store Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & Søn

Vaadbinderi og tovtørreri

Esbjerg

„Hotel Spangsberg“

Mødested for Marineforeningens medlemmer

Esbjerg

Telf. (051) 2 17 55

FREDERIKSHAVN**Electra I/S**

Elektroinstallatørfirma

Telf. 2 02 39

Danmarksgade 38 Frederikshavn

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Telf. 2 26 22

Frederikshavn

P. Conradsen

Teknisk maskinforretning

Skibsartikler - Olie

Telf. *2 09 00

Einer Sørensen & Co.

Stevedore

Telf. *2 14 00

Havnegade 11

Frederikshavn

FYN

Aktieselskabet

Svendborg Skibsværft**Carl Antonsen**

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen & Kryger

Ingeniører

Telf. 21 41 18 (3 ledn.) - Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

„Viola“

Telf. 94 10 74

Levorsen & JørgensenLys - kraft - skibsinstallation -
ekkolod

Betjening dag og nat

Telf. Hirtshals 94 10 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Klaaborgs Conditori**

Østergade 18-20

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**Morsø Støbegods**

Nykøbing Mors

Aktieselskabet

N. A. Christensen & Co.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

Aktieselskabet

Bryggeriet „Thor“

Randers

Chas. MortensenSejl, presenning, flag og
telfabrik

Randers

Telf. 2 89 88

ROSKILDEUnder Deres besøg i Roskilde bør
De ikke undlade et besøg i den
interessante marinestue**Hotel Prinsen**

Algade 13, Roskilde, telf. 35 80 10

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Telf. 4 13 45

Skibsradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager

Alex Jørgensen

Skagen

Telf. 4 14 23

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v. Albert Steen - Telf. 3 12 07

Sikkerhed til søs

Udenbordsmotorer

TOVVÆRKS
KUNST

SCHIFFSLISTE

1969

Ny maritim litteratur

Illustrationerne gengiver bøgerne i samme rækkefølge som i teksten.

Bøgerne kan bestilles gennem Deres lokale boghandler.

VIKINGENS ÅRSHEFTE

Hammers luftfotos sætter som sædvanligt kolorit på det tekniske årshefte, som er redigeret af Axel Bærentzen og bringer 18 aktuelle artikler og oversigter vedrørende national og international skibsfart og skibsbygning. 110 s., rigt ill., kr. 9,50, Vikingens Forlag.

SPORTSDYKNING

Grundprincipper, sikkerhedsbestemmelser, materialebeskrivelse og praktisk vejledning i dykning med udstyringer af åbent system med atmosfærisk luft som åndemiddel. Svenskerne Gustaf Kihlström og Gunnar Lundborg er forfattere. Redaktionen for den danske udgave ved W. Ric-Hansen, tidligere chef for Søværnets dykkerskole. 127 s., ill., kr. 18,00, Gyldendal.

SIKKERHED TIL SØS

Praktisk håndbog i betjening af oppustelige gummiredningsflåder og andet redningsmateriel. Orlogskaptajn J. E. Undén fra Søværnets Havariskole ved mere om emnet end nogen anden i Danmark og videregiver det på overskuelig måde. 69 s., ill., udgivet af ALS Nordisk Gummibådsfabrik.

HVILKEN BÅD SKAL JEG VÆLGE?

Gennemgang af 82 sejl- og motorbåde (ikke joller) med illustration, data, angivelse af pris, leveringsmuligheder m. m. samt mange praktiske kommentarer af forfatterne Ib Johannesen og Mogens Larsen. 167 s., ill., kr. 19,75, Berlingske Forlag.

UDENBORDSMOTORER

En orientering af svenskeren Hans Hermanson om indkøb, fart, montering, fejlfinding, vedligeholdelse, betjening og opbevaring. 68 s., ill., kr. 14,95, Gyldendal.

TOVVÆRKS KUNST

Kaj Lund fortæller om kordelarbejder, pynteknob, plattinger, katninger, tyrkerknob, svineryg og kombinerede arbejder. 144 s., 835 fotos, kr. 38,50, Borgens Forlag.

DANMARK - HISTORISK BILLEDBOG (I)

Det første af fire planlagte bind under redaktion af Jørgen Paulsen og Erik Kjersgaard. Illustrationerne er af høj karat. Teksten til dette bind er skrevet af professor P. V. Glob (oldtiden) og magister Erik Kjersgaard (middelalderen). 214 s., pr. bind kr. 58,50. Samlet pris for fire bind kr. 150,00.

SCHIFFSLISTE 1969

Alle tyske skibe over 100 tons fordelt i 5 kapitler efter type samt oplysninger om alle tyske rederier og skibsværfter. 300 s., ca. DM 18,50 net., Eckard & Messstorff, Hamburg.

ANGFARTYGG

Levende illustreret og populært skrevet beretning af Iwan W. Fischerström om dampskibene i 1800-tallet med fremhævelse af de forskellige trin i udviklingen. 58 s., stort format, sv. kr. 30,00 net., Forlaget Bok och Bild, Stockholm.

PADDLE STEAMERS

En billedbog i kæmpeformat (49×35 cm), hvis 12 helside farvelagte tegninger egner sig til indramning. Peter W. M. Griffin har illustreret og fortalt om hjulskibenes udvikling fra 1812 til 1924. 60 s., 90 sh. net., Hugh Evelyn, London.

TWO YEARS BEFORE THE MAST

Den 120 år gamle klassiker skrevet af Richard Henry Dana, der sejlede rundt Kap Horn i briggens „Pilgrim“ og senere blev en pionér for sømandens sag. 338 s., 16 sh. net., J. M. Dent & Sons, London.

BRITISH STANDARD SHIPS OF WORLD WAR I

Bind 3 af værket om de standardskibe, som i 1917-18 blev bestilt i U.S.A., Hong Kong, Canada og Japan, foruden serier bygget af træ og beton. W. H. Mitchel og L. A. Sawyer fortæller også om skibenes skæbne efter krigen. 178 s., ill., 30 sh. net., Sea Breezes, Liverpool.

THE WASA, HER PLACE IN HISTORY

George P. B. Naish fortæller om den historiske baggrund for det svenske regal-skib, der sank ved Stockholm i 1628 og blev bjærgt i 1961. Illustrationsmateriale er fremragende. 24 s., 5 sh. net., Her Majesty's Stationery Office.

JACK TAR

Indenfor et år den tredje bog om den menige sømand i Royal Navy gennem tiderne. John Laffin påstår, at selv om der altid blev trådt på sømanden, var han dog med til at vinde Storbritanniens herredømme på havene. 212 s., ill., 36 sh. net., Cassel, London.

THE GREAT MIGRATION

Basil Greenhill, direktør for National Maritime Museum, gør rede for den britiske emigrantfart med sejlskibe over Atlanterhavet i forrige århundrede. 32 s., rigt ill., 7 sh. 6 d. net., Her Majesty's Stationery Office.

THE EVOLUTION OF NAVAL ARMAMENT

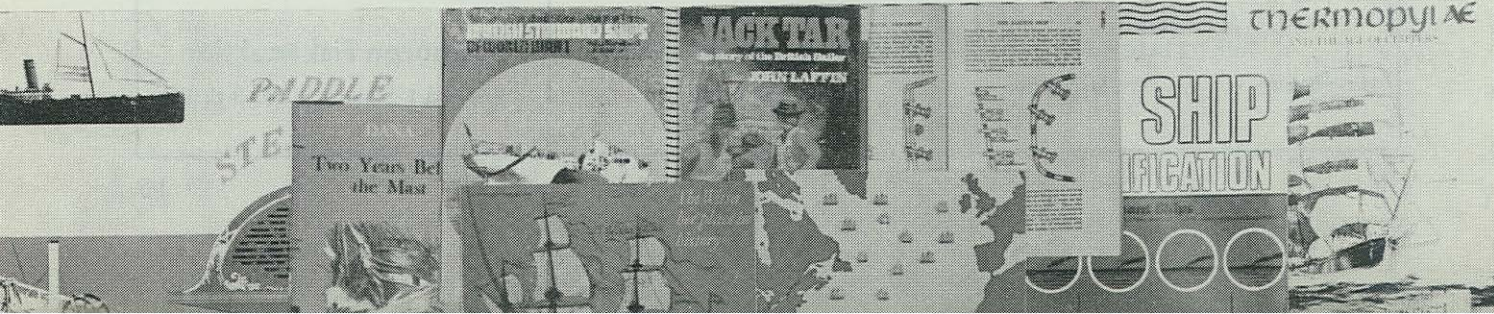
Genoptryk fra 1921 af det store værk om afhængighedsforholdet mellem skibet, dets fremdrivning, dets bevæbning og dets beskyttelse, udarbejdet af Engineer Commander, Frederick Leslie Robertson. 307 s., ill., 105 sh. net., Harold T. Storey, London.

SHIP IDENTIFICATION (Merchant Ships)

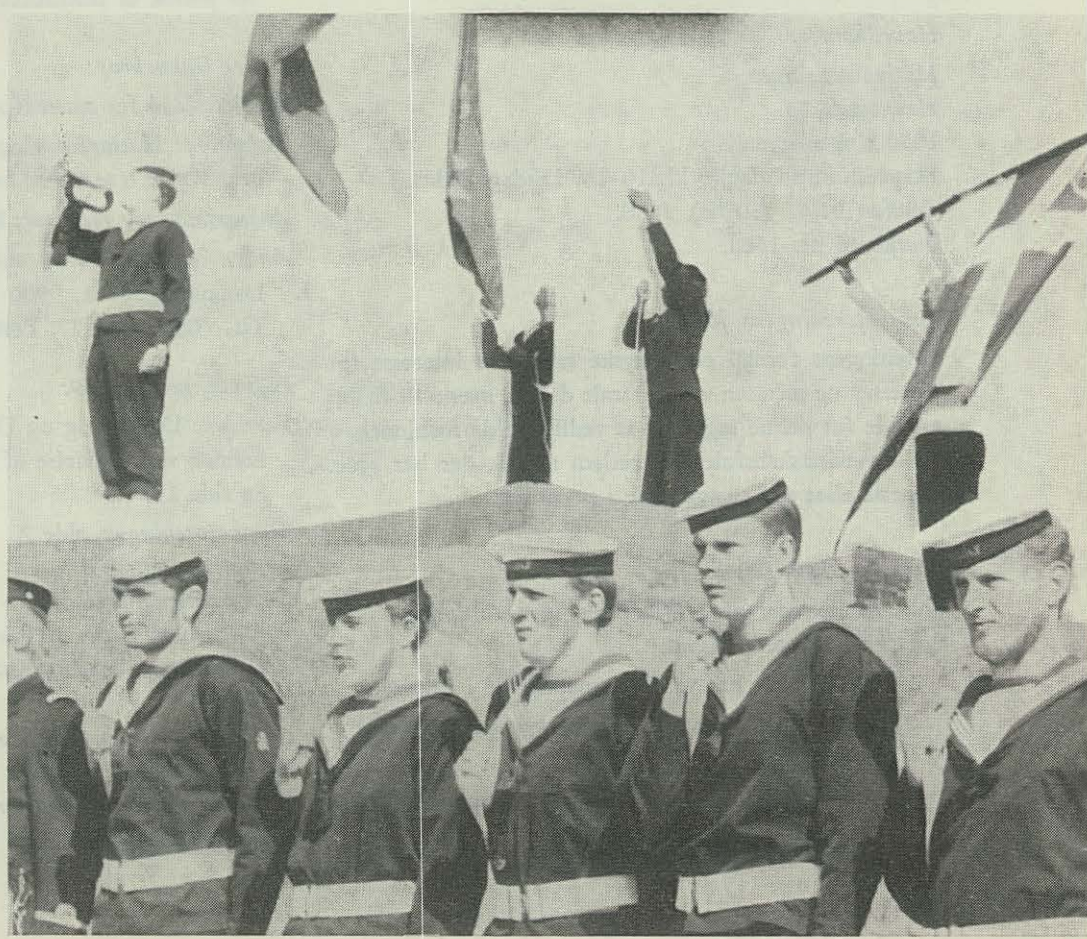
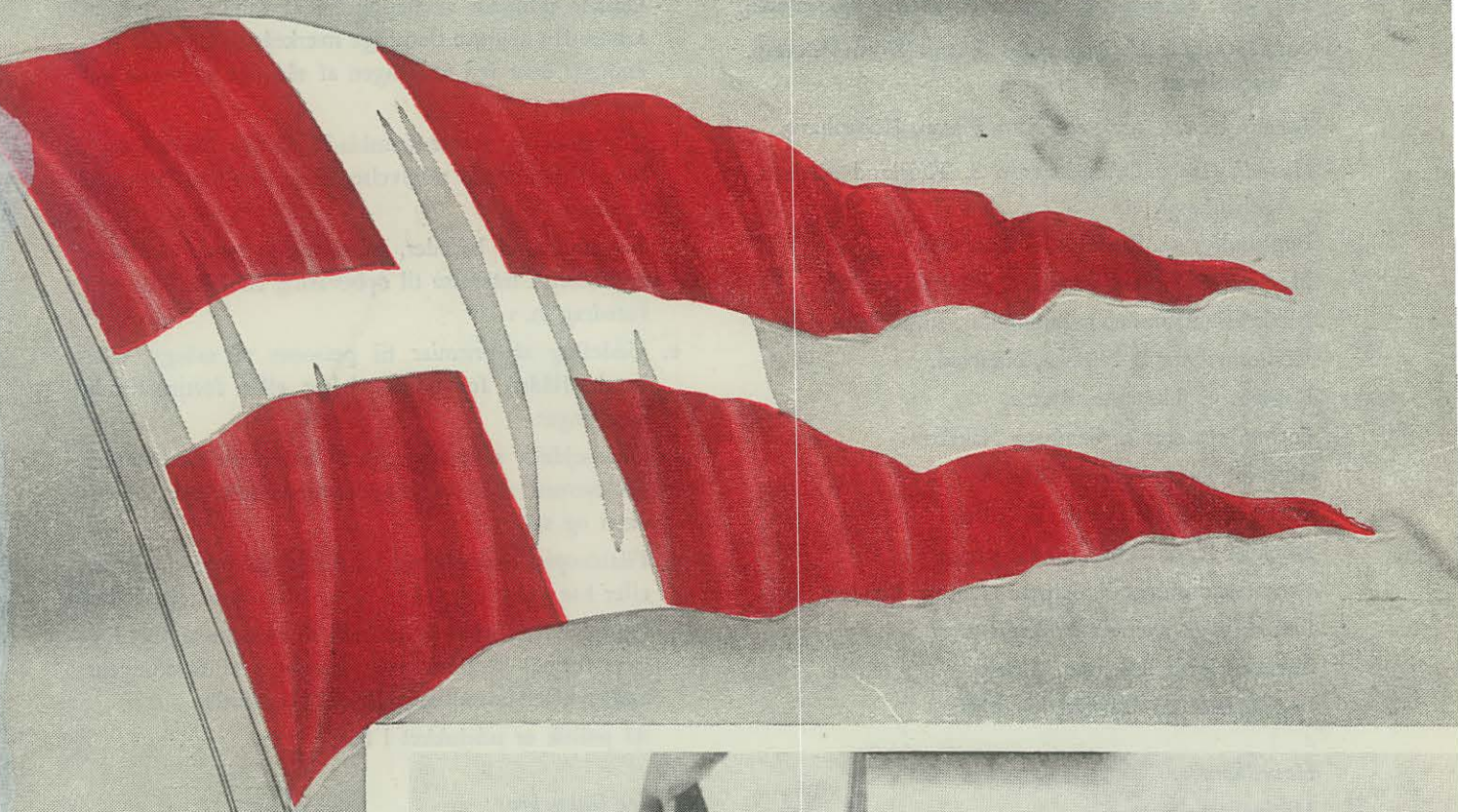
Det er stadig E. C. Talbot-Booth, som er udgiver og redaktør af den berømte fjernkendingsbog. Her bringes mere end 4.000 nytegnede silhuetter af handelskibe med de nødvendige data og kommentarer. 333 s., stort format, 105 sh. net., Ian Allan, London.

THERMOPYLAE

John Crosse har udarbejdet den lille mindebog med det enestående fine billedmateriale. 32 s., US \$ 2,95 net., John W. Caler Publications Corporation, Sun Valley, California.

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 4 - Novbr.
56. aarg. - 1969

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

Marineforeningen

Æresformand Hans Majestæt Kong Frederik den IX.

Hovedbestyrelse:

Formand: Kommandørkaptajn K. Hertz, København.

Næstformand: Underdirektør Svend Worm-Petersen, København.

Landssekretær: Assistent Kurt Flatau, København.

Hovedkasserer: Orlogskaptajn S. Thorlund Nielsen, København.

Boghandler O. Reumert, København.

Maskinmester Hans Pedersen, Frederiksværk.

Blikkenslagermester I. Strangholt, Roskilde.

Kontorbestyrer E. Nielsen, Næstved.

Kaptajn C. Thomsen, Rønne.

Forretningsfører E. Semberg Nakskov.

Ingeniør E. D. Fylling, Odense.

Fabrikant M. Burcharth, Kolding.

Direktør Knud Schrøder, Esbjerg.

Omsorgskonsulent P. Schytte Hansen, Randers.

Fiskeskipper Jens Knak, Lemvig.

Taksator Arne Sørensen, Ålborg.

Bagermester A. Echvald, Godthåb.

Hovedkontor:

Marineforeningen,

Havnegade 55,

1058 København K.

Ekspeditionstid daglig kl. 10-13. Lørdag lukket.

Telefon 01 62 (PALÆ) 2886.

Postkonto nr. 1608.

Marineforeningens formål:

Foreningens formål er at styrke nationens interesse for søværnet og søfarten ved at samle danske mænd til fælles arbejde for denne sag samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem mænd, der har gjort tjeneste eller er tjenstgørende i søværnet.

Optagelsesbetingelser:

Som medlemmer af Marineforeningens afdelinger kan optages uberygtede mænd,

- 1) der er eller har været værnepligtige i søværnet.
- 2) der er eller har været ansat i søværnets tjeneste eller
- 3) som nærer interesse for orlogs- og handelsflåden og dermed beslægtede erhverv.

Marineforeningens virksomhed:

- a. Afholdelse af foredrag om søværnet og søfarten.
- b. Afholdelse af sammenkomster.
Ønsker tidligere værnepligtige af samme årgang at samles for at fejre tjenstlige mærkeår o. l., bistår foreningen dem ved ordningen af sådanne sammenkomster.
- c. Udgivelse af et medlemsblad „Under Dannebrog”, samt lejlighedsvis udgivelse af skrifter om maritime emner.
- d. Indsamling af billeder, bøger og lignende materiale af historisk interesse til opbevaring eller til brug ved foredrag m. v.
- e. Uddeling af præmier til personer af orlogs- eller handelsflåden for gode ydelser eller fortjenstfulde handlinger.
- f. Udarbejdelse af prisspørgsmål om maritime emner i det øjemed at vække ungdommens interesse for søværn og søfart.
- g. Filantropisk virksomhed til fordel for mænd, der er eller har været knyttet til søen, eller disses efterladte.
- h. Opretholdelse af et grundfond til fremme af foreningens formål. Kapital hertil overføres af foreningens midler efter hovedbestyrelsens bestemmelse.
Al politik er udelukket i foreningen.

Under Dannebrog:

Medlemsblad for marineforeningen.

Redaktion: Marineforeningen, Havnegade 55, 1058 København K. (se under hovedkontoret).

Ansvarshavende redaktør: Kaj Lund.

Annonceekspedition og trykning: Vogelius' Bogtrykkeri, Danmarksgade 3, 9900 Frederikshavn.
Tlf. (08) 42 22 77. Postkonto nr. 41175.

Indhold, nr. 4, 1969:

Forsiden: Dannebrog og Dueflaget hejses under militær honnør ved indvielse af sømandshjemmet i Godthåb.
Se side 12.

Marineforeningen, side 2.

Jubilarstævnet, side 3.

Marinestuerne, side 4.

Suez-Kanalen fylder 100 år, side 5.

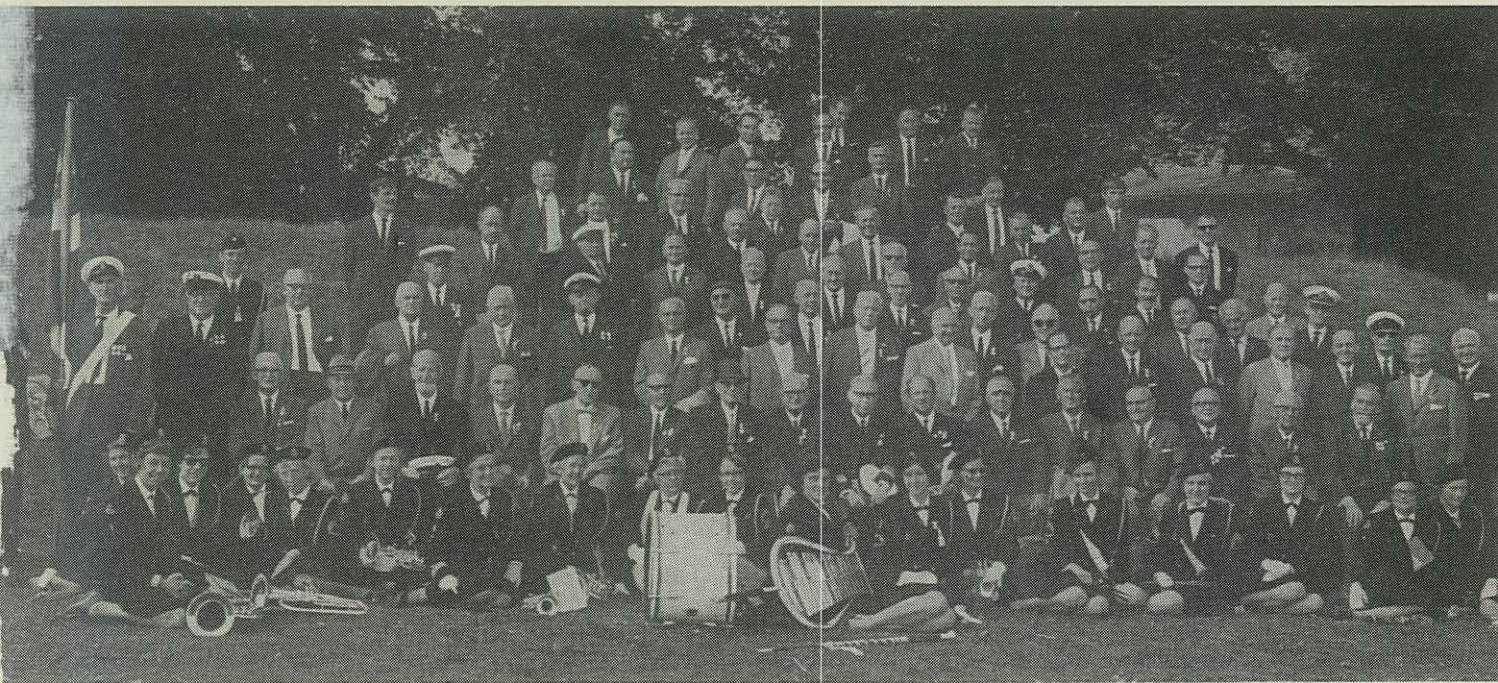
Middelhavstogt med fregatten SJÆLLAND i 1869, side 9.

... Så bele skuden gyngede derved, side 11.

Fra hovedbestyrelsen, side 11.

Fra afdelinger og distrikter, side 12.

Ny maritim litteratur, side 16.

Deltagerne i jubilarstævnet 1969.

JUBILARSTÆVNET 1969

De sidste dage før stævnet havde vi fugtigt vejr og kølig blæst, men der synes at være tradition for, at vejrguderne vil begunstige vore stævnedage med milde vejrforhold. 31. august oprandt med dejligt solskin.

Deltagerantallet var knapt så stort som tidligere år. Savnet af årgang 1944 synes at have gjort sig gældende. Dagen forløb ikke desto mindre med festlighed og humør og livlig udfoldelse af godt kammeratskab.

To særlige jubilæer fortjener at nævnes. I 1944 skænkede Marineforeningen en tambourstav til Kvindelige Marineres Musikkorps, og den overlegne elegance, hvormed tambourmajoren lod 20 års jubilæren føre korpset, stod ikke tilbage for nogen af de foregående års. Hertil kom, at U. Madsen for 25. gang som fanejunker førte flaget til højre fløj. Hermed trækker U. Madsen sig tilbage fra dette hverv, som han så fortjentsfuldt har udført gennem de mange år.

Også på andre områder blev dette en særlig mærkedag. Det blev sidste gang, at paraden kunne afleveres til kontreadmiral Saabye, som chef for Flådestation København. Kontreadmiralen fratræder nu denne tjeneste ved opnået aldersgrænse. Pastor Scheller-Nielsen, der forrettede den traditionelle andagt, træder ligeledes nu tilbage fra aktiv tjeneste som præst ved Holmens kirke. I øvrigt var det en særlig mærkedag for pastor Scheller-Nielsen. 31. august var der nemlig gået 26 år, siden han som præst var den første, der (to dage efter den 29. august 1943) fik lejlighed til at besøge de officerer, der var internerede på Holmen.

Paraden og kransenedlægningen ved mindestenen blev overværet af blandt andet Holmens provst, Poul Sandbæk, og under hele jubilarstævnet havde man den glæde at se som gæst formanden for „Flottans Män“, kommandør Fredrik Taube.

Efter højtideligheden ved mindestenen førte Kvindelige Marineres Musikkorps de gamle gæster gennem Holmen. Denne gang var indlagt et besøg i museet i Bohlendach-huset, og tu-

ren fortsatte under de skyggefulde træer langs med de gamle bådschure.

Ved frokosten på kasernen blev „de forhenværende“ præsenteret for et nyt træk i marinens liv: skafning efter cafeteria-systemet, som er indført sammen med de nye tjenestebestemmelser. Her er kabysbetjeningen nu overgået til civilt personel.

Med et antal musiknumre og et fint gennemført tattoo tog musikkorpset afsked med jubilæerne (til disses store beklagelse), hvorefter gæsterne begav sig på busturen til Auderød. Her blev de budt velkommen af eksercerskolens netop tiltrådte nye chef, kommandørkaptajn Nørgård. Så oplevede man et nyt tattoo, denne gang udført med maskulin saft og kraft af Søværnets Tambourkorps, der vakte begejstring og beundring.

Efter en rundtur til de moderne uddannelsesfaciliteter med besøg på belægningsstue, i museum, i den stemningsfulde kirkesal og om bord i LAPPEDYKKEREN var der god appetit til middagen, som bestod af stegt kylling.

Under busturen tilbage til København resumerede jubilæerne dagens oplevelser og de mange indtryk af forbedringerne i nutidens ændrede kår for værnepligtige. Her var lejlighed til at genopfriske gamle minder og til at drage sammenligninger.

Adskillige beklagede, at der skulle gå 5 år, før de kunne deltage i et lignende stævne med deres oplevelse af en dejlig dag i kammeratligt lag. Hertil kan siges, at vel er dagen i første række beregnet på at samle jubilerende årgange, men der er intet til hinder for, at gæster fra ikke-jubilerende årgange kan deltage. Man kan udmærket træffe indbyrdes aftale om, at dette stævne benyttes til en årlig sammenkomst med gamle kammerater. Der er allerede en del, som har taget denne tradition op, og mange flere kunne gøre det.

Stævnet bliver så vidt muligt altid lagt på den søndag, der er nærmest ved den 29. august.

Kai Hertz.

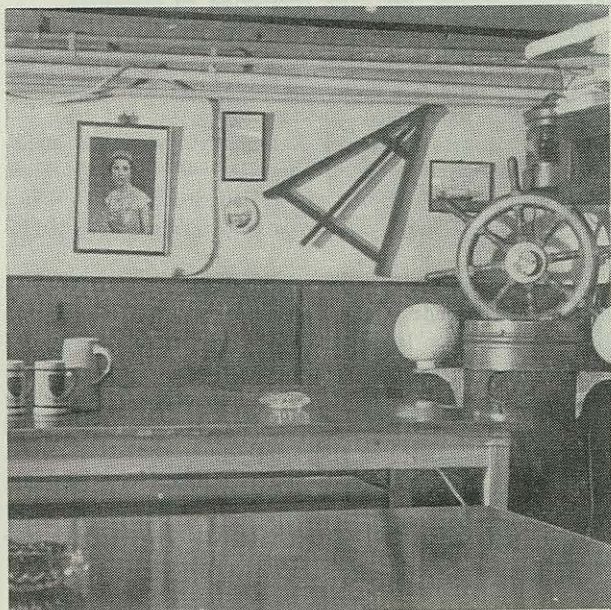
Villaen i Glostrup, hvor „Kahytten“ har til huse.

MARINESTUERNE

Glostrup, Tåstrup og omegn

„Kahytten“ er afdelingens kælenavn til marinstuen, som gennem 18 år har været medlemmernes kærkomne samlingssted – og helt deres eget. Til forskel fra de fleste andre marinstuer i Danmark er Kahytten i Glostrup ikke knyttet til en offentlig restaurationsvirksomhed, hvor andet publikum end afdelingens medlemmer som hovedregel også har adgang til lokalet. Dette har na-

Interiør fra „Kahytten“.

turligvis visse fordele, selv om det i sandhedens interesse bør tilføjes, at offentlig adgang til en marinstue kan bidrage til at virke som propaganda for Marineforeningens sag.

Kahytten har til huse hos afdelingens æresmedlem, fabrikant Helge Petersen, Hovedvejen 58, Glostrup. Denne stillede i 1951 et stort lokale i villaens underetage til disposition for afdelingen, og medlemmer indrettede selv rummet til en hyggelig gildehal og marinstue.

Her holdes bestyrelsesmøder og kammeratlige sammenkomster, her samles skyttelavet til admiralforsamlinger og katteskydninger. Når der indbydes til sammenkomst, er lokalet næsten altid stuvende fuldt.

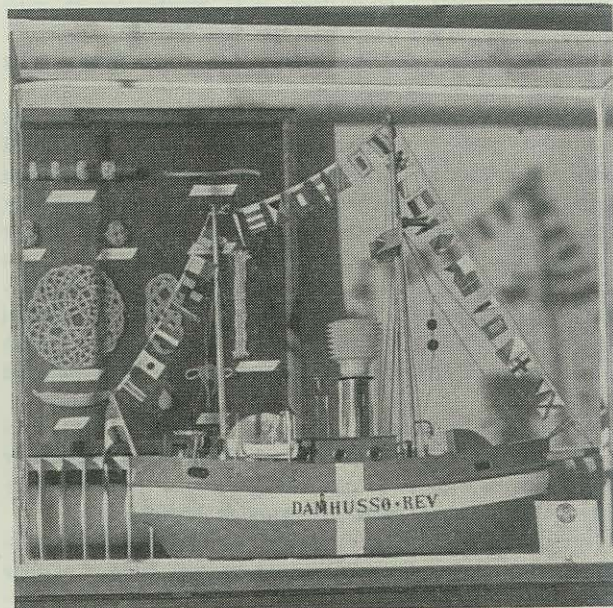
Med hensyn til servering under sammenkomsterne har afdelingen opbygget sin egen kodeks efter samme system som orlogsskibenes messer, der har selvstændig økonomi. Afdelingen finansierer, foretager de nødvendige indkøb og arrangerer tilberedelse, servering og opvask. Alting virker gnidningsfrit og i gemytlighed takket være godt kammeratskab og et godt forhold til afdelingens damer.

På behørig vis er Kahytten dekoreret med maritime genstande, f. eks. rat, nathus, lanterner og gamle navigationsinstrumenter. Desuden har man til udsmykning benyttet tovværksarbejder udført af et af afdelingens medlemmer.

I montre pranger en festlig og yderst særpræget model af Damhussø-rev fyrskib, som man har arvet efter en nedlagt afdeling. Desuden har man til opstilling i Kahytten nylig modtaget en model af briggen PERLEN, det første danske skib, som sejlede rundt Kap Horn.

Til de klenodier, som ikke hver dag er fremstillet til profan beskuelse, hører en admiralsuniform modtaget i sin tid som præmie for salg af lodsedler til fordel for Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg.

Model af Damhussø-Revs fyrskib, det eneste af denne type.

15. november 1869 tegnede Hugu Zachariae dette billede af åbningshøjtidelighederne i Port Said. Han var med om bord i den danske fregat SJÆLLAND, der ses som nr. 2 fra venstre. Illustreret Tidende bragte billedet 19. december samme år.

SUEZKANALEN

fyllder 100 år

For to og et halvt år siden passerede ca. 15 procent af verdenshandelen gennem Suezkanalen, og afgifterne gav Ægypten milliardindtægter. En del af afgifterne skulle have været benyttet til at udbyde vandvejen, så den kunne følge skibsteknikkens udvikling og give passage til skibe med op til 56 fods dybtgående. Idag ser det ud, som om kanalen har udspillet sin rolle. Den har imidlertid haft så stor betydning – også for dansk skibsfart, at den trods miséren bør omtales i anledning af sin 100 års fødselsdag den 17. november i år.

Der er stor sandsynlighed for, at de overdådige makaroni-måltider, som Ferdinand de Lesseps i smug serverede for vicekongens søn i 1830'erne, var medvirkende årsag til, at den officielle åbning af Suezkanalen kunne finde sted i 1869 – for 100 år siden.

Makaronien er en lille detalje, men den er medtaget for at illustrere, hvorledes det politiske og psykologiske forspil til dette gigantiske ingeniørarbejde krævede en tålmodighed i småt og stort, en kombinationsevne og en kraftindsats, hvori de Lesseps viste evner som diplomat, der ikke stod tilbage for hans kvaliteter som ingeniør og arbejdsleder.

Skal man søge den fundamentale årsag til Suezkanalens „genåbning” i 1869, må kanalen som genvej til Indien snarest betragtes som en naturlig konsekvens af dampskibsfartens udvikling, ligesom kompassets udvikling 400 år tidligere førte til opdagelsen af søvejen rundt Kap Det Gode Håb til Indien.

Selv i oldtiden har der været interesse (større eller mindre) for at etablere en kunstig sejlvej mellem Rødehavet og Middelhavet. Nogle historikere mener, at en sådan kanal har eksisteret så tidligt som 2000 f. Kr., da Rødehavet nåede helt op til den nuværende Bitter Lake og Nil-deltaet med forgreninger længere østpå. Ifølge en inskription ved Karnak eksisterede denne kanal endnu omkring 1380 f. Kr.

Det er også muligt, at Faraonernes kanalarbejder ca. 600 år f. Kr. var en rekonstruktion af denne gamle vandvej og en videreføring gennem de nu tilsandede områder syd for Bitter Lake. Senere herskere indsatte hærskarer af slaver for at holde vandvejene åbne i kapløb med landhævninger og tilsandinger. I perioder var forbindelsen lukket, enten på grund af teknisk magtesløshed, eller fordi den politiske situation gjorde det

strategisk fordelagtigt for magthaverne at undgå invasion med skibstransporter. Dette skete bl. a. i 770 efter ordre fra Kalifen Abu Afar, Bagdads grundlægger, og der skulle gå 1100 år, før genåbningen fandt sted.

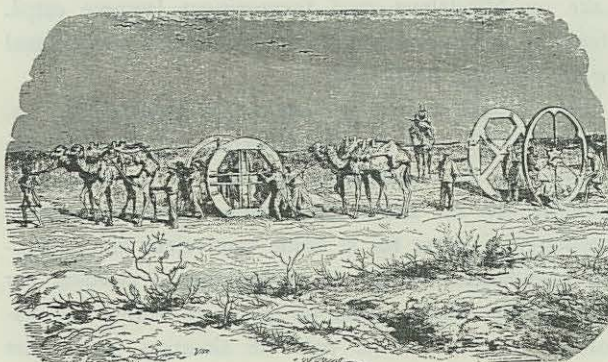
I de mellemliggende år var der adskillige gange forslag fremme om en fornyelse af sejlvejen, og det er ganske interessant at konstatere, at et sådant forslag fremkom, netop som Vesteuropa opdagede, at den faktisk godt kunne undværes. Stimulansen skabtes af portugiseren Vasco da Gama, som i 1498 fandt søvejen til Indien, og den, som blev stimuleret, var handels- og søfartsbyen Venedig, som den gang havde en nøglestilling i handelen til og fra Orienten. Man følte hurtigt den økonomiske virkning af konkurrencen fra den nye rute, men Venedigs konkrete forslag til Ægypten om at åbne en søvej fra Middelhavet til Rødehavet fandt for stærk modstand hos tyrkerne, der havde det afgørende ord i dette strategisk ømtålelige hjørne.

Dampskibsfarten krævede en kanal som led i den tekniske udvikling, men ideen havde en magtfuld modstand i Storbritannien, som nu beherskede havene, og som i en kanal så en trussel mod sin position. Storbritanniens rivaler havde forlængst set dette klart, og Napoleons felttog til Ægypten i 1798 havde ikke bare Indien som endeligt militært mål. Planen gik faktisk ud på at gennemskære halvøen og skabe en fransk domineret søvej til Indien og dermed en konkurrence til Storbritanniens økonomiske magt.

Napoleons ingeniører fortalte ham imidlertid, at der var en niveauforskel på 30 fod mellem Middelhavet og Rødehavet, hvilket den gang satte en stopper for de tekniske muligheder, og fejltagelsen blev først konstateret 30 år senere.

På den tid var den unge franske adelsmand og diplomat Ferdinand de Lesseps blevet konsul i Ægypten, som under tyrkisk dominans blev regeret af den ægyptiske pasha (vicekonge) Mohammed Ali. Dennes søn, Mohammed Saïd, var umådelig fed, og hans far satte ham derfor på en streng kur med fysisk træning og afmagringskost. Mohammed Saïd fandt et fristed i det franske konsulat, hvor han blev fodret af i smug, og hvor

Gravemaskinerne blev adskilt og slæbt gennem ørkenen til arbejdsområdet. Gengivet efter en specialudgave af *L'illustration* 1869.

der udvikledes et varigt venskab mellem prinsen og konsulen.

Ferdinand de Lesseps var diplomat, men ikke politiker. Han faldt i unåde på grund af partipolitik, og først 20 år senere blev der en mulighed for, at han kunne realisere de kanalplaner, som var modnet mere og mere, siden han som nybagt konsul i Ægypten første gang satte sig ind i Napoleon den Første's oprindelige projekt. Med sin ingeniøruddannelse som baggrund havde han udarbejdet en ny plan, der var færdig i 1852. Han sendte den til det tyrkiske kejserriges regering i Konstantinopel og til den lokale ægyptiske regering, men henvendelsen gav intet resultat i første omgang.

I 1854 døde Pasha Mohammed Ali, og til ny vicekonge udpegedes hans søn Mohammed Saïd, de Lesseps gode ven, som kort efter inviterede ham på besøg i Ægypten. På en jagtudflugt forelagde han sine planer, som blev godt modtaget, og en koncession blev udfærdiget. Efter denne skulle et kanalselskab have retten og pligten til at drive en kanal i 99 år fra den dag, den officielle åbning fandt sted. Den ægyptiske regering skulle have 15 % af overskuddet, medens 10 % skulle gå til grundlæggerne og 75 % til almindelige aktionærer. Alle nationers skibe skulle have samme rettigheder til passage og betale samme afgift pr. ton.

De ægyptiske myndigheder stillede det nødvendige landareal til rådighed uden vederlag, herunder også det land, som blev vandet af ferskvandskanalerne fra Nilen til hovedkanalen.

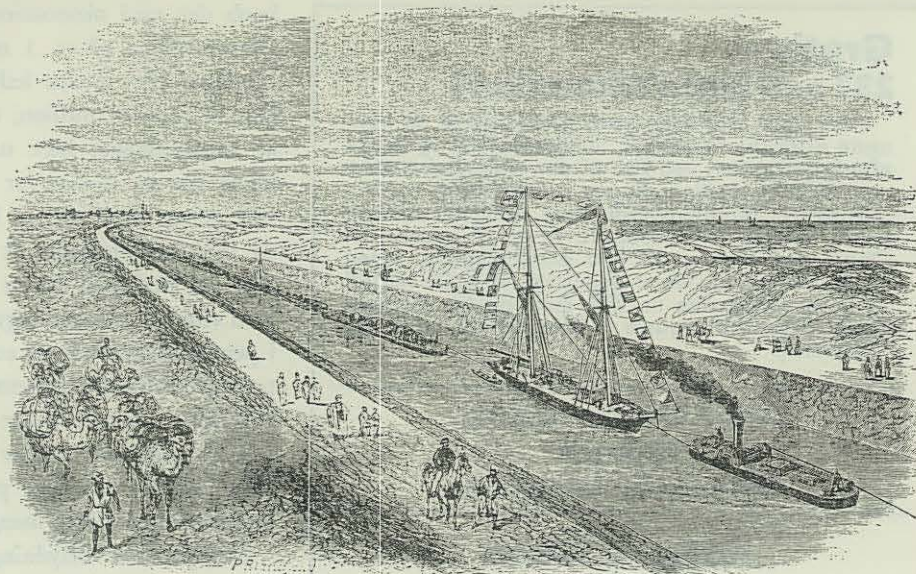
Konstruktionen af kanalen skulle ikke være et rent fransk foretagende. Der blev nedsat en kommission af ingeniører fra en række forskellige lande. Der var enighed om benyttelse af de Lesseps planer, og omkostningerne blev i begyndelsen beregnet til et beløb svarende til 120 millioner kroner.

I 1859 var man parat til påbegyndelse af arbejdet. Der manglede blot en enkel vigtig ting, nemlig en officiel tilladelse fra den tyrkiske regering. Da denne stadig lod vente på sig, besluttede man den 25. april 1859 at påbegynde gravningen uden tilladelse.

I begyndelsen var det småt med tekniske hjælpemidler. Gravemaskiner, der kunne arbejde på land, var endnu ikke meget værd, og de flydende gravemaskiner kunne ikke komme til, før der var noget at flyde i. Den vigtigste arbejdskraft var 25.000 tvangsudskrevne ægyptiske arbejdere, som i mange tilfælde måtte bruge deres hænder som eneste redskab.

Arbejdet skred dog planmæssig fremad, indtil 1863 da Muhammed Saïd døde. Hans efterfølger, Ismail Pasha, accepterede ikke uden videre de løfter, som var givet af hans forgænger. Specielt var han en modstander af de store afståelser af land og af bestemmelsen om udskrivning af tvangsarbejdere. En anden mægtig modstander var Storbritannien, der så en økonomisk og strategisk trussel i kanalen, og som startede en meget vold-

Suezkanalen blev benyttet i praksis længe før den officielle åbning. Illustreret Tidende bragte allerede i 1867 dette billede af en konvoj med kullægtere på vej gennem Suez-Kanalen 14. aug. 1867.

som kampagne mod brugen af „slavearbejdere”. Hertil kom, at den tyrkiske sultan blev gjort opmærksom på, at hele projektet faktisk manglede den officielle sanktion fra hans regering. Fra Konstantinopel udgik ordre til at standse arbejdet.

Ferdinand de Lesseps søgte støtte hos kejser Napoleon den Tredie, som udvirkede, at der blev nedsat en kommission til ændring af koncessionerne. Efter de nye aftaler måtte kanalkompagniet give afkald på benyttelse af tvangsarbejdere og ligeledes – mod en godtgørelse fra Ægypten – afstå store landarealer.

I 1864 kom arbejdet atter i gang – med Tyrkiets tilslutning. Man fik anskaffet flere maskiner, og til erstatning for tvangsarbejderne hvervedes 18.000 betalte arbejdere, hvoraf 8.000 fra Frankrig, Grækenland, Italien, Belgien og England.

Nye vanskeligheder opstod for byggeriet, da der i 1865 udbrød en koleraepidemi. Talrige arbejdere døde, og endnu flere flygtede i panik. Det blev vanskeligt at finde ny arbejdskraft, men til gengæld blev der konstrueret nye maskiner, som kunne sættes ind til erstatning. Jordbunden var de fleste steder let at arbejde i, så snart man havde lært, hvorledes man skulle gå løs på mudder og kviksand. De fleste steder var terrænet fladt og ensartet. Man gik frem på den måde, at en landstrækning blev uddybet med håndkraft og derefter fyldt med vand fra en højere liggende forsyningskanal, så gravemaskiner og sandpumper kunne flyde ind. Ved kanalens midte benyttede man sig af de store søer, som dog skulle have ekstra udgravning. Allerede i 1867 var der skabt gennemsejlingsmulighed for ganske små fartøjer, og i efteråret 1869 var kanalen praktisk talt færdig med en dybde af 8 meter og en bredde af 20 meter ved bunden. Kanalen var efter den ændrede arbejds-

plan anslået til at skulle koste 160 millioner kroner. Den endelige udgift blev ca. 360 millioner kroner.

14. august 1867 passeredes Suezkanalen af en konvoj af kullægtere fra Port Said til Suez, og den dag faldt kulprisen i Suez fra 90 til 50 franc pr. ton.

27 måneder senere, nærmere betegnet 17. november 1869, åbnedes kanalen officielt, og fra nu af var søvejen fra London til Bombay forkortet med 44 procent. Distancen rundt om sydspidsen af Afrika er 10.900 sømil og gennem Suezkanalen 6.100 sømil. Fra havne i Middelhavet er besparelsen endda betydelig større.

Til de officielle åbningsfestligheder var inviteret talrige kronede hoveder og notabiliteter. Endnu flere betakkede sig dog af politiske hensyn og sendte mindre prominente repræsentanter. Dette gjaldt f. eks. Skandinavien og Grækenland, hvor man ikke ønskede at lægge sig ud med den tyrkiske sultan. Fra Danmark udsendtes fregatten SJÆLLAND ført af kommandør R. C. M. Bruun, og på tilsvarende måde var fra Sverige udsendt fregatten VANADIS og fra Norge fregatten NORDSTJERNEN. 17. november sejlede kejserinde Eugenie i det første skib i en konvoj på 80 skibe ind i kanalen ved Port Said. Et stykke syd for Port Said passeredes en ægyptisk fregat, som salutede for konvojen. Ferdinand de Lesseps, som befandt sig om bord i det forreste skib, åndede lettet op, for den ægyptiske fregat havde været på grund og skabt en spærring i kanalen. Var den ikke blevet bragt flot i sidste øjeblik, havde man været nødt til at sprænge den bort. Dette var kun en af de utallige hindringer og fortrædeligheder, som man havde mødt i sidste øjeblik, og som man havde overkommet med lidt held og en stor kraftindsats.

Det gik ikke så hurtigt som ventet med at dirigere dampskibsfarten gennem Suezkanalen. I de første år

Gratis – 237 østrigske frimærker!

I fire uger faar hver læser gratis 237 af de køneste østrigske frimærker, Sondermærker og bedre efterkrigsmærker, ved køb af den store luxuspakke med 3150 forskellige skønne samlemærker og billedmærker. (Katalogværdi mere end 450 michelmark), sælges nu til spotpris, til nu 73 danske kr. Opgiv postadresse, da fuld ombytningsret, ingen risiko. Mange har været begejstret. Hvis De hurtig vil have luxuspakke nr. 203, skriv da til: **Markenkönig**, Bräendströmgasse 4, Mozartstadt Salzburg, Österreich.

Jesper Christensen & Co.
Vin en gros
Nørregade 28 - København K.

A/S Em. Z. Svitzers
Bjergnings-Entreprise

Otto Suenson & Co.
Dronningens Tværgade 7 Tlf. (01) 14 04 82
Grundlagt 1880
Vinforretning
Lager af cigarer
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Hede Niensens Fabriker A/S
Horsens - Tlf. (066) 2 47 11

Højgaard & Schultz A/S
Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N.

J. Chr. Andersen
OST

Vimmelkaftet 41 - 1161 København K.
Telf. (01) *12 13 45

kneb det med økonomien. Man havde regnet med en gennemsejling på ca. 1 million tons det første år, men resultatet blev under halvdelen. I 1871 voksede tallet kun til trekvart million, og økonomien var så sørgelig, at kanalselskabet blev udbudt til salg. Storbritannien havde her en chance for at erhverve kanalselskabet for små penge, men afslog. Det fortrød man få år senere, da selskabet begyndte at give overskud, og da der nu ikke var mulighed for at købe hele selskabet, benyttede man chancen, da den ægyptiske hersker, Khediven, kom i pengeforlegenhed, og erhvervede hele hans store aktiepost. Storbritanniens premierminister, Disraeli, turde ikke risikere, at denne chance gik tabt. Han købte aktierne for 80 millioner kroner uden at spørge parlamentet. Selv kostede det ham politiske ubehageligheder, men Storbritannien tjente mange penge på den handel.

Suezkanalens betydning voksede jævnt, og dermed voksede også selskabets indtægter. Adskillige gange blev det nødvendigt at udvide og uddybe kanalen, og i 1951 åbnedes yderligere en vige kanal, som løber i en strækning af 10 sømil fra Port Said. Den sidste uddybning blev fuldført i 1961, og kanalen kunne nu tage skibe op til 37 fods dybtgående eller næsten 50.000 tons i lastet tilstand. Yderligere meget store udvidelser er planlagt, men ingen ved i dag hvornår – eller om – de kommer til udførelse. I de senere år har skibsfarten i stigende grad været indstillet på at gøre sig uafhængig af Suezkanalen. Rationel skibsfart planlægges adskillige år ud i fremtiden, og man har for længst tabt tilliden til, at Suezkanalen kan medtages i en sådan planlægning.

Usikkerheden begyndte i 1956, da den britiske okkupation af Ægypten ophørte. En måned efter, at den sidste britiske soldat havde forladt kanalzonen, blev Suezkanalen beslaglagt og nationaliseret af den ægyptiske regering, 12 år tidligere end aftalt.

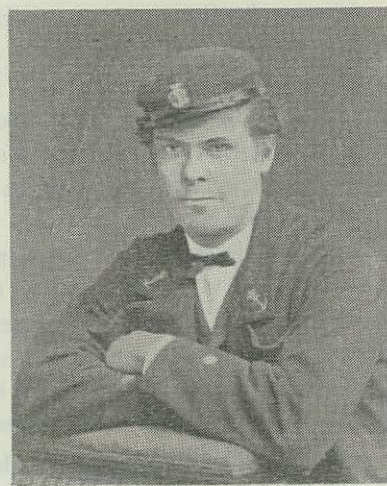
Dette medførte som bekendt den militære fællesaktion af Storbritannien, Frankrig og Israel, som blev bremsat af De forenede Nationer, og som kostede måneders efterfølgende arbejde med at rense kanalen for vrag.

Da gemytterne var faldet lidt til ro efter episoden, kom atter en periode med trafikmæssig vækst, men teoretisk var Ægypten stadig i krig med Israel, og tilliden til kanalen var svækket. Man begyndte at bygge store skibe og at interessere sig for ruten rundt om Kap Det Gode Håb.

Der gik en halv snes år, og så kom juni 1967, hvor israelske styrker invaderede Ægypten og okkuperede hele den asiatiske side af Suezkanalen. Siden har kanalen ikke været en transportvej mellem Middelhavet og Rødhavet, men en „skyttegrav“ mellem Ægypten og Israel, og det er skæbnens ironi, at Suezkanalen skal være lukket for trafik på sin officielle fødselsdag.

Kaj Lund.

På middelhavstogt med fregatten SJÆLLAND 1869

Christian Frydendahl Mægaard.
Foto 1871.

A'propos 100-året for Suezkanalens åbning bringes med tilladelse fra foreningens nylig afgåede næstformand Otto Mægaard et udtog af hans faders livserindringer, nedskrevet 1913, og et julebrev til forældrene, skrevet i 1869. Afd. kommandør Christian Frydendahl Mægaard, Marineforeningens første formand, deltog som officerslærling på sit første orlogstogt med fregatten SJÆLLAND i den officielle åbning af Suezkanalen. Erindringerne fortsættes her umiddelbart efter koffardi-intermezzoet omtalt i „Under Dannebrog” nr. 3. 1969:

Jeg var lykkelig over at komme Hjem efter Afmønstringen fra CECROPS, men længe varede Opholdet ikke, thi jeg skulde ud at sejle med Fregatten SJÆLLAND, der skulde repræsentere Danmark ved Suezkanalens Aabning. Fader rejste med mig til København. Jeg mødte paa Logiskibet, den gamle DRONNING MARIE, og blev skældt ud, fordi jeg kom for sent. Jeg kom om Bord i SJÆLLAND sammen med en Del andre Dreng, hvoraf den største Del var Officerslærlinge, som vi kaldtes, og nogle frivillige Lærlinge, hvilke sidste gjorde Oppassertjeneste.

Chefen for SJÆLLAND var Comd. R. C. M. Bruun, Næstcomd. Capt., senere Admiral Chr. Wulff, desuden var Capt. H. Braem Skoleforstander, Linjeløjtnant Wandel var vor Skoleofficer og assisteredes af Zachariae og Kadet With. Af de frivillige Dreng husker jeg bl. a. en, der hed Drylle-Jens, en ualmindelig forvoven Dreng, som stod op eller næsten stod op paa Fløjknappen, da vi laa paa Rheden, og som derfor forbavsede mig i højeste Grad, da han kort efter under en Storm i Nordsøen i den Grad tabte Humøret, at han græd og kom til mig for at blive trøstet. Der var mange flinke Matroser, og navnlig var der nogle af Chefens Gigroere, som vi Dreng var fine Venner med.

Underofficererne behandlede os egentlig ganske godt. Der var dengang endnu et saa stort Spring mellem Officerer og Underofficerer, at dette at vi var Officers-

elever bevirkede, at nogle af Underofficererne tog et vist – omend ikke stort – Hensyn til os. Andre tog – om jeg saa maa sige det – Revanche paa Forhaand, fordi vi muligvis senere kunde komme til at skælde dem ud. Derfor gav de os af Grovfilen.

Den 5. Oktober 1869 afsejlede vi fra København, og mærkeligt nok begyndte denne min anden Sørejse ogsaa med, at Skibet tog Grunden. Jeg tror, det var ved Lappen. Vi maatte gøre Venderejse til København og i Dok for Eftersyn. Dog kom vi hurtigt afsted igen. Over Nordsøen havde vi en regulær Storm i Halen og løb en vældig Fart for et klodsrebet Storemersejl. Jeg tror, vi loggede 15 Knob. Skibet slingrede, og Kanonerne fra Batteriet satte sig i Dækket, saa Skibet blev læk i Batteridækket, og vi maatte ind til Plymouth, hvor vi fik en Masse Tømmermænd om Bord. De slog Dækket baade Nat og Dag, hvad der dog ikke forhindrede os i at sove. Hvad der imponerede mig mest paa denne Tur, var især, at saa længe Stormen varede, saa vi altid – eller næsten altid – Chefen staa ved det luv Vant og ryge Cigar. Vi troede til sidst, at han aldrig gik ned for at sove.

22. Oktober ankom vi til Plymouth og afsejlede igen den 24. Paa Rejsen anløb vi Cadiz et Par Dage for at proviantere med Vin og ankom til Port Said 14. November.

Ud for Cadiz havde vi Forbindelse med et Skib, der bad om Proviant og Vand, hvad det ogsaa fik. Der var en del Dønning, og det var første Gang, jeg saa en Baad i høj Dønning. Jeg var meget imponeret deraf. I Cadiz var vi ikke i Land. Vi anløb antagelig kun Byen for at proviantere med Sherry. Vi havde travlt med at naa til Port Said inden Aabningen af Kanalen.

I Port Said var Skibe fra næsten alle Lande kommet, men jeg husker tydeligt, at naar vi stod i Land og saa ud paa disse Orlogsskibe, der næsten alle var af samme Type som gamle SJÆLLAND, syntes vi, at den var den smukkeste.

Af selve Festlighederne saa vi ikke meget, thi de foregik i Ismailia, men vi havde nok at gøre med at salutere, manøvrere og flage. Navnlig forvoldte Kejserinde Eugenie, som jo var den, der aabnede Kanalen ved om Bord i en mindre Damper at spærnge det Silkebaand, der var spændt tværs over den, os en Del Ulejlighed, thi hver Gang hun gik fra Borde eller kom om Bord med Kejserindeflag paa sit Fartøj, maatte vi salutere og manøvrere, og vi syntes, hun var en meget bevægelig Dame. Forøvrigt kan det godt være, at hun hos Mandskabet om Bord har faaet Skyld for mere, end der tilkom hende, thi jeg tror, at hver Gang et af Skibene salutede og manøvrerede, saa fulgte alle de andre efter.

Alle de Fregatter og Linieskibe, der laa ved Port Said, maatte blive der, for de kunde ikke passere Kanalen, men Chefen og nogle Officerer var som Vicekongen af Ægyptens Gæster inviterede til at deltage i Festlighederne.

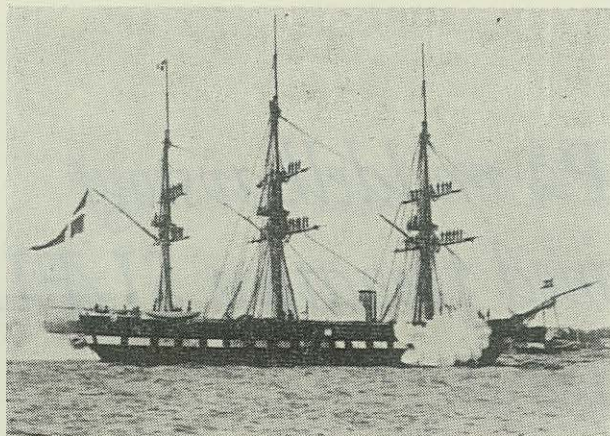
Port Said var den gang ikke andet end Sand med nogle Skure, navnlig Beværtningerne, hvor vi Drengedrak Kaffe og spiste Sukkergodt eller lignende, men Vin kunde naturligvis ogsaa faas, men den var vistnok daarlig. Vand serveredes fra Gedehuder, der var sammensyede, og som blev baaret paa Ryggen af en indfødt. I Halsen sad saa en Prop, hvoraf der skænkedes varmt, uappetitligt Vand i et endnu mere uappetitligt Drikkekar.

Naar en Orlogsmand skulde paa Togt, mødte der om Bord nogle Hosekræmmere med Stortrøjer, blaa Skjorter, Huer, Huebaand, blaa Benklæder og Nankins-Benklæder. De af Besætningen, der ikke havde tilstrækkeligt med Tøj, maatte saa købe det, og Beløbet blev ført ind i Vedkommendes Skyldbog. Havde man blaa Skjorter, saa var det ligegyldigt, hvorledes de saa ud. Nogle var lyse, andre mørke. Ligedan forholdt det sig med Stortrøjer. Nogle var blaa, andre grønne. Naar de blot var mørke, var det godt. I det hele stod Beklædningsspørgsmaalet den Gang paa et meget lavt Standpunkt, og vi saa vist farlige ud, naar vi kom i Land mellem de andre Nationers Mandskaber.

Til daglig om Bord havde man aldrig Huebaand paa. Nogle gik altsaa i lyseblaa, andre i mørkeblaa Skjorter. Sort Slips skulle man have. Blaa Klædesbenklæder var ogsaa underkastet megen Variation. Det eneste uniforme var Nankinsbenklæderne. Det var blaa Lærredsbenklæder med nogle paasyede hvide Bændler langs Bukselinningen. De kom hurtigt til at se alt andet end godt ud, navnlig naar de var blevet vaskede. Man skulle have 3 Par, og jeg erindrer en Gang ved Tøjmonstring at have været Vidne til følgende: Baksunderofficeren siger til en rigtig jydsk Bondeknold: – Saa skal du have 3 Par Nankinsbenklæder, hvor er de?

– Dem har jeg paa.

– Svin!

Fregatten SJÆLLAND mander ræer og saluterer.

– Nej, vil De ikke høre. Det ene Par bruger jeg som Underbukser, det andet Par er mine Paradebukser, og det tredje Par har jeg taget paa for at skaane Paradebukserne.

Chefen havde selv klædt sine Gigoere paa. De havde mørkeblaa Trøjer med SJÆLLAND broderet med røde Bogstaver og blanke Matrosruer.

Der blev skældt meget ud den Gang, og i den Retning var Næstkommanderende Virtuos, medens Chefen aldrig sagde noget. Han havde været Kadetchef kort før dette Togt og havde stor Interesse for, at Officersaspiranterne lærte noget. Vi fik en god Undervisning baade teoretisk og praktisk. Løjtnant Wandel, som var vores Skoleofficer, holdt jeg meget af, men han var ret streng, og der vankede af og til nogle Lussinger. I det hele taget sad Haanden jo en del løsere den Gang end nu. Jeg var den største af Drengene, og fra Koffardifarten var jeg vænnet til at tage fat paa alt forefaldende Arbejde, ligesom det aldrig med en Tanke kunde falde mig ind, at man kunde gaa ned fra Dækket, naar man havde Vagt. Da derfor een, der hed Tegner, som jeg var paa Skifte med, og som tidligere havde været til Orlogs, foreslog mig den første Hundevagt, vi havde sammen, at vi skulde gaa ned i vore Køjer, troede jeg, han var gal, og sagde nej. Han stak imidlertid ned, og det blev ikke opdaget. Jeg fik efterhaanden en Følelse af, at jeg var mindre uundværlig her, hvor vi var 400 Mand, end i CECROPS, hvor vi var 7, men gaa til Køjs paa min Vagt tror jeg dog aldrig, jeg har gjort. At høre til de største og stærkeste kan have sine Behageligheder, men ogsaa det modsatte. Jeg var egentlig ganske stolt, da jeg ved Port Said blev sat som Reserve paa Bovenkrydsraaen, naar der skulde mandes Ræer, men da jeg havde været med til en del Gange, var Charmen forbi.

Fra Port Said sejlede vi til Alexandria, hvor vi laa nogle Dage. Fra denne By erindrer jeg kun, at vi red paa Æsler. Fra Alexandria gik vi til Piræus, hvor vi laa Julen over, og hvor vi naturligvis havde Besøg baade af Kongen og Dronningen.

... hele skuden gyngede derved

Om julen til søs i en dansk orlogsmand for 100 år siden skrev kadet Christian Mægaard 25. december 1869:

Mine kjære Forældre!

Da det er Juledag i Dag, vil jeg skrive Eder til og begynder med at ønske Eder en glædelig Juul og et godt Nytaar. I mit Brev af 21. December, som jeg ikke har afsendt endnu, lovede jeg at skrive om Juleaftens Tilbringelse om Bord i en dansk Orlogsmand.

I Gaar Morges, da Kl. var 4½, blev der purret ud overalt, og vi maatte skure hele Dækket med Murstene. Da Kl. var 12, blev der pebet til at skaffe, og vi fik Ærter og Flæsk, og desuden fik hver Mand 2 Appelsiner fra Kong Georg. Kl. 12 skjød vi desuden 24 Skud, der var Konge Salutten. Kl. 5 fik vi The, Kl. 6 Flæsksteg med Kartoffler og Sauce. Kl. 5 var Fru Jerichau kommen om Bord, og da jeg havde Faldereb, var jeg nede at hente et Juletræ op af Fartøiet samt en Kurv med Brød.

En Timestid efter at vi var klare med Skafningen fik vi Juletræet, der var pyntet med Appelsiner og desl., at see. Først traadte Fru Jerichau frem og fremsagde et Digt, der var lavet i den Anledning. Det var nydeligt.

Der vare ikke andre Officerer om Bord end Næstcommanderende, Cadetterne, Forvalteren og Maskinmesteren. De andre vare hos Kongen.

Næstcommanderende traadte derpaa frem og sagde et Par pæne Ord og opfordrede os til at udbringe hendes Skaal, hvilket skeete med et rungende Hurra. Da hun gik fra Borde, sang de en Sang for hende og brølte 3 Gange Hurra. Hun er snart færdig med at male Dronning Olga.

Da vi fik Punch, udbragte vi Kongens, Dronningens, Det danske Kongepars, Officerernes, Næstcommanderendes og vor egen Skaal. Vi dansede hele Aftenen til Kl. var 10, og det undertiden saa hele Skuden gyngede derved.

Sluttelig vil jeg ønske Eder og mine kjære Søskende en glædelig Juul og et godt Nytaar, idet jeg forbliver Eders stedse hengivne Søn og Broder.

C. Mægaard.

P.S. Næstcommanderende er meget flink mod mig. Hils alle Bekjendte og Venner, især Jomfru Nielsen og Bestemoder. Herfra skal vi gaae til Napels (Neapel).

Fra Hovedbestyrelsen

Tilgang af nye medlemmer i juli kvartal 1969

Aalborg 11, Aarhus 2, Bogense 2, Bornholm 2, Ebeltoft 2, Frederiksværk 1, Gentofte 1, Gilleleje 2, Glostrup 10, Hadsund 1, Korsør 1, København 1, Køge 2, Nykøbing S 1, Næstved 6, Odense 1, Padborg/Gråsten 5, Ribe 1, Roskilde 7, Skagen 4, Skanderborg 1, Skælskør 2, Svendborg 4, Sønderborg 2, Thisted/Hanstholm 38, Vordingborg 4.

Tilgang ialt: 114 medlemmer. Afgang ialt: 59 medlemmer.

Søværnets idrætsstævne 1969

Marineforeningens hovedafdeling havde atter i år udsat præmier til de bedste resultater i 200 m løb ved Søværnets atletikkonkurrence, der afholdtes på Holmen i slutningen af august.

Næste sendemandsmøde

Sendemandsmødet i 1970 vil finde sted i Esbjerg i week-enden 30.-31. maj.

Marineforeningens emblemer

På givne foranledning indskræpes det, at Marineforeningens emblemer er Marineforeningens ejendom.

Ved udtrædelse eller død skal emblemerne principielt tilbageleveres til foreningen. Under ingen omstændigheder

må emblemerne gøres til genstand for salg f. eks. til antikvitethandlere eller være genstand for anden overdragelse, som kan medføre eventuel misbrug.

Hovedbestyrelsens efterårsmøde

Marineforeningens hovedbestyrelse afholdt sit ordinære efterårsmøde 25. oktober i Søofficers-Foreningens lokaler i Søkvæsthuset i København. Til den påfølgende middag var bl. a. inviteret chefen for Søværnets personelkontor kommandørkaptajn O. Kisura, formanden for Søofficers-Foreningen kommandør E. Wolffhagen, Marineforeningens æresmedlemmer, præsidenten for Soldaterforeningernes Landsråd, formanden for Flyvevåbenets Soldaterforening samt repræsentanter for Carlsbergs- og Tuborgs direktioner.

Ændringer i bestyrelsen

Landssekretær G. Sejersen, Gentofte afdeling, har på grund af manglende tid måttet sige fra. Hovedbestyrelsen har i stedet - i henhold til lovene - suppleret sig med assistent Kurt Flatau, Københavns afdeling.

Kontorlokalerne

På hovedkontoret vil der i løbet af vinteren blive indlagt centralvarme.

Marineforeningens effekter

Følgende effekter leveres direkte fra Hovedkontoret, eller fra afdelingerne. (Forbehold for eventuelle prisstigninger i 1970). Vejledende priser:

Kendetegn (nål eller knap) kr.	8,00
Manchetknapper, sølv	45,00
Kasketemblem	45,00
Slips TREVIRA, sort, med MF's emblem i silke indvævet	18,50
Stander, blå med MF's emblem (16×32)	24,00
Stander, blå med MF's emblem (24×48)	23,00
Stander, blå med MF's emblem (50×150)	70,00
Bordflag	17,00
Bordflagstang m/anker og emblem på plade	60,00
Mærkat (brug dem på julekorrespondancen) pr. ark ...	2,00
Telegrammer m/kuvert	5,00
Dobbelt kort m/kuvert	0,50

Følgende bestilles direkte hos: O. Brønnum, Holbergsgade 8, 1057 København K., tlf. (01) MI 8750:

Ølgas med emblem	kr. 9,45
Snapseglass med emblem	6,85

NB: Ved forsendelser til værdi under kr. 25,- betales porto af modtageren.

Flagparade ved indvielsen af det nye sømandshjem i Godthåb.

Fra afdelinger og distrikter

Esbjerg

I sidste nummer bragtes omtale af forhenværende fiskeskipper Niels Mathiasen, som ville være fyldt 75 år den 18. august. Efter at bladet var gået i trykken, indløb telefonisk meddelelse om, at Niels Mathiasen var afgået ved døden før sin runde fødselsdag.

Frederiksværk

Afdelingens ældste medlem, forvalter Anders Danielsen er gået bort i en alder af 92 år og blev begravet 21. oktober. Danielsen var til det sidste levende interesseret i Marineforeningens virksomhed, og deltog bl. a. i afdelingens jubilæumsfest skærtorsdag 1969.

Gentofte

Den årlige pakkefest blev afholdt 1. oktober i mødelokalet på Jægersborg Hotel. Traditionen tro var afdelingen vært ved den indledende spisning. Til gengæld skulle hver deltager som adgangsbillet medbringe én eller flere pakker, som hver for sig måtte have en mindsteværdi af kr. 22,00. Af indtægten ved pakkeauktionen anvendes forlods et beløb til hjælp ved iklædning af en Georg Stage dreng.

Godthåb

Sommerens begivenhed var indvielsen 2. august af sømandshjemmet i den nu nedlagte marinestation. Bag dette sømandshjems rejsning står ikke alene Indenlandsk Sømandsmission. Den færøiske Sømandsmission og K.F.U.M.'s sociale arbejde i Danmark. En kreds af

lokale interesserede, fortrinsvis medlemmer af Marineforeningens Godthåb-afdeling med landsbager A. Echwald i spidsen har i nogle år arbejdet ihærdigt for at få oprettet sømandshjemmet i Godthåb. Fra denne kreds er ydet betydelige økonomiske bidrag. Tidligere end ventet lykkedes det at få tilsagn om at få overdraget den nedlagte marinestation, som en tid har været benyttet af administrationen. Den gamle marinestation består af to fritliggende bygninger med et mellemrum paa et par meter. Grønlandsministeriet købte bygningerne af Forsvarsministeriet for 1,00 kr. og overdrog dem til Indenlandsk Sømandsmission.

Ved indvielsen paraderede en skansevagt fra inspektionsskibet „Ingolf“, og fronten blev skridtet af af statsminister Hilmar Baunsgaard og viceadmiral S. Thostrup. Albert Echwald skriver i sit sidste brev, at sømandshjemmet bliver udmærket besøgt.

Havnen har haft besøg af det franske inspektionsskib „Commandant Bourdais“. Afdelingen arrangerede idræt og rundvisning, og der var kransenedlægning ved mindeankeret med deltagelse af landshøvdingen, byens borgmester, skibets chef og afdelingens formand.

Ved en reception hos Albert Echwald fik chefen fra det franske skib overrakt en rigtig grønlandsk kajak, som senere skal placeres på et søfartsmuseum i Frankrig. Dette er den fjerde kajak, som Echwald har „reddet“ og placeret i en søfartssamling.

Glostrup, Tåstrup og omegn

Afdelingen har i det forløbne kvartal haft en medlemstilgang på elleve nye medlemmer, og det kniber efterhånden med plads i „Kahytten“ ved de traditionelle månedlige sammenkomster.

Sæsonen startede 4. september, hvor man havde besøg af orlogskaptajn Jens Kaj Olsen, der fortalte morsomme indtryk og oplevelser fra Søværnet. 2. oktober fejrede man afdelingens 24 års fødselsdag og havde ved denne lejlighed besøg af kaptajn Kaj Lund fra Handelsflådens Velfærdsråd.

Det er intet under, at afdelingen har fremgang. Begrebet, at lade tingene gå „i den gamle skure“ accepterer man naturligvis for visse traditioners vedkommende, men ikke for traditionernes egen skyld. Her findes stadig på noget nyt, både i forbindelse med traditionerne og med hensyn til at lade medlemmerne føle fordelene ved fællesskabet. Til eksempel styrker det sammenholdet, når afdelingen organiserer fælles indkøb af visse varegrupper til særlig billig pris.

Afdelingen har haft den sorg at miste et af sine gode medlemmer, Kjeld Sjøgren Olsen, der tidligere har været medlem af Københavns afdeling.

Fødselsdagslisten er beklageligvis „post festum“: Knud Lassen 50 år 11/6, Edvard Jensen 60 år 25/9, Arne Frost 75 år 7/10 og Frederik Harpelund Jensen 60 år 28/10.

For den kommende sæson er der foreløbig planlagt et julemøde 4. december, torskegilde 8. januar, det store admiralbal 31. januar i Herstedøster Forsamlingshus og admiralsforsamling 5. februar.

Af kommende større begivenheder må desuden nævnes 25 års jubilæet til næste efterår samt ophængning af skibe i Glostrup kirke.

Siden det gamle skib i Glostrup kirke i 1960 blev taget ned, fordi det var helt forfaldent, har Marineforeningens Glostrup-afdeling ledt med lys og lygte efter en passende erstatning. Denne fandt man for ganske nylig, da fængselsoverbetjent Knud Almgreen dukkede op og tilbød en dejlig model af fuldtriggen CROMDALE, som han selv har bygget. Glostrup kirke er for tiden lukket på grund af restaurering, og når denne er tilendebragt, vil skibet blive ophængt under fuld maritim honnør.

Kirken vil tilmed få to kirkeskibe, idet Knud Almgreen har lovet at restaurere det gamle, skonnertbriggen MARIE, som er fremstillet af (foreløbig) ukendt bygmester og blev ophængt i kirken 1935, som gave fra afdøde mejeriejer Heggelund og bagermester Hegner.

Horsens

13. september afholdtes den årlige pilketur. Fangsterne var små, men til gengæld var fiskehistorierne overdådige og vejret pragtfuldt. Afdelingen lykønsker E. Hede-Nielsen 65 år 4/12, A. H. Valther 75 år 11/12, Sofus Knudsen 75 år 21/12, Sofus Petersen 65 år 10/1, Olaf Tholstrup 50 år 9/2 og K. Petersen 50 år 28/2.

Kolding

27. september afholdtes den årlige pokalskydning på banerne i Munkens Dam. Skyttemester blev glarmester Christian Wilger, som sikrede sig en aktie i den nye vandrepokal, der skal vindes tre gange i træk eller 5 gange ialt.

Ved et samarbejde med L.O.F. i Kolding har man sikret sig deltagelse i en foredragsrække på gymnasiet omhandlende marinens historie fra vikingerne over Øresunds-tolden og Tordenskjold til 2. verdenskrig. 2. oktober overværedes den første forelæsning ved orlogskaptajn Dahl-Hansen.

Kongens Lyngby

Afdelingen deltog 18. september i en sejltur arrangeret af Københavns afdeling, og 23. oktober havde man en hyggelig sammenkomst på „Lottenborg“. Programmet lyder i øvrigt på andespil 15. november og julestue 18. december.

Afdelingen lykønsker installatør Sigurd Jørgensen, som fylder 50 4/11.

Korsør

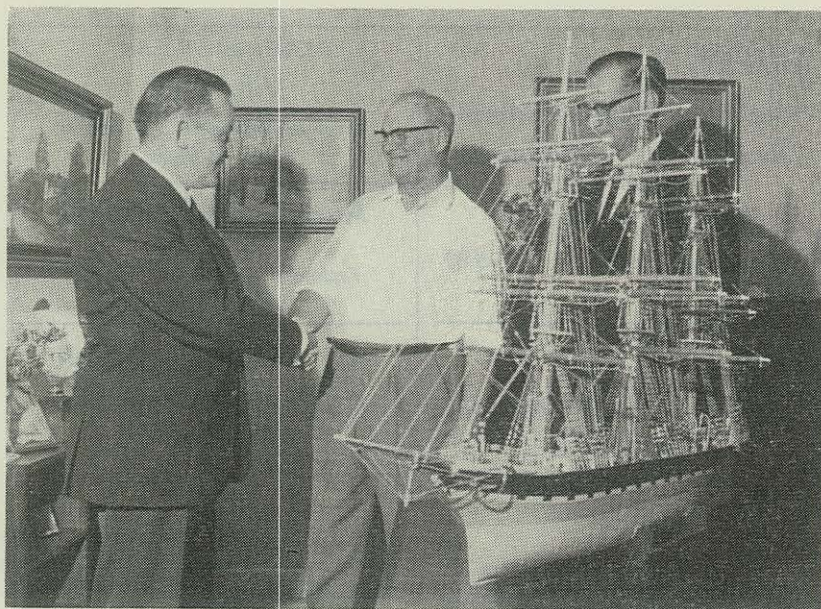
Skydeaftenerne startede 15. oktober med en løbende præmieskydning, der vil fortsætte hveranden onsdag indtil 18. marts, hvor man slutter af med overrækkelse af præmier. Desuden afholdtes 25. oktober en pakkefest for medlemmer med damer.

Med lidt forsinkelse bringes en lykønskning til pensioneret rangermester Oluf Christian Jørgensen, som fyldte 75 år 18. juli og har været medlem af afdelingen i 30 år. Ligeledes lykønskes forhenværende togbetjent J. H. Petersen, som fylder 75 år 17. november. Petersen har siden 1919 været medlem af afdelin-

Fra skyttelavene

Landsskyttestævnet fandt sted i Randers den 14. september. Allerede lørdag aften samledes deltagerne på skydebanen, i håndværkerforeningen til kammeratlig samvær og indskydning af riflerne.

I søndagens skydning, som startede kl. 9.00, deltog 68 skytter, og der var sørget for, at ingen behøvede at kede sig, medens man ventede på at komme

Knud Almgreen (i midten) overdrager kirkeskibet, en model af fuldriggeren CROMDALE, til Marineforeningens Glostrup-afdeling. CROMDALE, som er søsat i Glasgow 1891, målte 1903 tons brutto og var et af de sidste sejlskibe bygget til uldfarten fra Australien. Skibet strandede ved Lizard i 1913.

gen, hvor han en årrække sad i bestyrelsen. Nu er han æresmedlem.

I Korsør har man et eksempel på god kontakt mellem Marineforeningens lokale afdeling og Handelsflådens aktive søfolk. 26. oktober samledes fire afdelinger af sømændenes idrætsklubber til stævne i Korsør. Ved afslutningen overrakte formanden for Marineforeningens Korsør-afdeling N. Poulsen Jepsen en vandrepriem fra Marineforeningens lokale afdeling til Sømandenes Idrætsklub. Præmien skal hvert år tilfalde et medlem, der har gjort sig særligt bemærket for sømandsidrættens i Korsør. Med akklamation blev Svend Kjellerup udpeget til årets indehaver af vandrepriemien.

København

Efterårets sammenkomster startede med en sejltur på Sundet for medlemmer med damer. Der var deltagelse fra afdelingerne i Glostrup-Tåstrup og Lyngby. Turen foregik 18. september med Skandinavisk Linietraffic og med start fra Tønder Havn.

2. oktober mødtes medlemmerne i Marinestuen på Restaurant Roma til middag og til et interessant foredrag af H.

Jørgensen, der lige er vendt hjem efter fire års ophold i Indonesien. Det store andespil fandt sted i Marinestuen 6. november.

4. december afholdes jule-hyggeaften i Marinestuen for medlemmer med damer.

Nykøbing F.

Afdelingen gratulerer tjener Ejnar Nyborg i anledning af de 70 år 21. september, frisørmeester Ewald Romme 60 år 20. november og fabrikant Osvald Carlsen 60 år den 29. november.

Næstved

Den årlige fregatskydning fandt sted 7. september i dejligt vejr og med stor tilslutning. Fregatkaptajn blev assistent Poul Christiansen. Ca. 60 skytter var samlet, da admiral Carstensens mindebæger under frokosten blev overrakt til Pauli Andreas Zachariasen, der ved samme lejlighed blev indmeldt i foreningen fulgt af flere nye medlemmer.

Efterårets sammenkomster startede 14. oktober på Kvægtorvets Restaurant, hvor man også vil mødes 11. november og 9. december.

Fortsættes side 14.

lundborg 441, Århus 438, København 422, Odense 417, Kongens Lyngby 414 og Glostrup 394 points.

Landsskytte blev Knud Petersen, Kalundborg, med 96 points, og kommandør Evers' pokal for bedste fremskridt gik til Odense.

Næste års landsskyttestævne skal afholdes i Kalundborg.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler
og god mad

Nymonterede værelser

Nyhavnsgade 60 - Tlf. *12 19 00

ARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 13 00 30

Glarimesterfirmaet

Villy Kyst

Tordenskjoldsgade 3 - Aarhus
Telf. 16 96 96

Aarhus Maskinfabrik

Telf. 13 67 44

Kraner - gravemaskiner og
transportanlæg

A/S Aarhus Flydedok og Maskinkompagni

Telf. *13 40 00

Odense

Sæsonens første kammeratskabsaften blev arrangeret 14. oktober på restaurant Trafikken. Samme sted afholdtes andespil 5. november, og her vil også jule-sammenkomsten finde sted 9. december.

Randers

I forbindelse med indvielsen af gymnaset og kulturhuset fik byen besøg af minelæggeren „Fyen“ i dagene 29. august til 1. september. Over 3000 af byens borgere benyttede sig af indbydelsen til at aflægge besøg om bord. Skibets chef, orlogskaptajn Rabjerg, og formanden for Marineforeningens Randers-afdeling nedlagde den 29. august blomster ved Mindeankeret ved Randers havn.

Damerne deltog i afdelingens første sammenkomst 29. oktober i restauranten i Håndværkerforeningen. Sæsonen byder i øvrigt på vildtskydning 8. november, damernes pakkefest 30. november i Marinestuen, juletræsfest 26. december, Skyttelaugets generalforsamling 9. januar i Marinestuen, afdelingens generalforsamling 7. februar i Marinestuen og stiftelsesfest med deltagelse af damerne den 7. marts. Desuden er der skydning den anden mandag i hver måned.

Roskilde

Den årlige fregatskydning blev afholdt 16. august i Håndværkerforeningens have. For damerne og kammerater var arrangeret underholdende spil og skive-skydning. Efter spisningen med musikledsagelse, svang man pigerne i dansen.

Afdelingens kegleklub startede 3. oktober i Roskildehallen.

Silkeborg

30. oktober var arrangeret rundvisning i en fabrik for afdelingsmedlemmer med damer. Efter besøget sluttede man

af ved en hyggelig sammenkomst i Marinestuen. Damerne var også inviteret med til afdelingens torskegilde i Marinestuen 25. november.

Thisted-Hanstholm

Måske havde det været mere korrekt at kalde afdelingen Hanstholm-Thisted, så alfabetet følges, men kronologien bliver tilgodeset. Afdelingen kalder sig nu „Thisted-Hanstholm“, selv om hovedkvarteret er flyttet til Hanstholm.

Marinestuen er rykket ind i nye omgivelser på Hanstholm Kro, og bestyrelsen synes selv, at man er sluppet godt fra det. 20. september blev den nye marinestue indviet på behørig vis med deltagelse af 65 medlemmer. Afdelingens formand A. P. Gravesen benyttede lejligheden til at byde velkommen til alle de gamle og til et antal helt nye medlemmer. Der var digtet en sang specielt til lejligheden. Den gjorde lykke, og det samme var tilfældet med de forskellige underholdende spil og det gode orkester, som leverede musikken.

Vordingborg

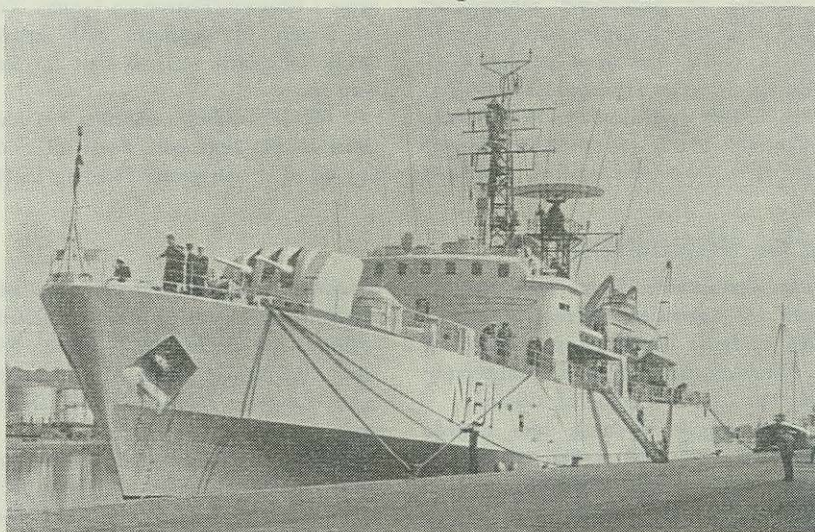
Her har man den tradition i vintersæsonen, at skibsuret trækkes hver søndag formiddag under behørig kontrol af de medlemmer, som føler trang til at træffe kammerater og få en sludder.

I øvrigt har man haft en mandeaften 23. oktober i marinestuen, og programmet fremover omfatter blandt andet fødselsdagsfest med damer den 6. december, generalforsamling 14. januar, torskegilde 14. februar og fest med damer 1. marts.

Århus

18. september samledes medlemmerne til jubilarfest på restaurant „Søsporten“, som helt og holdent var reserveret til denne aften. Ikke mindre end otte medlemmer havde 25 års jubilæum, to havde været medlemmer i 40 år og tre i 50 år. Hertil kom, at afdelingens æresformand, Hans kongelige Højhed arveprins Knud havde været formand i 40 år. Vi håber at kunne bringe referat fra festen i næste nummer.

Minelæggeren FYEN (chef: orlogskaptajn Rabjerg) aflagde besøg i Randers 29. august-1. september.

BORNHOLM**Skibsprovantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagenen

Juveler, Guldsmed & gravør

Store Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & Søn

Vaadbinderi og tovtørreri

Esbjerg

„Hotel Spangsbjerg“

Mødested for Marineforeningens medlemmer

Esbjerg

Telf. (051) 2 17 55

FREDERIKSHAVN**Electra I/S**

Elektroinstallatørfirma

Telf. 2 02 39

Danmarksgade 38 Frederikshavn

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Telf. 2 26 22

Frederikshavn

P. Conradsen

Teknisk maskinforretning

Skibsartikler - Olie

Telf. *2 09 00

Einer Sørensen & Co.

Stevedore

Telf. *2 14 00

Havnegade 11

Frederikshavn

FYN

Aktieselskabet

Svendborg Skibsværft**Carl Antonsen**

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen & Kryger

Ingeniører

Telf. 21 41 18 (3 ledn.) - Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

„Viola“

Telf. 94 10 74

Levorsen & JørgensenLys - kraft - skibsinstitution -
ekkolod

Betjening dag og nat

Telf. Hirtshals 94 10 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Klaaborgs Conditori**

Østergade 18-20

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**Morsø Støbegods**

Nykøbing Mors

Aktieselskabet

N. A. Christensen & Co.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

Aktieselskabet

Bryggeriet „Thor“

Randers

Chas. MortensenSejl, presenning, flag og
teltfabrik

Randers

Telf. 2 89 88

ROSKILDEUnder Deres besøg i Roskilde bør
De ikke undlade et besøg i den
interessante marinestue**Hotel Prinsen**

Algade 13, Roskilde, telf. 35 80 10

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Telf. 4 13 45

Skibsradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager

Alex Jørgensen

Skagen

Telf. 4 14 23

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v. Albert Steen - Telf. 3 12 07

Ny maritim litteratur

Illustrationerne gengiver bøgerne i samme rækkefølge som i teksten.

Bøgerne kan bestilles gennem Deres lokale boghandler.

JUL PÅ HAVET

Vikingsens julehæfte under redaktion af Axel Bærentzen lever op til traditionerne om alsidighed og farverigdom med mange timers god læsning af underholdende og oplysende art. Her er heller ikke sparet på illustrationer af skibe, sømænd og hav både i foto og streg samt i gengivelse af dejlige marinemaerier. 66 s., kr. 9,50, *Vikingsens Forlag*.

UNDER SEJL RUNDT KAP HORN

Knud Andersen fortæller i sin nye erindringsbog om en rejse med barken „Prinsesse Marie“ af Fanø. Her er ikke blot maritim dramatik, barsk brutalitet og hårde strabadser, men også menneskelige personskildringer af en karat, hvori ingen overgår den enestående sømandsforfatter og humanist. 236 s., kr. 34,50, *Borgens Forlag*.

DE SEJLFØRENDE SKOLESKIBE

En præsentation af de eksisterende sejlskoleskibe fra 24 lande med kortfattet tekst og mange illustrationer i sort/hvid og farve. Bogen er udarbejdet af Kaj Lund. 80 s., kr. 19,75, *Skandinavisk Bogforlag*.

SOLSTENEN

Hvordan kunne vikingerne holde kursen i dagevis i usigtbart vejr uden kompas. Den sandsynlige løsning er „tummørkekompasset“, som blev glemt, men som i dag anvendes i flyvernes navigering. Museumsinspektør Thorkild Ramskou skriver populært og pædagogisk, og bogen har dejlige illustrationer. 96 s., indb. kr. 46,00, *Forlaget Rhodos*.

FAREFULDE DANSKE SØREJSER

Ti sandfærdige beretninger om togter til Afrika i 1700-tallet, baseret på arkivstudier af Georg Nørregaard, der var medforfatter til „Vore gamle Tropekolonier“ og en flittig skribent til Handels- og Søfartsmuseets årbog. 210 s., ill. ca. kr. 38,75, *Forlaget Fremad*.

DA SKIBENE FØRTE SEJL

Billigudgave af Bjørn Landströms berømte bog „Skibet“, hvori de maskindrevne skibe er strøget. Den dygtige søhistoriker og tegner har ikke sparet på farverne. 192 s., kr. 49,50, *Gyldendal*.

FEM VIKINGESKIBE FRA ROSKILDE FJORD

Takket være initiativet af de moderne dygtige museumsfolk Olaf Olsen og Ole Crumlin-Pedersen og takket være kombinationen af kendskab til både skibskonstruktion, arkæologi og frømandsdykning blev et gammelt skibsfund udforsket til bunds. Skibene blev bjærget, og der foreligger nu en udførlig beretning om fundet ledsaget af dejlige billeder. 136 s., kr. 25,00, *Vikingskibshallen i Roskilde*.

KNYTTEBOG FOR BEGYNDERE

En sømandshobby er gået i land og blevet populær hos landkrabberne. Den tidligere begynderbog er udsolgt i flere oplag, og nu har Kaj Lund produceret en helt ny begynderbog med vejledning i gamle og nye knyttemetoder. 104 s., 520 fotos, kr. 33,75, *Borgens Forlag*.

FALL! FALL! FALL! ÖWERALL

Emil G. Bai skriver om den slesvigholstenske hvalfangst i almindelighed og om ekspeditionerne fra byen Elmshorn i særdeleshed. Begivenhederne foregår fortrinsvis før 1864, altså i byens danske periode. Forfatteren er en begavet illustratør, og hans helsides tegninger i bogen er alene pengene værd. 110 s., stort format, ca. DM 19,80 net., *Egon Heinemann, Hamburg-Garstedt*.

SCAPA FLOW

Malcolm Brown og Patricia Meehan har skrevet bogen om en af de vigtigste stationer for Royal Navy under to verdenskrige. Teksten er ledsaget af mange værdifulde illustrationer. 264 s., 45 sb. net., *The Penguin Press, London*.

JANE'S FIGHTING SHIPS, 1898

En af de første fjernkendingsbøger over alle verdens krigsflåder er blevet genoptrykt i nøjagtig kopi af udgaven fra 1898. De hundreder af illustrationer er udført som skibsportrætter i streg, og mange er gengivet med fuld sejlføring. 225 s., stort format, ca. 126 sb. net., *David & Charles, Newton Abbot, Devon*.

THE CUTTY SARK

En lille lækker publikation udgivet i anledning af, at den berømte klipper blev bygget for hundrede år siden. Teksten er af Frank G. G. Carr og ledsages af talrige illustrationer i fin gengivelse. 24 s., ca. 5 sb. net., *Pitkin Pictorials, London*.

IN THE WAKE OF THE EIGHTEEN-TWELVERS

Beretning af Charles H. J. Snider om de små britiske orlogsskibe, der i 1812–15 kæmpede på de store amerikanske søer. Genoptrykt fra 1913. 292 s., ill., £ 6,00, *Cornmarket Press, London*.

O'BYRNE'S NAVAL ANNUAL FOR 1855

1959-genoptryk af en britisk marinehåndbog fra 1854 ved begyndelsen af Krimkrigen med morsomme detaljer vedrørende de europæiske flådestyrker. 157 s., £ 4,10,00, *Cornmarket Press, London*.

U-BOAT INTELLIGENCE 1914–1918

Robert M. Grant bringer endnu en bog om kampen mod de tyske undervandsbåde i den første verdenskrig. Her fortælles især om modoffensiven, som udførtes af spioner og andre specialister. 192 s., ill., ca. 50 sb. net., *Putnam, London*.

